

Szerkesztőség:

Fischel Fülöp könyvkereskedése.

Ide intézendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Bármentetlen levelek csak ismert kezekből fogadtatnak el.

Kéziratok vissza nem küldetnek.

ZALA

Politikai és vegyes tartalmu hetilap.

A Nagy-Kanizsai- és Délzalai takarékpénztárak és a Bankegyesület, hivatalos közlönye.

Megjelenik Nagy-Kanizsán hetenkint egyszer: vasárnap.**Kiadóhivatal:**

Városház-utca 5. szám Fischel Fülöp könyvkereskedése.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	5 frt — kr.
Félévre	2 „ 50 „
Negyedévre	1 „ 25 „

Hirdetések jutányosan számíttatnak.

Nyilvántartás 10 kr.

Előfizetések, valamint a hirdetésekre vonatkozó Fischel Fülöp könyvkereskedésbe intézendők.

A Delegációk ülése után.

A közügyek tárgyalására kiküldött országos bizottságok befejezték működésüket!

Mint előre látható volt, oly jól készítették elő a közös ministertanácsban az anyagot, hogy a delegáció mindkét része jelentékenyebb vita nélkül fogadta a kormány előterjesztéseit, s az egyeztető bizottságnak — egyetlen jelentéktelen differencia kiegyenlítését kivéve, — semmi más dolga nem akadt.

A közös ministertanácsban alaposan meg lett állapítva az előterjesztés, s a magyar miniszterek Szapáry gróf és Wekerle személyében oly határozottan ragaszkodnak ahhoz hogy a hadügyminiszteri igények összehangzásba jöjjenek a legmagasabb eszmével, mely oda irányul, hogy: „Magyarország államháztartásában az egyensúly meg ne zavartassék“; s a mihez ragaszkodtak elvették annyira, hogy a delegációknak a hadügyi előterjesztett budgetből mi sem maradt törölni valója.

A közös ministertanács előkészítésében oda törekedett, hogy az előirányzatba semmiestire se vétetessék több fel, mint mire a monarchiának lényeg szükségesége van; ebből aztán a delegáció nem vonhatott le semmit, ha csak az: összbirodalom létkérdését nem akarta megtámadni.

A fennálló hármasszövetség, imponáló hatalma csak úgy fog fölényt gyakorolni Európában, ha hadieréjét illetőleg Oroszországgal és a Francia köztársasággal szemben, túlerőben lesz Ausztria-Magyarország pedig, a hármasszövetségben elfoglalt tekintélyi állását csak úgy tarthatja fenn, ha védképessége ép úgy fejlesztve van, mint a két másik szövetséges államé.

Tudjuk, hogy a szövetség feltétele az, hogy szükség esetén teljes erejét fejtsse ki, miért is gondoskodni kell akkor, hogy e teljes erő olyan legyen, mely tekintélyt ad a szövetségnek, Oroszország és a Francia köztársaság jelentékenyen emelték véderejüket, mire Németország sietett hasonló tenni; nem szabad tehát Monarchiánknak sem hátra maradni, s a tüzérség kiegészítésére s a füst nélküli lőpor használatára vonatkozó kormány előterjesztéseket el kellett fogadnunk, valamint lovasságunk létszámának emelése is elkerülhetlen szükségesnek mutatkozott. S így iparkodott a delegáció e feladatának megfelelni.

Mi magyarok igen jól tudjuk, hogy gr. Szapáry miniszterelnökünk rendíthetetlenül ragaszkodik azon eszméhez, hogy a magyar állami költségvetésben több deficitnek előfordulnia nem szabad, s nem engedi azt meg.

Magyarország bizik a miniszterelnök ez elvében s mert bizik abban, reményét Sza-

páryban helyezi, s mi megvagyunk győződve, hogy a nemzet, mely Szapáry gróf tevékenységére építi reményét, e reményt sziklára építette!

A nálunk divó vizsgarendszerről.

Az iskolák kapui bezáródtak; növendék és tanító élvezik a búsán megérdemelt nyugalmat. Hisz a nagy napok, a vizsga napjai elmúltak! Bemutatta mindkét fél, tanító is, növendék is, fászsztó munkájának gyümölcseit, habár több volt a fáradság, mint a gyümölcs.

Hallottunk feleleteket, melyek bennünket bámulata ejtettek a gyermekek rendkívül jó emlékező-tehetsége felett. Csodáltuk a rengeteg sok és szép „tisztázatot“, a mit készítettek. Láttunk tanítóit, kit a nagy közönség és az iskolaszék annyira felizgatott, hogy rosszul lett és általában sajnálták, hogy annyi könny és verejték a nevelés szempontjából oly kevés eredményt hozott. Mert mindjárt eleve kijelentjük, hogy nem vagyunk barátjai a hónapokkal az iskolaév-berekesztése előtt oly nagy ostentációval előkészített vizsgáknak, de bevalljuk egyuttal azt is, hogy véleményünkkel nem állunk egyedül, hanem osztja azt velünk a szomszéd Ausztria tanügyi kormánya is, amennyiben ott már az ilyen nyilvános vizsgákat csak a régi időkből ismerik. Acceptálták ezt a rendszert a mi középiskolánk is és remélhető, hogy nem-

A „ZALA“ tárcája.

A hűség eszményképe.

Félig ében álmadozva
Gondolkodik éjjel, —
Gondolatról-gondolatra
Álmadozva tértem!

Egyszer fakad csak a virág,
— Azon gondolkodám —
Egyszer nyílik és elszárad
Elhercad azután.

S az emberszív hány tavaszt el,
Hányszor szeret s feled,
S újra szeret — s újra feled
Nem féli a telet!

S felszendült emlékeimben
Sok-lány esküvése,
— S jött vihar — elvitte a szót
S a szerelmet véle

S ekkor, a néma homályban
Szép arcod kiválok.
Mosoly ajkad — és szép hajad
Leomolva vállig!

Igy jelensz meg álmaink,
Igy látogatsz engem —
Félig ében — félálomban
Setét — néma éjen.

Nézlek, nézlek álmadozva
Félig ében — téged —
Mozdulatlan ölelem át
Édes, drága lényed!

S im egyszerre, egy második
Alak tűnik melléd — —

Csodálkozva, ámulattal
Nézem annak fényét?

Szelid arcát rám fordítva
Édesen tekint rád,
Mig derekad körülfonti
Kinyújtja a karját.

S hogy meglátta — hogy nem értem:
Mit akar melletted?
Megszóllalt, szelíden mint az
Alkonyi lehellet:

— „Hogy nem ismeresz, nem csodálom,
Nem látál még engem,
Ritkán lát engem halandó:
„Hűség“ az én nevem!“

R-a.*

Tarantella.

— A „Zala“ eredeti tárcája. —

Igyekeztem megőrizni hidegvéremet, bár minden vércseppem az arcomba szökött, midőn az élcélődés célpontjának láttam magam kitéve.

„Uraim — feleltem nyugodtan — a kérdésen vitalkozni nem lehet. A görög érzék mindenesetre ismerte az aesthetica szabályait annyira, hogy alkotásait öntudatosan teremti meg. Ha tehát én azt állítom, hogy Minerva orra balfelé görbült, ugy ezt nem tesztem a hellen kultus rovására, hanem

„Jobb felé görbült!“

„Uraim! Balfelé görbült!“

„Nem igaz, jobbfelé görbült!“

„Fogadást ajánlok, hogy balfelé görbült!“

„Tízszerezet ellenében! Jobbfelé görbült!“

Nem maradt más hátra, mint hogy kiszemeljünk

*) Fiatal költőink egyik legtehetségesebbikének neve, ki különösen a nők kedvenc-költője. Szerk.

közülünk a két nézet legdühösebb képviselőjét és utra pakolván, elutaztunk a nápolyi múzeumban levő Minerva szobor megtekintésére, helyszíni szemle után dűnven él az ellentétes állítások valódiságát.

Ne tessék ezen nevéstni! Petersen, a híres műépítész egész életét azon kérdés fejtegetése mellett tölté el, hogy a Parthenon architravja nem egyenes, de gyengén ívelt, meg aztán Schieman és Bötticher már nyolc éve verekszenek azon, hogy az illiaszi kemencék kéménye tégelből avagy főtől volt-e csinálva. Ezek után talán a mi fogadásunk sem fog oly neveltségeinek feltűnni, ha meggondoljuk még azt is, hogy Lavater sehol sem mondja ki, hogy az orrnak sem jobbra, sem balra nem szabad görbűlnie.

A kedvező szerencse engem jelölt ki a saját, sőt kizárólag saját álláspontom képviselője gyanánt, míg a másik részről kebelbarátom H. Ödön lépett mellém utitársul.

A legelső alkalommal aztán elővettem Ödönt.

„Te! — szóltam hozzá — milyen alapon mozogsz, midőn oly szörnyen tagadásba veszed állításomat. Kérlek ne nevezs! Józán észszel beláthatod, hogy céloim nem lehet légből kapott állításokat raknom elétek.“

„Sohas búsulj Jenő, nem vagyok e téren ellenlábados, mert őszintén megvallom, még nem érdeklődtem annyira Minerva orra iránt, hogy a görbülés is feltűnt volna azon. De ha jól tudom a tudvalevő istennő kérdésben forgó orra le van törve s így se jobbra, se balra nem görbül.“

E felelet megdöbentett. Igaza lehet. De legyünk következetesek, ne lépjünk vissza, mert az vere-ség lenne.

Othon a feleségnek nem mondtuk meg utazásunk célját, mert bár az antiquitás iránt érdeklődni szép dolog, de csak addig ahol Xantippával még nem találkozunk. Azt hazudtuk tehát, hogy

Külföld.

Berlinből jelentik, hogy az odaváló *Közelet* bank Magyarországát és különösen Erdélyt szemelte ki serény alapító tevékenység terűl a gyümölcsöző befektetést kereső német tőke számára s ezenfelül az okkupált területeket is, és különösen a bányászatot tüzte szeméi elé. A nevezett bank igazgatója Magyarországnak ép oly tüzést ismerője, mint meleg barátja.

Obrenovics Milán volt szerb király hátrózat barátunk, de ha valahol, úgy Szerbiára vonatkozólag érvényes Ausztria-Magyarországra nézve a mondás: „ments meg Isten a barátaitól, ellenségeimlő majd csak megvédeni magamat.” Sem Risticis regensnek [kissé mindig kétaszini diplomáciája, sem a radikális kormány határozott kacsintgatása Oroszországgal s ingerkedése velünk nem nyugtalanította vezető körökünket; elég erős a monarchia, hogy a szerbeknek bármily színű ellenségeséggel a legnagyobb megbánomással viselje, mert kevés kell ahhoz, hogy lerázzuk magunkról az egész ellenségeséget táplálókkal együtt. De a lekötött király barátsága nem sokat használ nekünk, mert minden politikai összeköttetésen kívül áll bármely, számottevő, állami kötelekbe tartozó, csaktrák vagy magyar, politikai vagy diplomaciai személységgel.

Románból nagy örömmel jelentik, hogy sikerült ott Friedmann személyében az első izraelit a kamarába követő választani. Nem valami nagy érdem Romániára nézve, hogy csak most jutott el az egyenlőség s testvériség eszméjének azon magaslata, melyen Európa más államai már félszázaddal ezelőtt állottak; de jobb később öntudatra jutni, mint soha s így habár késő is, üdvözöljük Romániát, mely a tetteivel végre igazolja, hogy az előítéletek választalait megkezdte lerombolni.

Az egyetemes tanitógyűlés felhívása a nemzethez:

Mélyen tisztelt Polgártársak!

A f. é. augusztus havában Budapesten tartandó IV. egyetemes tanító-gyűlés rendező-bizottsága nevében fordulunk mélyen tisztelt Polgártársainkhoz, hogy egyetemes tanitógyűlésünk rendezésében minket erkölcsi és anyagi támogatásaikkal részesíteni kegyeskedjenek.

Tizenkét éve immár, hogy Magyarország néptanítói legutolsó egyetemes gyűlésüket megtartották. A megváltozott viszonyok és körülmények gátolták meg hosszú időn át az új egyetemes tanitógyűlés egybehívását. Ma ezek az akadályok megszűntek, Magyarország 25 ezer néptanítója melegen óhajti, sőt követeli, hogy az elődeink által megalkotott s a nemzet népnevelésügyére nagyfontosságú egyetemes tanitógyűlések ismét életbe lépjenek. Ugyanazért az 1878-ban tartott III. egyetemes tanitógyűlésből kiküldött végrehajtó-bizottságnak m. é. Szent-István napján 84 hazai tanítóegyesület és testület képviselői (400-nál több tanító) által tartott nagy-gyűlésen elhatározták, hogy f. é. augusztus havában az ország fővárosában, Budapesten, egyet. tanitógyűlést tartassék melyen a hazai népoktatásügy szolgáltatásban álló minden tanító, tanítónő, a magasabb népoktatási tanintézetek tanárai, sőt minden tanügybarát egyenlő jogokkal és kötelezettségekkel részt vehet.

E határozat alapján a III. egyetemes tanitógyűlés végrehajtó-bizottsága a magyarországi néptanítók IV. egyetemes gyűlését Budapestre 1890. évi augusztus hó 20-án egybehívta.

Nem lehet az egyetemes gyűlést vidéken tartani, mivel nincs hazánkban a fővároson kívül város, hol a néptanító annyit láthatna, annyit tanulhatna 3-4 nap alatt, mint Budapesten; továbbá mivel a főváros, a hazra drága kincs, a nemzet néptanításának, népnevelésének kell első sorban megismerni és megszeretni, hogy ezt a szeretetet a nemzet reményeinek, a hazra jövő polgárainak szívébe is beültsék. A nagy Széchenyi, a legnagyobb magyar is azért akarta a fővárost emelni, azért áldoz rá milliókat az ország is, hogy Budapest az legyen a magyarnak miye más művelt államnak, nagyobb országnak saját fővárosa. Minden nemzetnek van egy szent városa, — mondja Jókai Mór — melyre kegyelettel és büszkeséggel gondol. Az angol büszkén beszél Londonjáról; Parizsnál számítja a francia a világ közepét, s az orosz megcsókolja

a földet, midőn Moszkvába lép; — szabad legyen a magyarnak is édes örömet érezni, midőn Budapestre gondol.

Ki fogja azonban a nemzet közt ezen érzületet, melyre szükegünk van, ébresztieni fejleszteni s a hazaszeretetet fokozni, ha a néptanítók nagy része ezt maga sem bírta megszerezni? Maga a halhatatlan Eötvös József báró is ellenzte, hogy a néptanítók egyetemes gyűlése a fővároson kívül tartassék. Ugyanazért a fővárosban létező népoktatási egyletek és tanintézetek — az ország tanítóóságának kérelmére — készséggel vállalkoztak a IV. egyetemes tanitógyűlés rendezésére, azon reményben, hogy — miként a múltban — most is számíthatnak a magas kormány és a főváros áldozatkész hatóságának a támogatására.

A vallás- és közoktatásügyi magyar kir. miniszter úr 6 nagyméltóságú örömeinek adott kifejezést hozzánk intézett magasleiratában a felett, hogy a IV. egy. tanitógyűlést ez évi augusztus havára egybehívjuk; mert a gyűlés — ugymond — kitűnő tényezőket fog szerepelni a nagyobb jelentőségű paedagogiai és didactikai eszmék tisztázására, a népoktatási ügyünk továbbfejlesztése érdekében szükséges teendők szakszerű megbeszélésre, a néptanítói hivatás eszményibb felfogásának és ebből kifolyólag a népiskolálgye iránti lelkesedésnek terjesztésére. Ezért — készséggel kilitátsba helyezem támogatásomat és figyelemmel fogom kísérni a gyűlés működését. A végrehajtó bizottság azon kérelmét azonban, hogy a negyedik egyetemes tanitógyűlés rendezésével járó költségek fedezése céljából 2000 frt. államszegélyt engedélyezzen 6 nagyméltósága, eldelt hiányában, nem teljesíthető. Ez a körülmény kényszerít bennünket arra, hogy a magyar társadalom lelkes polgáraihoz forduljunk kérelmünkkel; egyébként nem ledezhethők a gyűlés rendezésével járó költségeket. Így pl. a felhívások, igazolványok, értesítések, meghívók, bélyegek, postabérlő, a gyűlés tartama alatt napi értesítő, később napló szerkesztése és nyomtatása, gyorsírók és szolgák díjazása, az iskolának haló-terméklő való berendezése, a tanszerkiállítás, felszerelése is tetemes költségbe kerül. Mindezek s egyéb nélkülözhetlen kiadásaink összege az 1874-ben tartott s 1528 tanító által látogatott egyetemes gyűlésen 5558 forintra rugott. Ez ében oly nagy az egyet. gyűlés iránti érdeklődés, hogy 2000-nél is több tanító részvételére számíthatunk, ehez képest kiadásunk, bármennyire takarékoskodjunk is, a fentebb emített összegnél kevesebb nem lehet. A magunk erejéből pedig nem ledezhethők azt.

Budapesti főváros hatóságának erkölcsi támogatása felől biztosíva vagyunk; de ma még nem tudhatjuk, támogathat-e bennünket anyagilag, pénzbeli segélylyel is. Ezért fordulunk bizalommal a nagy közönséghez, a magyar nemzet lelkes polgáraihoz: ne vonják meg a nemzet legszerényebb napszámásaitól segítő kezeket, midőn azok a népoktatásügyének emelése céljából gyűlnek össze a hazra fővárosában. Most midőn hosszú, nehéz évek után ismét összegyűlünk, hogy új életet teremtsünk a már-már zsbibbadozó tanító közszellem működési terein: nem habozva, nem aggodalmaskodva, de teljes bizalommal nyújtjuk ki támaszt kereső kezeinket. — Önök felé mélyen tisztelt Polgártársak, kik értik és érzik, hogy a közoktatásügy s a nemzeti népnevelés nem lehet egyedül a tanítók munkája. Az egyetemes-gyűlés napirendjében benn foglaltatnak többek közt azok a pontok is, melyek a nemzeti szellemnek ápolására, a népiskolák berendezésére s a tanítói közszellem fejlesztésére vonatkoznak. Ezen az egyetemes gyűlésen fognak tanácskozni a kisdorók s a nőnevelés hivatott munkásai oly kérdésekről, melyekhez minden hazafinak, akár tanító, akár nem, van szava, s melyek iránt érdeklődnie kell mindenkinek, a ki magyar s a ki hazája javát előmozdítani igyekszik. Sokat, nagyon sokat kell még dolgoznia Magyarországi tanítóinak a nemzetlét érdekében is; s e munkában a legnagyobb ösztön az, ha érezzük, hogy nem vagyunk magunk, nem lehetünk elhagyva; mellettünk van a magyar nemzet lelkes polgársága s buzdít, lelkesít bennünket a további küzdelemre.

Mélyen tisztelt Polgártársak!

Hazánk legtávolabb vidékein lakó polgár- és tanítóársaink nem sajnálják sem az idejüket költségeit, sem az utazás fáradságait, hogy Magyarországi tanitógyűlés erejékhöz képest lendíthessenek. Csak egy körülmény tarthatná vissza még a legbüszgöbbit is, t. i. az, hogy csekély költség-

gel rendelkezvén, nem lenne képes a gyűlés tartama alatt vendéglobben szállásbér fizetni.

Egész bizalommal járunk azért Önökhöz, mélyen tisztelt Polgártársak: vegyék fölünk szívesen a gyűjtő-ívet s bármily csekély adománnyal is, járuljanak az egyetemes tanitógyűlés költségeinek fedezéséhez, s tegyék lehetővé, hogy a B. pestre érkező tanítóársaink, ha más nem, legalább éji szállást adhasanak.

Bizton reméljük, hogy a jó ügy érdekében — miként a múlt években tarolt ilyenmő egyetemes tanitógyűléseink alkalmával tenni sziveskedtek — most is támogatni fognak s nem vonják meg fölünk segédelmeket; minélgyva az alulgyezt rovatokba becses neveiket, lakáukat, valamint a kegyadomány összegét feljegyezni s a gyűjtő-ívet, legkésőbb I. évi augusztus hó 15-ig, Kurz Sámuel pénztárosunkhoz (Budapest, IV. k., Deák-tér 4. sz.) beküldeni méltóztatassanak.

Kérelmünket ismételve, kiváló tisztellett s hazafias üdvözléttel vagyunk Budapesten, 1890. évi június hó 23-án. Következnek az aláírások.

Előfizetési felhívás.

A „Zala” politikai-heti lap a XVII ik év folyamán második felébe lépett. Az irány melyben a lap eddig vezetve volt, helyesen igazoltatott a tisztelt olvasó közönség által; legalább ezt kell következtetnünk az eddig tapasztalt rokonszenves fogadtatásból.

Ez irányt továbbra is megtartja lapunk, s iparkodni fogunk az eddigi rokonszenven még emelni.

Hogy ez azonban megtörténhesék, a tisztelt közönség anyagi támogatásától függ, s épen ezért nyitjuk meg előfizetéstünk az új félévre, kérve eddigi előfizetőinket lapunk további támogatására, s ismerőseik körében leendő terjesztésére. Egyben felkérjük azon előfizetőinket, kik még díjajuk hátralékban vannak, hogy azokat be- küldeni sziveskedjenek.

A lap előfizetési ára:

Egész évre	5 frt.
Fél évre	2 „ 50 kr.
Negyed évre	1 „ 25 „

A községi jegyző és tanító uraknak lapunkat évi 3 frt díj mellett küldjük, ha azt megrendelik.

Minden fél és egy éves előfizetők az év végélt-lapunk szerkesztőjének: „A sors üldözött család” című regényét kapja meg díjtalanul.

Az előfizetési pénzek legcélszerűbben postautalványon küldhetők „A Zala kiadóhivatalába-Nagy-Kanizsán” cím alatt.

Szíves pártolást kérve maradtunk Nagy-Kanizsán 1890. július 1.

A „Zala” kiadóhivatala.

Helyi ujdonságok.

— Diszbedél volt június 29-én a Kegyes tanítórendiek társ hazában, a nevelés ügy terén oly sok érdemet szerzett rend vezetése alatt álló fogymnasium zárúnnepélye alkalmából. A kegyes tanítórend hagyományos magyar szokashoz híven, a munka után megkezdendő szünet előtt barátságos asztalhoz hívta meg a város értelemes, melyből mintegy 30 egyen jelent meg a diszbedélnél, a társaság fényét emelte az a körülmény, hogy megynék szeréft s köztiszteltesben álló főispánja is, — ki a Nagy-Kanizsán iskolázó fiának hazavitele végett érkezett városunkba, — szintén részt vett a diszbedélnél, s 6 mondta az első nagy tetszéssel fogadott tőzstort a kegyes tanítórendre, mint a magyar kulturális haladás egyik főtényezőjére, *Szent* Benő főispán rokonszenves alakja most is a legkedélyesebb hangulatba hozta az együtt volt társaságot, s a rend társ hazának főnöke, valódi magyar vendégszeretettel emelte a megindult jó hangulatot. A főispán felköszöntő-

jére: Janky Károly lögm. igazgató választott s élte a tanúgy barátai; utána dr. Szűts Miklós törvényszéki bíró emelt poharat a kegyes tanítóréndért, s végül Simon Gábor ügyvéd a főgm. igazgatóját elvette. A kedélyes társaság 1,5 óráig maradt együtt, a midőn a főispán a vasútra meendő a társaság éljenése között el távozott, utána csakhamar a vendégek is eloszlottak.

Az ovodák zárünnepélye június 29. folyt le a Polgári Egylet helyiségeiben; a Nádor-utcai ovoda a keriben, az Atilla-utcai és Arany János-utcai pedig a helyiség egyik földszinti termében mutatta be fell előhaladását, a nagyszámúan egybegyűlt szülők a gyermekekhez teljes meglepedésére. A diadal kapuval díszített helyiségbe csoportonként, zenésző mellett, nemzeti lobogók alatt, a fiúk nemzeti színű kar-leánykák vészalaggal díszítve vonult fel a kis sereg. A Nádor-utcai Kemény József óvó, az Arany János-utcai Bánóty Matild s az Atilla-utcai Lenkei Malvin óvónék vezették, s ők tartották meg a gyermekekkel a vizsgákat. Az egy-let elnökeje, személyesen volt: a pénztárnál, szeretteivel előzenésével fogadta az ünneplő látogatóit. Az előadás mind a három csoportnál nemcsak kielégítő jó volt, hanem egyes részleteiben meglepett; különösen ki kell emelnünk kemény óvó által bemutatott Kis madár, és Kis postás játékokat; ugy Bánóty által vezetett gyermekek apró szavallását, melyek megragadó hangzók az a szavaló picurjakról; nem kevesebb hatást idézett elő a Lenkei vezetése alatt álló négy fiatal ovoda kicsinyeinek lelkesült éneke; s ha volna, mit kitagadnunk kellene, az csupán, hogy a Kemény óvó által megtartott vizsga igen hosszúra (2 1/2 óra) nyúlt, mi a nagy hőségben nemcsak a gyermekeket, hanem a felnőtteket is megviselte. Az általános meglepedésnek nem egyszer adott kifejezést a jelen volt szép számú közönség. Este tánc-koszorú volt. Az ovoda egylet javára felülfizetéseket tettek: Knáusz Boldizsárné 2 frt, Bubik Nándor 1 frt 60 kr., Dr. Hauser János 1 frt 60 kr., Dr. Wajdits Alajos 1 frt 60 kr., Dr. Szűts Miklós, új Fészlhofer József, Osterhuber László és Faics Lajos 80-80 kr. Rapoch Aladár, Dr. Bentzik Ferenc, Probáld Károly, Dr. Faruk László, Meester József és N. N. 60-60 kr., Tripammer Gyula 50 kr., Kovács Lajos 40 kr., Rosenfeld Palika, N. N., Pap Péter, Altman Bernat. Idegen, Goldstein N. és N. N., Pflanzler G. 30-30 kr., Kemény Rozenthal Jakab és Fuller József 20-20 kr., Harman 10-10 kr. Négyen 5-5 kr. Összesen 18 frt 60 kr. Nyereménytárgyakból befolyt 9 frt 70 kr. Belépi jegyekből 125 frt 30 kr. Együttel bevétel 153 frt 60 kr. Kiadás 57 frt 27 kr. Marad tiszta jövedelem: 96 frt 33 kr.

Eszküvő. Neusiedler Antal dr. helybeli ügyvéd ált. h. vezette Rozgonyi Emília kisasasszonyt, Rozgonyi Lajos ur b. leányát, ki városunk egyik legkedveltebb alakja, s nyilvános mulatságaink egyik kiünnepelt táncosnője, műveltségére nézve általában ismert fiatal hölgy volt. A boldog házias élet adja meg mindkettőjüknek azt az örömet, mit csak a kölcsönösen megértett szívek harmoniaja nyújthat az életen át!

A polgár-egyleti teke-verseny e hó 1. én igen élénk érdeklődés kíséretében folyt le. A versenyben győzelmet arattak: Dr. Svastits Géza, Komlósy Kálmán, Ferentheil, Pongrácz Géza, Ebenspanger Leo, Sebestény Lajos, Falb Adolf, Sebestény Ferencz, Knorcer György és Faics Lajos.

Részvételt keltett városunkban dr. Hüvös József budapesti ügyvédnek itt lakóti anyja Hirsch Róza asszony halála. E részben őszintén osztozunk mi is, kik dr. Hüvös személyes jó akaratával dicsekedhetünk a kiról tudjuk, mily kegyelettel csügött ő az elhunyt anyán. A mindenek vizsgálatja enyhítse a fájdalmat, melyben osztozik mindenki, ki a derék családot ismeri.

A házak számozására hívja fel egyik lapársunk a városi hatóságot, a miniszternek egy közértelem-rendelete alapján; Ugy látszik lapársunk tévedésben volt, midőn e felhívást tette a hatósághoz; mert a miniszteri rendelet nem azt mondja, hogy mindenütt akár van akár nincs házsámozás, azt eszközölni kell; csupán ott rendelni el a számozást, hol az eddig nincs meg; Nagy-Kanizsán pedig legalább amint mi tapasztaltuk, nemcsak hogy az úccáknak rendszeres elnevezése a modern kívánalmaknak felel meg, hanem a házsámozás is oly rendszeren van keresztül vite, hogy az díszetere válik a városi tanácsnak, legalább mi, kik hozzá vagyunk szok-

va a főváros és hazánk nagy városainak rendes utcai és házsámozásához, legkevésbé sem találjuk ellentétnek a Nagy-Kanizsán tapasztalt rendes akár a fővárosban, akár a vidéki nagyobb városokkal tett összehasonlításunk után. Ennyit lapársunk felhívása ellenében, az igazság érdekében és N.-Kanizsa reputációja iránti tekintetben elmondani hírlapírói kötelességünk volt anélkül hogy polemikus viselkedés vezélné tölünk; mint azt vezetni soha sem fogja, de programunkhoz híven az igazság érdekében mindenkor fel fogunk szólalni.

A túlvilágba Régi mondás, hogy az anya, midőn újszülöttet ad a nemzetnek, mindig közelebb áll a túlvilághoz, mint az ittenihez. E régi mondás Nagy-Kanizsán tájalmában és részvételt gerjesztő módon lett igazolva. Pollák Lipót polgártársunk, szappangyáros fiatal szép neje vadudasi tájalmát között; melyek alig tartottak pár óráig, a túlvilági létre szenderült. A város részvéte enyhítse a derék iparosnak, fiatal neje vesztése feletti fájdalmát, melyben mi részünkről a legmelegebben osztozunk.

Hirtelen halál. Alig szabadult fel a tanoncvevők alól, s még csak egy nap óta valotta magát búszkán cipész segédnek Mernyánszki György — és nem Mednyánszky mint egyik lapársunk tévesen nevezte meg, — a midőn az elmúlt hó 29-én este a Teleyk-utcában látogatást téve a Csóka féle házban, onnét távozott 7 óra felé, s a lépcsőzetnél megállott egy barátjára várakozva. Itt hirtelen szédület fogta el. Lebukott, s a három fok magas lépcsőről leest; esése közben jobb halántékát egy vaskarikába megütötte. Súlyos sérült szünetelt, minékifolytan huszonnégy óra múlva meghalt. A megérett rendőri boncolás megállapította, hogy a koponya jobb halántéki része berepedt; s ennek következtében állott be a halál.

Mi az igaz? H. S. városunk köztisztviselőiben álló egyik polgárának s államtitkárjának 16 éves fia Gyula, ki most végezte a 6-ik gym. osztályt, sokféle találgatásokra ad most okot. A fiatal ember atyja rokonai látogatása végett távol volt a városból, anyja pedig az ovodák zárünnepélyén, midőn a mit sem gyanító anyához azon bir érkezett egy lelkendezve futó cseled által, hogy az urfi meg van lövve. Az ünnepevényen jelenvoltak közül sokan siettek a kétségbeesett anyának kíséretével lenni lakására, ki midőn oda megérkezett, a fiáról velt értesítést igazolva látta. A fiatal ember el, s azt állítja, hogy ismeretlen tettesek lötték meg az utcán. A vizsgálatot megindították; de a fiatal ember vallomásaival szemben más hírek is szárnyalnak; ezek tolyán, míg a vizsgálat befejezve nem lesz, mi nem bocsátkozunk részletekbe, nehogy a vizsgálat elé nehézségeket gördítsünk; bevárjuk a vizsgálat eredményét, mely ki fogja mutatni mi az igazság?

Mátóvárda. Richter András országosan előnyösen ismert műlovtársulata, mely 35 tagból áll, s 19 idomított lóval rendelkezik, megérkezett városunkba, s itt az Arany János utcában felállított lovardában megkezdte előadását. Az előadásokról a napi hirdetémyek értesítik a város közönségét.

Panasz a posta ellen. Panaszt tettünk az iránt, hogy a helybeli postahivatal alkalmazottjai, az ünnep- és vasárnapokon, bár a fennálló rendszabályok szerint déli 12 óráig tartoznak felvenni a postai küldeményeket, még fél 12 óra után a jelentkező feleket visszautasítják. Személyesen volt alkalmunk e panasz alaposágáról meggyőződni, azért említjük fel, hogy az illető körök a posta alkalmazottait figyelmeztessék a szabályzat pontos betartására, mert nem a közönség van a postaintézmény végett, hanem az intézmény áll fenn a közönségért.

Hol az apám? Szabó Andriska még csak 9 éves, s Bécsen született Letenye mellett. Az elmúlt vasárnap apjával jött be N.-Kanizsára a piacra, s míg az apa dolgoit ellátta, a kis Andris megakart nézni a várost. Addig nézelődött, míg elévőd, s nem talált vissza apjához. Hol az apám? Hol az apám? kiáltozott a gyerek, míg egy rendőr felgöngy, a kapitánysághoz vitte s ott kellő ellátásban részesítve, a szerdán tartott betivásár alkalmával egy bécei emberrel haza küldte a gyermeket az apjához, ki bizonyára mindenfelé kereste gyermekét, csak ott nem, hol legbiztosabban rá találhatott volna: éber rendőr hatóságunknál.

Blau montag. Iparos segédek körében még mindig divik az a rossz szokás, hogy a hét-első napján nem dolgoznak, vagy hogy az ő nyelvükön szólunk: blau montag-ot tartanak. Eltekintve attól, hogy az iparossegédek az ily

munkaszünet alatt nem csak hogy nem keresnek semmit, hanem még a lefolyt héten véres véréjéssel meg keresett díjakat is elkölik; az ipar előrehaladását is meggátolják. Ideje volna, ha az iparos segédek saját, jól fellogott érdekeik szem előtt tartása s mellett a blau montagokról végleg lemondának, s e részben nem tudjuk eléggé helyeselni azon munka-adó iparosok elfárasztását, kik a blau montagot tartó segédek nem alkalmazták műhelyeikben. Ugy sem hosszú most már a napi munka idő, s a vasárnapai sünet teljesen megadja a heti munka fardalmait után szükséges pihenést; dolgozzunk a hét minden napján s pihenjünk az Ur napján, ezzel magunknak is, az iparnak is hasznára leszünk.

A jövődelmi-pótadó lapstrom ellen, mely a városházán már ki van függesztve, ez évi június 29-től számított 15 nap alatt vagyis, július 14-ig lehet a felszámolási-sokát beadni, melyek a közigazgatási bizottsághoz intézve, a városi adóhivatalnál nyújthatók be.

A kereseti harmadik osztályú adó kivetésének tárgyalásai Nagy-Kanizsa területére nézve a jövő augusztus hóban lesznek; egyelőre figyelmeztetjük polgártársainkat, annak idején bővebb értesítéseket fogunk adni.

Különfelek.

Ezrabet királyasszonyunk hosszabb tengeri utra készül. A felséges asszony ezen elhatározását már közölte főudvarmesterei hivatalával, mely szerint a király kisasasszony Maria Valéria főhercegnő esküvője után a királyné egész udvartartásával több hónapra terjedő tengeri utra indul. A királyné Amsterdamban lép hajóra s első útja Gibraltárba lesz.

A király kisasasszony. Maria Valéria esküvőjére nagyban készül az egész Monarchia. A Bécs mellett Baden ugyancsak ki akar tenni magáért; ugyanis nem elégzik meg a város felkészítésével, hanem ünnepi korzót es jelmezmenetet rendez. Badentől és a környékből számos társulat es egylet jelentett már be stilszerűleg díszített kocsiakat, melyek a kert- es szőlőmívelést, a vadászatot, halászatot, turisztaságot, lövészetet s különféle iparágakat fogják ábrázolni. Az ünnepi menet központját egy díszkocsi fogja képezni, melyen egy ideális leány alak lesz menyasszonyi díszben, géniuszok által körülveve, egy menyézet alatt látható. A kocsi mellett Magyarország es Ausztria összes nevezetiségeit jelképező alakok fognak lépkedni. A három legszebb kocsit díjjal fogják kiünnepíteni. Az udvar egész sor fogatát fog részt venni aviragkorzóban, ennek fényét ez által hathatósan emelve. A királykisasasszony udvarmesterei hivatala utasiótta egyik butorszállítót, hogy a főhercegnőnek tulajdonát képező s ugy a gödöllői kastélyban, mint a budavári palotában lévő butorait es könyveit még július hó folyamában Welsbe szállítsa. A királykisasasszony ugyanis ott fogja töltetni mezes heteit, s leánykori butorain akar pihenni, s e korbéli könyveivel kivan foglalkozni.

Margit főhercegnő, József főherceg, a magyarok kedvelt hercegnő leánya e hó 15-én esküdik meg Budavarában a szent Zsigmond templomban. A nemzet szeretet főhercege es neje Klotild főhercegnő es napokban az esküvőre kisértelt templomban személyesen tartották szemlét es személyesen állapodtak meg, hogy hol tesznek a vendégek elhelyezhetők. Ez nem olyan könnyű feladat, mert csak 300 ember ter el a kápolnában. A kápolnát az esküvő napján szönyegekkel es virágokkal pompásan díszítik.

A Zalamegyei tautestület, ez évi nagy gyűlést Sümegyen július hó 15-én fogja meg tartani.

Hymen hírek. — Arz Nándor kamarás huszár főhadnagy Kis Imrét vasmege egyik legbájosabb hölgyét oltárhoz vezette. — Paulay Kornél eljegyezte Vlasik Mariskát Torjánoson.

Amin a király kétkedett, beteljesedett. A magyar király közelebbi Budán léte alkalmával a Magyar Kárpát egylet küldöttségét fogadta, s midőn az egylet es annak céljáról kimerítő tudomást vett, azon kérdést intézte az elnökhöz, vajon a külföldi turisták látogatják e a magyar Kárpátokat, mire az elnök igenőleg lelelt hozzátevé, hogy most 40 dán turista fogja felkeresni a kárpátokat. A király elmosolygta magát s kétkedve szólt: — nem hiszem, hogy mind a 40 dán egyszerre fog jönni; — s mit a király nem hitt, megtörtént. A turisták számára nézve nygyenen, csakugyan megérkeztek Da-

niából s mindenek előtt a csorbai tavat nézték meg; s megmászák a Tengerszem csúcsot; innét yyalog Új-Tatra Fűredre mentek, hogy az ott idező magyarok vendégszeretőleg fogadták a dánokat. Volt banket, cigányzene, s az elmaradhatatlan pohárköszöntés.

Képviselő választás. A Veszpréme gyei veszprémi járás képviselője Bezerédj Viktor a ministeriumhoz történt kinevezetése folytán képviselői állásáról lemondván, a képviselő választására ez évi július 12 napját tűzte ki a közp. választmány. Választási elnökök: Kolosváry József, küldöttségi elnök: Perényi Antal, helyettes elnökök: Dr. Purgly Sándor, Eszterháy Ferenc, jegyzők: Szélessy Daniel, Krausz József, helyettes jegyzők: Dr. Csete Antal és Nagy Lajos lettek.

Gyászjelentést vettünk, melyet nagy részvetél olvastunk, mert az a magyar főváros egyik legműveltebb s a társadalmi életben igen tisztelt úrnő halálát tudatja, kit személyesen ismerni volt szerencsénk. — Résztvételünk kifejezése mellett a gyászjelentést egész szövegében közöljük, mely így szól: Kovács Sebestény Iona özv. Szalassy Farkasné, — Kovács Sebestény Endre és neje szül. Takácsy Janka, ezek gyermekei: Endre, Magda, Miklós és László, — Kovács Sebestény Julia és férje mádi Kovács István, ezek gyermekei: István, János, Dénes, Ferenc és György — Kovács Sebestény Adár és neje szül. Dobossy Aranka s gyermekek Aladar saját, valamint az összes rokonok nevében a legmélyebb fájdalomtól sújtottan jelentik, hogy forrón szeretett felejthetetlen édesanyjok, anyósuk és nagyanyjok özv. Kovács Sebestény Endréné szül. Lunciczky Julia urnó, e hó 30-án reggel 6 órakor, a társadalmi életének 65-ik évében, hosszas szenvedés után az Urhán jobbára szenderült. A boldogultnak hűt teemél ez évi július hó 2-án délután 5 órakor fogtak a gyázházban: V. ker. Józseftelep 5. szám alatt, az ágostai evang. hitvallás szertartásai szerint megáldani és a keresztesítéssel melletti temetőben lévő családi sírboltba örök nyugalomra helyezni. Budapesten, 1890. június 30-án. Béke hamvaira!

Új vasútnak. A sümegi tapolcai vasúti építést megkezdtek már; most pedig kezdik mérni a tapolcai szigligeti vasutat, mely vonalnak kiépítése annál kívánatosabb, mivel a balatonparti gőzhajózás által a túsó parttal is direct összeköttetés létesülne.

Magyar ifjak, a magyar tengerparton. A bpesti műegyetem 34 növendéke a megyei rektor vezetésével a magyar korona gyönyörű Fiumét. Mindenekelőtt a Tersattóra mentek, megnézték a kikötő építési munkálatokat s a vesztőgyárat Martiuschizán. Ezután a preluccai fővárat tekintették meg, ahol éppen nagyszerű dinamit robbantásokat végeztek. Ugyancsak megnézték Mlakán a rizahántoló gyárat, továbbá a papgyárat, a kőolaj raffineriát. Atrándultak Ababaziába, és onnan Triestbe. Az ifjúságot a tengerészeti hatóság részéről Huszár főmérnök Egan felügyelő és a kikötő építési vállalat főbb mérnökei fogadták.

A Balaton veszélye. A Balaton halászatát és hajózását nagy veszély fenyegeti, a nagy mérvben elszaporodott hínár által. A veszély elhárítása módosztatnak megállapítása végett szakértői értekezlet volt Keszthelyen; melyben először szólott Deininger Imre, aki szükségesnek tartja a Zala torkolatánál oly gereblye felállítását, mely a hínárt és iszapnak a nagy Balatonba jutását megakadályozná. Pap Sándor a maga részéről is mulhatatlanul szükségesnek véli egy ily gereblye felállítását és indítványozta, miszerint a Zala szabályozási társulat, mely a bajt, habár szándék nélkül előidézte, felkéréssek, hogy a gereblyét saját költségén felállítsa és az arra való felügyeletről gondoskodik, annyival inkább, miután ezen gereblye a víz szadad-folyását nem akadályozza és halászatra is előnyös lehet, mert a rabló halaknak a kis Balatonba jutását megakadályozza. Ezen indítvány egyhangulag elfogadottnak az értekezlet abban állapodott meg, hogy egy bizotts. újan a Zalasabályozási társulat felkéri, hogy a kérdéses gereblyét saját költségén felállítsa és az arra való felügyeletről gondoskodik.

Új trágya gyárak. Mint értesülünk a temesvári és aradi „Szel testvérek” cég, legközelebb Nagyváradon és Szegezen is egy-egy trágya gyárat állít fel. Orvendetes jelenség a cég jó gyártmányaira, hogy dacára régebbi két gyárai tekintélyes készletnek továbbá mennyiségre is elegendő vevőkre akad, tekintettel az

újabb időben felszaporodó verseny trágya gyárakra.

Gyomorgóres és gyomorbajok különféle nemei többnyire hibás diéta mértékletlenség és meghűlés által keletkeznek. Ilyen esetekben a sok tapasztaláson alapuló háziaszer dr. Rosa életba zsama Fragne B. gyógyszerárától Prágában, hat kiűnően. Kapható minden gyógyszerárban.

Tanügy.

Meghívó: a zalamegyei általános tanítói testületnek 1890. évi július hó 15 én d. e. 9 órakor Sümeghen tartandó évi nagy gyűlésére, melyet július 14 én délután 5 órakor előtte kezelt előz meg. Targyisorozat: 1.) Elnöki megnyitó. 2.) Elnöki jelentés az egyesület egy évi működéséről. 3.) Az Eltvös alap ügyének rendezése. Előadó: Bódy József ur (Zala Egerszeg.) 4.) Az állami szakszerű felügyelet szervezése, tekintettel a néptanítók előleptetésére. Előadó: Bíró-József ur (Keszthely.) 5.) A tanító-állás biztosítása, s a tanítók szolgálati viszonyainak megállapítása. Előadó: Kramer Lajos ur (Kanizsa.) 6.) A magyar nyelv tanítása a magyar és nem magyarajku népiszkolában, kiváló figyelemmel a nemzeti szellem ápolására. Előadó: Gönczi Ferenc ur (Zrinnyifalva.) 7.) A népiszkola tanterv módosítása, tekintettel az osztott és osztatlan népiszkolára. Előadó: Sáringy Károly ur (Magyar-Szerdahely.) 8.) A népiszkolai tankönyvek és ezek bírálatának kérdése. Előadó: Hoffmann Mór ur (N-Kanizsa.) 9.) A tanítói közszellem fejlesztése az általános és kiegészítő megyei tanító testületek szervezése és az egyes tanító gyűlések állandósítása által. Előadó: Bánfi Alajos ur (Sümeg.) 10.) A tanítók anyagi helyzete. Előadó: Réthy Gábor ur (Zala Egerszeg.) 11.) Indítványok tárgyalása. E közgyűlésre az egyesület rendes és pártoló tagjait, egy a tanügyi barátait tisztelettel meghívja Zala-Egerszeg, 1890. július 3-án. *Udvardy Ignác* megyei tanítástületi elnök.

A szülők figyelmébe. Az egész felvidéknek legjelesebb felszerelt, leglátogatottabb s legkitünőbbnek elismert felső leányiskolája és nevelő intézete a *Helmbacher-Augusta* ministerileg engedélyezett és nyilvánossági joggal felruházott nyolcosztályú elemi és felső leányiskolája és nevelő intézete, melynek, amellyel, hogy a jó nevelés minden kellekeivel rendelkezik, egyik főjellemvonása az, hogy benne a nemetajku leányok egy-két év alatt teljesen meg tanulnak magyarul, míg ellenben a magyarajku leányok ugyanazon idő alatt a német nyelvet szóban és írásban teljesen elsajdítják. A kik az intézetet huzamosabb ideig látogatják a francia írásban és beszédben szintén kellő precizitásra tesznek szert. Az intézetben az egyes tantárgyakat, a zenét, a rajzot Pozsony legjelesebb szaktanfériai tanítják. Egy növendéknek egy évi teljes ellátásáért 300 frt fizetendő. Pozsony kitűnő éghajlati viszonyait s személyes meggyőződéseink után mondhatjuk, hogy az intézeti helyiségek alkalmas voltak is figyelembe véve, a legmelegebben ajánljuk ezen intézetet a szülők figyelmébe.

Következő Értesítők érkeztek szerkesztőségünkhez a lefolyt iskolai tanévéről u. m.:

„A kegyes tanítóbrendiek vezetésével álló nagykanizsai kath. főgymnasiumról”, melyből látjuk, hogy a főgymnasiumban 13 rendes, négy rendkívüli és öt felekezeti tanár működött; a növendékekből a tanév végén megvizsgáltott 304. Érettségi vizsgára jelentkezett 23, ebből jelesen érettnék tűnt 1, jól érettnék 6, egyszerűen érettnék 9, javító vizsgára utasított 5 növendék. A jövő tanévre a beiratások kezdődnek augst. 30-án s tartanak szept. 2-ig bezárólag. Tandij 12 frt, ezen kívül az intézetbe először belépők 2 frt 10-kr. felvételi díjat s ének és zeneért 1 frt díjat kötelesek fizetni.

„A nagy kanizsai állami segélyezett községi nyilvános polgári fiúiskoláról”. A felügyelő testület ez iskolánál a polgármester mint elnök, egy alelnök, jegyző, gondnok és 31 választmányi tagból áll. Működött a múlt tanévben 8 rendes tanár és 5 felekezeti hitokato. Az iskolát látogatta összesen 162 növendék, ezek közül 14 kilépett. A jövő iskolai évhez a beiratások augst. 30-tól szept. 2-ig tartanak, a javító és pótvizsgák szept. 2-án lesznek.

„A nagy kanizsai nép- és jelső népiszkoláról”. A néptanodai hatóság a polgármester elnöklete alatt áll. Az intézetben foglalkozott 30 tanító és tanítónő és 10 szaktanító és tanítónő. A

leány osztályokat összesen 1025; a fiú osztályokat 1004 növendék látogatta. A jövő tanév augusztus 30-án veszi kezdetét, a beiratásokat legkésőbb szeptemb. 15 ig kell a szülőknek teljesíteni a vidéki rendes és magántanulók beiratáskor 5 frt tandíjat kötelesek fizetni.

„A nagy kanizsai izraelita elemi fiú- és leányiskola, és kereskedelmi iskoláról”. A tantestület, az igazgatóval együtt 13 egyénből áll, kikhez 3 felek, hitokató járult. Az elemi leányiskolát 211, a fiúiskolát 310, a kereskedelmi iskolát 106 növendék látogatta s így az egész intézet növendékeinek létszáma 626 volt. Az iskolai tankönyvtár 65 frt 94 kr. pénztári készlettel zárta le könyvét. A jövő tanévre a pótvizsgák s beiratások aug. 28, 29. és 31-re vannak kitűzve; míg a megújítandó polg. iskola felvételi vizsgái szept. 1. és 2. lesznek.

„A kolozsvári, bentlakással összekötött kereskedelmi akadémiáról”. Az akadémia egy felügyelő bizottság alatt, elnök, alelnök és előadó-jegyző, valamint 5 választmányi tagból áll. A tanári testületben találunk egy igazgató tanárt és 12 tanárt. A növendékek összes létszáma: 194, ebből bentlakó volt 76. Az ifjúsági önképzőkör, könyvtár és dalárda ismertetését kimerítően adja az értesítő. Az önképző körnek volt 189 tagja. A könyvtár 857 művel rendelkezik 1440 kötetben. A dalárdának minden növendék tagja volt. A tanszer gyűjteményben van: tanári könyvtár, ifjúsági könyvtár, szegény tanulók könyvtára, földrajzi tanszékűk, vegytani és természetrajzi tanszékűk, áruismereti és iparműtani szertár és ércpénz gyűjtemény.

„A csáktornyai állami segélyezett községi nyilvános polg. fiú iskoláról”. Az iskolában működött 7 tanító, az igazgatóval együtt és 2 felekezeti hitokató. A tanulók összes száma volt 88. A tanítói és ifjúsági könyvtár kezdetleges de folyton szaporodik; előbbiben 410 kötet 282 mű, utóbbiban 501 kötet van, s így a két könyvtár 911 kötetet számlál. A jövő évi beiratás szept. 1. 2. és 3. lesz, ugyan-e napokon tartatnak meg a felvételi és javító vizsgák is.

„Tapolca városi állam. segélyezett iparostanoni iskoláról”. Az iskola elén felügyelő bizottság állott, kiknek sorában iparhatósági megbízottak is működtek. Négy tanító működött az intézetben. A tanulók összes száma 133. A jövő tanévre a beiratások szept. 15 én este 5-7 óra közt lesznek. Tandij tevében a helybeliek 50 krt, a vidékiek 1 frtot tartoznak a beiratáskor befizetni.

Tudomány, irodalom.

Fel, poéták a pályázatra! Száz arany megérdemel egy kis fáradságot! A magyar tudományos akadémia következő pályázatot hirdet ki: Kívánatik, egy elbeszélő költemény, melynek tárgya lehet történeti, mondai, vagy a jelen életből vett; szükséges azonban, hogy a mű lelemény, jellemrajz, kompozitio, költői tárgyalás, nyelv- és verselési technika tekintetében költészetünk dizsere szolgájon. Ha ily önálló becsű mű nem találhatók a pályázaton, a díj nem adatik ki, hanem újra kiüldetnek. Jutalma az ifj. Nádasdy Ferenc gr. által néh. Nádasdy Tamás gróf nevére tett alapítványból 100 arany. Határnap 1891. szeptember 30. A jutalmat nyerő mű a szerző tulajdona marad, a ki tartozik egy esztendő alatt nyomtatásban kiadni. A sok poétának most nyitik tere babért és csengő aranyakat is szerezni egy szép költeménnyel. Fel tehát poéták a pályázatra!

A „Budapesti Bazar” mely nemcsak mint női divatlap, hanem mint szépirodalmi lap is, már 31 év óta kedvenc társalgójává vált a magyar női közönségnek. E lap, mely a „Magyar gazdasszonyok” a „szegedi veszprémi sümegi nőegyletek” hivatalos közlönye, terelje a női divat körébe vagy mindeu szakmát, szines divatképeket szabott mintákat ad; s egy ivre terjedő szépirodalmi részében a magyar írói kar legjelesebb neveivel találkozunk; a szövegen kívül ad regényt és egy szakácskönyvet is, s mindezt csupán 8 lrtért évenként, s 2 lrtért negyed évenként. A július hóra megjeleni számának irodalmi részét; Gaspar Imre, Jeskó Sz. Matild, Palotai Akos, Beniczky Irma, Kövi Irma és többen írtak. Mielleg ajánljuk e lapot a mi női olvasóinknak is.

A „Magyar Paedagogiai Szemle” július havi füzetét vettük. E folyóirat, melyet Glaz György fővárosi tanító szerkeszt, előharcosa a népnevelésnek, s törekvése a népnevelők érdekében megóvása, megvédése; a füzetek mindig tartalomdúsak, ilyen a most megjelenő júliusi

fűzet is, melyben a Székelyföld egyik bivatásának magaalatan álló fiatal tanítónak arcképét a leírását közli, a szerkesztő bevezetésével. A más tartalomjegyzéket következőkben adjuk: „Egy, az újabb tanítói nemzedékből.” (Tanügyi kép a Székelyföldről.) Irta: Vranais Gyula, bevezetéssel a szerkesztőtől. (Jósa Sándor életrajzával, fénynyomat arcképével.) — „Vizsga és szünidő.” Irta Bibó Lajos. — „A tanítók anyagi helyzete.” Irta Józsa János. — „A tanügyi sajtó.” Irta Józsa János mint közvélemény. — Közli: Szécső. — „Tanügyi történeti adalékok.” — Irodalmi Kalauz: a) Könyvek és taneszközök. b) Tanügyi irodalmi munkái. c) Tanintézetek állapota. d) Tanügyi- s egyéb irodalmi mozgalmak. e) Könyvtársulat. Tanügyi lapok és folyóiratok repertoriuma lapozmélvel. — Tanügyi Havi-Krónika. — Tanítók „Emlékeztető”-je. — Szerkesztői mondanivalók. — A szakértelemmel szerkesztett folyóiratot melegen ajánljuk nemcsak a tanítók, hanem minden tanügybarátnak is figyelmébe.

CSARNOK.

Kirándulás Fiuméba.*)

Irta: dr. Fenczei Zoltán akadém. tanár.

Pünkösöd első napján, reggel, a Bpest-Zákányi vonalon mentünk Simontornyára. Itt kiszálltunk, hogy Vam-ot látogassuk meg, a gr. Zichy Jenő mintaberezésű uradalomát. Itt már várt bennünket az uradalom vezetője, Kocsis Lajos kasznár 15 pompás fogadlak, melyekre főkápván, 15 perc alatt Vápra értünk, hol az urasági kastély termei fogadtak be, mely árnyas, gyönyörű parkban fekszik. Itt nagy társaság, a pusztasági eljenzések, a cigányok tussal fogadtak s nyájas üdvözléttel várt a házi asszony és családja, melyből akkor a ház két felnőtt leánya volt jelen. A szives arck látása, a kedves fogadtatás, az üde és gazdag környezet, a ragyogó ég pompája, az ünnep első napjának szent ihlete: mindez együtt valami elragadó, kielégítő, boldogító érzéssel töltötte el lelkünket s feledhetlenné teszi e napot. Az ebéd ideje már megjőve s asztalokhoz ülünk, melyek két szomszédteremben megerítve vártak ránk. A pohárköszöntők sorát a szives házigazda nyitja meg egy levéllel kezében, mely szerint Boda Imre jószágigazgató tudatta, hogy úgy a tulajdonos gróf úr, mint ő maga szivesen látott vendégekként tekint a társaságot, mire igazgató, Kiss Sándor úrítette poharát a gróf úrra. Ezután dr. Lehmann Róbert a szives házigazdára, s sorok úrra a háziasszonyra s az ifuságból is többen úrítettek poharakat. Lakoma után egy sétát tevének a gyönyörű parkba, mely ama 40 év eredménye, melyet a jelenlegi érdemes kasznár, Kocsis Lajos úr töltött a birtokon s azután újra szekerainkre kapván, körutat tettünk a birtok föl tartottunk útain a másik pusztára, a szőlőkörhöz, melyeket phylloxera még nem bántott, a 7000 diófából álló ültetvényhez, le a Sió-csatornához, mi közben boldog, vig énektől hangzottak fel az akáccokkal szegett utak.

A visszatérő társaság a házi-gazda lakásához sietett fel, hol különböző társas mulatságok, itt teke, amott tánc, enyelgés, ének foglaltak el estig; majd újra asztalhoz ülünk, mire a köszöntők, szavaltatok árja újra megeregett a kastély termekben; erre megint tánc következett, míg csak a 11 óra bucsuzásra nem intett. A válás nem volt kellemes, s csak az enyhítette, hogy a szives fogadtatás emléke megmaradt szívünkben. Éjféltájban ülünk a vonatra, s az előbb zajos társaságot csendbe merülve vivé tovább az éjjeli vonaton, melyen másnap estig megszakítás nélkül utaztunk Fiuméig. Zákánytól ért utól a reggel, hol már várt reánk a csurgói ref. gym. igazgatója, Vida Károly és egyik tanára Kondor József. Ki nem mondhatom, mi jól esett e baráti arck látása, kik Erdélyből szakadtak oda a magyarság végvidékére, mint éber katonái nemzeti-ségi küzdelmeinknek. Rövid félórát töltünk együtt, mire a vegyes nyelvű Zagrábba, a horvát fővárosba robogtunk. Nem szálltunk ki, ezt a vissza térsérok tettük meg. Károlyvárosban ebédeltünk, s aztán vonatunk neki robogott a hegynek, melyre több mint 800 meter magasságra megy fel számtalan kanyaruton. Ennek az utnak szépségeit, a regényes környéket, melyen a Lujza-út áthalad,

melyre vasútnak lépten nyomon találkozik, megelcsakad: Kossuth Lajos óta sokan leírják a mégis meglepő, ha e leírásokat ismerjük is. A természet majdnem legyőzhetetlennek látszó akadályokat dobott az ember elé s midőn a vonat előrobb a sziklak melletti, között, alatt, s miközben magaslatok közötti, kigyóznak végig, egész főnségében bontakozik ki előttünk az elbájos látkép: búske diadaléret hevíti a lelket s a nemzeti erő tudata emeli keblünket. A Krasznák Magyarországra felé néző lejtője nagyon szép. Hegyre hegy, erődre erőd jön dúsz tenyészett közt s az emberi kéz még nem tarolta le a vidéket. Majd a komoly hegyesek jönnek, mint megannyi előőrök s fölöttük a kopaszabb hegyek, melyeken szédülve száll át a tekintet, a mint most eltűnnek s újból felmerülnek mint egy bűvös lámpa alakjai. Amde Fuzsiniénál a vonat legmagasabb pontjára ér. Már Bora-járt vidék ez. A letarolt hegyeknek nekivetette magát a szél, lesöpörte róluk a fáktól nem tartott tenyészetet, a szikla fehér kövög; aztán jött a csapó, süjtő zápor, lemosta az utolsó porszemet is és letépte a sziklába göcsösen kapaszkodó páfrányt vagy füvet, lehordván mindent a kélhetetlen tenyérbe, mely többé vissza nem adja zsákmányát, s most csak a sivar színek merednek fehér köhomlokukkal az ég felé. Itt, hogy e köhgyek egykori dúsz tenyészett sírkövei. A rómaiak idejében s utóbb is nagyszerű bserdők virultak itt, melyek aljában déli növények féslekelt s örökzöld fák mosolyogtak. De most a vidék arcán megdermelt a mosoly, kövé lagyott a könny, s a forrás a mélybe rejtőzött, s mint megannyi óskori kötetelők, kövel behintett sovány mezők fogadnak minden nyomon. A megmaradt csekély földet aztán a lakosság összehordja, kőkerítéssel látja el, hogy a Bora le ne söpörje és csekély kertecskéket ültet magának, mely gyakran alig pár négyyszög méternyi, s talán pálmaderőlő Almodozik mellette. Azonban már jó ideje letelé haladunk s im, ott az örökvaltoztató tenger a Quarnero sziklás partjaiba zárva. Itt előtűnik Buccari, ott Portoré, ott Veglia, Cherso szigete, távolabb az Isztria partvidék, a Montemaggiore s alatta az örökzöld Abbazia, odább Volosca s mindenütt élszörva házak, falvak, itt lenyulva egy-egy völgy nyílásba, amott merészen fölkapaszkodva a hegyre. Lenn a völgyekben már dissab a tenyészett. Itt egy hegy, mely elzár egy-egy völgykallant a tenger szelétől s a levegő enyhe árama tenyészett növel, s délvideki ismeretlen bájjakkal mint megannyi tündérszemek mosolygának reánk. E pálmákon a jó lsten áldása nyukszik s a délvidek jegenyéje, a ciprus, büszkén tolja a magasha fejét, a babérfá illatot áraszt s a palma már közepes magasra nő, bárha még csak a kertekben.

(Vége következik.)

Közgazdaság.

Magyar Ipar.

Irta: Nyári Elemér gróf.

II.

A nagy és a kis Rákos vize között elterülő homokos terepen, közvetlenül az országút mellett, halom emelkedik, amelyre pár évized előtt hatalmas épület emeltek: a legkiválóbb kisebb söröző-gyárak. Miként más iparágakban is tapasztaljuk, ezen sörözőgyár sem bírta diadalmas küzdeni le a nála sokkal nagyobb gyárak ellene is irányult versenyét; s így beszüntette a munkát. A gyönyörű gyár épület használatlan állott, amíg a nevezett kiváló országgyűlési képviselő azt megvásárolta és a legújabb szakberendezések vívmányainak teljes alkalmazásával tűzecskegyárrá átalakította. Miként más iparvállalatainál, úgy e nagyszerű tűzecskegyár korszerű berendezésénél sem sajnálta a tulajdonos még a legnagyobb pénzkiadásokat sem, ha azok eredményezték, hogy e kitünően felszerelt magyar ipartelep nemcsak Ausztria, hanem más külföldi iplemű gyáraival szintén diadallal versenyezzen a legjobb tűzecskegyártásának dicsőségéért.

Az ügybuzgó gyártaladonos ezen áldozatkészsége azután máris szép gyümölcsöket termelt: az ország minden vidékéről épűgy, mint számos külföldi helyről a megrendelések egymást érik, ami annál természetesebb, mert aki a legújabb technikai vívmányok és a leghasznosabb találmányokra vel szabadalmak eredményét akarja tűzecskegyár alakjában beszerezni, annak — legyen az illető akár belföldi, akár külföldi —

napjainkban a Tarnóczy Gusztáv-féle magyar tűzecskegyárban kell vásárolnia.

Az ipartelep igen nagy; a felépítmények, a gyármunkások, a kezelő hivatalnok, a mintarajzoló, a felügyelő és a gyárigazgató befogadására szolgál. E maradt még az épületben alkalmas helyiség: kocsiszinek, istállók, raktárak, irodák, szép magánlakás — a gyárigazgatóé — s oly vendéglő részére, ahol a telep alkalmazottjai teljes kényelemmel erősíthetik magokat üdvös munkájokra.

Érdekese a gyártelep pompás műhelyeinek és óriási raktárainak meglekintése; kivált ha ily alkalomkor az örömet látott érdeklődő a gyárigazgató, Detrich Gyula úr, zsvens kalauzolni. Hát bizony egy-két óra ily elég arra, hogy ezen mintagyár működéséről saját szemünkkel gyűjtünk csak kisebbbéművű tapasztalatokat is; ímert a szemlélni való oly rendkívül sok, miszerint annak beható méltatására nemcsak órák, hanem napok szükségesek. Amde ha Detrich Gyula igazgató szives az örömet látott vendéget kalauzolni a műhelyek, raktárak, festőszinek, olvasztók stb. valódi útvesztőjében, akkor 1—2 órai, viszonylag rövid idő alatt is kellő betekintést nyerünk a legelső magyar tűzecskegyár közhasznú működéséről; mert oly, meg a lakos által is megérthető szakavatottsággal fejtegeti, magyarázza meg a látottakat, mely honunkban páratlanul áll. S ez okból Tarnóczy Gusztáv gyártaladonosnak ezen ipartelep minden látogatója szerencsét kíván, hogy ily előrangú szakértőt sikerült tűzecskegyára igazgatójánál megnyernie. A gyár helyiségeinek rendkívüli szakavatottságot bizonyító beosztása szintén a gyárigazgató sikerült munkája: minden műhely ott lett fölállítva, berendezve, ahol alkalmasabb helye. A szinte beláthatatlan-végű kovácsműhelyek; a kétemeletnyi tértogatott nyert lakatos-műhelyek, ahol a kézimunkához a gépünkös társul oly gépek után, melyek szinte csodások; a festők óriási szinjei; a bodnárak hatalmas területen berendezett műhelyei stb. külön-külön époly érdemesek a meglekintésre, mint együttesen. A rézöntő-kohók pedig sajátlagos különlegességei e gyárnak. A szinte megszámlálhatatlan raktárak között a szénraktárak époly nagyszerűedelműek, mint a szellős padlásokon berendezett, tűzecskegyár-főszelvények raktárjai. Ezekben sokat-érvű szerelvények vannak fölhalmozva: hosszú gumicsövek; sárgarézcsapok; gépesavak, melyek halmokat képeznek: tömlők stb. A festőszinből kikerült, teljesen kész tűzecskegyárak hosszú sorba állítva lesik az időt, mikor a váci-körűten levő raktárba vitetnek és onnét szétküldetnek.

Amde a legelső magyar tűzecskegyárnak nemcsak érdemei vannak: a legjobb tűzecskegyártó gyártván, hanem abban is páratlanul áll honunkban ezen iparág terén, hogy ügykezelése — magyar! Magyar szó hallatszik a műhelyekben; magyar könyvvitel áll fenn irodákban; magyar szellem lengi át működését. Sajnos! ezt bizony nem tapasztaljuk azon tűzecskegyár-műhelyekben (egyikök-másikok gyáraknak képzeli és híreszteli magát!) melyek harangöntés, vagy egyéb föltagalkozás mellett ugy mellékesen tűzecskegyár készítését is üzük — honunkban, dédelgetői lévén a német munkavezetésnek, a német könyv vitelnek, németűzőnek és a germán szellemnek.

És ezen gyártelep majdnem a végtelen fejleszhető, amennyiben a fölépítmény alatt gyönyörű helyiségek nyulnak el, amelyek ezeltől mesterséges pincéknek használtattak, ugyanis oldalt homokkal töltettek föl. Ha most ezen mesterséges homokbuckák eltávolítottanak, a talak kiszabadulnak, s minthogy azok nemcsak a Duna szempontja, de néhány lábball az országút szin-vonala fölött is épültek, kitünő, száraz, világos műhelyekül használhatók, ha a gyár üzeme anyoyira fokozódnék, hogy a mostani helyiségek nem volnának elegendők. Hogy az olvasó magának fogalmat képezhesen ezen ritka-nagyságu helyiségek terjedelme fölül, felemlitem, miszerint a 14. eddig igénybe nem vett helyiségek kerülete 5000 lépésnél, azaz félmértődnél hosszabb, vagyis szakszerű kiszámítás szerint 1000 gyári-munkás számára eléggé terjedelmes.

Az elmondottakból kitünik, hogy minél nagyobb s minél korszerűbb-berendezésű valamely gyár, annál jutányosabb és olcsóbb áruval bír a vevőknek szolgálni, amely áru minden körűlmény között jobbminőségű és olcsóbb, mint bármelyik műhely még oly kitünő készítménye.

A túzóltó-üzemny gyors elterjedésének főhatárnya tehát abban rejlett, hogy nem volt az országban kélőleg fölzerelt tűzecskegyár. De ami nem volt, hála Istennek! már van.

* Szakavatott toll írta e szép „Kirándulást” melyet nemcsak irályi érdekességénél, hanem táj festése és ismeretterjesztő voltánál fogva is sietünk közzé tenni.

Napról-napra élénkül az üdvös mozgalom a honi ipar érdekében. Bizonyos, a legjobbat kívánjuk ezen üdvös mozgalomnak; de azért a tüzfecskendőgyártás terén máris azt merjük hangoztatni: **•Egyedül akkor pártoljatok a honi ipart, ha az jutányosabb és olcsóbb, tartósabb és jobb tüzfecskendőket nyújt nektek, mint a külföldi gyártmányok, vagy pedig azon műhelyek tákolmányai, melyek ama műhelyek már elavult berendezései folytán szinté szóba sem jöhetnek.** Nincs okunk attól félni, hogy ily merész kihívás legkisebb kárt is okozna a legelső magyar tüzfecskendőgyárnak; mert annak kiűnő gyártmányai jelenleg mind a bel-, mind a külföldön: legjutányosabbak, legolcsóbbak, legtartósabbak és legjobbak. Egyébiránt, erről már mindenütt meggyőződtek, ahová Tarnóczy Gusztáv tüzfecskendő gyárából szereszték be azon gépet, amely a leghasznosabbak egyike a 19-ik század polgárosodott emberére nézve

Menjenek hát minél számosabban el a derék vidéki tűzoltók ezen pompás gyárba, hogy lássák, mily tökélyű már ezen szakmában is a magyar ipar.

Baros miniszter a gabona forgalmért. A kereskedelmi miniszter utasította a n. kir. államvasutak igazgatóságát, hogy értekezletet hívjon össze az érdekelte vasutak közbejöttével, a gabona forgalom érdekében teendő intézkedések ügyében. Ez értekezlet eredménye röviden összefoglalva a következő: 1888 óta Budapesten és a többi vidéki állomásokon a gabona befogadására szánt raktár helyiségek 310 ezer métermázsza gabona befogadására alkalmas helyiségekkel szaporítottak. A teher kocsik száma ugyancsak 1888-tól ez év végeig 4863-mal szaporodott; az ujonnan készült kocsik elvannak látva a szállításhoz szükséges berendezéssel; intézkedések történtek, hogy jelentékeny gabona kivitel esetén a gabona zárt vonatokban továbbíttassék, a melyet ugyanily módon tognak a külföldi vasutak közvetíteni; **fűmében raktárhelyiségek jelentékenyen szaporítottak**, úgy hogy nagyobb forgalom esetén a gabona forgalom akadály nélkül le lebonyolítható. Továbbá az értekezlet kívánatosnak tartja, hogy a tiszt- és gabona-kivitel tételek a Fiume érdekében arányosítottassanak ama tétellekkel, amelyek az Elben és Dunán valamint Angliába, Hollandiába és Franciaországba való kivitelnél fennállanak.

A magyar áll. vasutak zónájának első tíz havi hivatalos kimutatása igen kedvező eredményről tesz tanuságot. A kimutatás számai azt bizonyítják hogy a zónatarifa behozatala óta a magyar államvasut forgalma — a megelőző év hasonló időszakával egybevetve — minden hónap-

ban emelkedett. Legkedvezőbb a mostani május hónap volt, habár megjegyzendő, hogy március, április és májusról nincsen még végleges lezárolás. Az összes szaporodás a zóna behozatala óta, azaz augusztus 1. május végéig 6409.609 utas. A jövedelem növekedése 1,586.199 forint. Ha tekintetbe vesszük, hogy most január 1-én már nem adtak ki biletjegeket s levonjuk az ezekből eredi jövedelem aránylagos részét, akkor is 1.443.744 frt, vagyis körülbelül 20 százaléka a bevétel növekedése. 1.6—1.6 millió forintnyi jövedelemnövekedésre számítanak a zónatarifa első esztendeje végén.

Új vasuti vonal átadása. A magyar áll. vasutak zagrabi üzlet vezetősége alá rendelt varasd-goluboveci helyi érdekű vasutnak varasd-lepoglavi vonalra, az összes forgalomra szolgáló Cerje-Tuzno, Ivanec és Lepoglava állomásokkal július hó 1-én a köztorgalomnak átadott.

A hitelesített hordók viszonzása Ausztriával. A kereskedelmi miniszter körrendeletet intézett valamennyi törvényhatósághoz az Ausztriában hitelesített hordók elbírása tárgyában. Ugyanis az 1890. évi VIII. tc. 1. § a értelmében, a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok területén szabályszerűen hitelesített, illetve utánhitelesített hordók, a mennyiben borral, sörrel, vagy szeszszel való megtöltés végeti, a magyar korona országainak területére azon rendeltetéssel jöhetnek át, hogy ily megtöltve ismét visszazállíttassanak, az 1878. évi XX. tcikkbe iktatott és az 1887. XXIV. tcikkkel meghosszabbított vám és kereskedelmi szövetség tartamára és a viszonzosság föltetele mellett, az 1874. évi VIII. tc. értelmében szabályszerűen hitelesített esetleg utánhitelesített, hazai hordókkal egyenlő elbírás alá esnek. E törvény határozmányának hatályába lépte július 1.

Szerkesztői üzenetek.

O. M. Pozsony. Bár egészen magán természetű, még is felvettük azon reményben, hogy az ön jeles tollából remélhetünk viszonzásul egy egy érdekes általános tanügyi rövid cikket.

Keresek akad. Kolozsvárt. Nem csak szívesen tettem, hanem kötelességünknek is tartottuk; jövőben is készsággel nyitunk tért az intézetet érdeklő közleményeknek.

F. Z. bölcsészettudor. Kolozsvárt. Utólagos jóváhagyás reményében! Hisszük meg lesz a post sanctio!

R. V. Miksa S. Megérkezett a lap? Jónni fog lenni is. Meleg üdvözlét mindanyuknak; a fu hogy viseli magát? A lélek még mindig kísért?

D. J. Epest. Mint látod, óhajtatás szerint történt; jövőre is várom támogatásodat.

Nyiltér.*)

Farbige Seidenstoffe von 60 kr. bis fl. 7.65 per Meter — glatt und gemustert (circa) 2000 - versch. Farben und Dessins) — versendet rohen- und stückweise porto- und zollfrei das Fabrik-Depot **G. Henneberg** (K. u. K. Hoflieferant), Zürich. Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. Porto. 565

Felelős szerkesztő: **Cs. Patotai Ákos.**

*) Az a rovatban közlöttéért nem vállal magára felelőséget a szerk.

HIRDETÉSEK:

Az egyedüli szer lábizzadás és láb-szag ellen

a **Dr. Rose-féle Peditin.** Niker biztosították 3 nap alatt Kelimes és arctalmatlan skatulya ára 1 frt. Főraktár: Török József gyógyszerárta Budapest, Király-utca 12. Nördi Nándor hatvani-utca Thalmayer & Seitz Nador-utca és valamennyi gyógyszerárta és gyógyszerkezedésben. 654 4-6

QES. GESCHÜTZT.

SZABADALMAT
uj talámanyokra

eszközöl bármily államban, továbbá elvállalja azok fentartását, védeimét és értékesítését. 670 1-12

Réthy János

nemzetközi mérnöki és szabadalmi irodája

Budapest, Erzsébetkörút 14.

Ugyanott védjegyek belajstromoztatnak.

Gyors es biztos segitsegy gyomorhajok s azok következményei ellen.

As egészség fentartására, az életnekdek s ennek folytán a véretek tisztítására és tiszta állapotban való fentartására és a jó emésztés elősegítésére a legjobb s leghatásosabb szer a már is mindenütt ismeretes es kedvelt

életbalsam Dr. ROSA-tól.

Eszen életbalsam a legjobb s leggyógyhatásosb gyógyfűvekkel s leg gondosabban van készítve s különösen minden emésztési bajok, gyomorgörcs, étvágyhiány, savanyú felhűtöttség, vértürolás, savanyos hajok stb. stb. ellen teljesen hatásosnak bizonyul. Ily kiűnő hatású következtében ezen életbalsam egy helyszonyult, megbízható háziájszerévé lett a népek. **Ára egy nagy üveggel 1 frt, kis üveggel 50 kr.** Elismerő iratok ezrei bárkinek betekintés végett rendelkezésre állnak.

Óvás! Hamisítások elkerülése végett, mindenkit figyelmeztetlek, hogy az egyedül általam az eredeti utasítás szerint készített **„Dr. ROSA-féle életbalsam”** minden üvegecskéje kék burkba van csomagolva, melynek hosszoldalain **„Dr. ROSA életbalsama a „fekete sashoz” oximzett gyógyszer-tárból FRAGNER B. Prága 205-III.** német, cseh, magyar es francia nyelven olvasható, azéles feleln pedig az ide nyomon ott vedjegy látható.

Dr. ROSA életbalsama valódián kapható csak a készítő FRAGNER B. Védjegy. főraktárban, gyógyszerárta s „fekete sashoz” Prágában 205-III és BUDAPESTEN Török József ur gyógyszerésznél, Király-utca 12. sz. Budai Emil ur városi gyógyszerártaiban s Városház-téren.

As osztrák-magyar monarchia minden nagyobb gyógyszerártaiban van raktár eszen életbalsamából. 531 15-24

„prágai általános házi-kenőcs”

több eser hálynyilatkozattal elismert biztos gyógyszer mindenféle gyuladások, sebek es gonyedések ellen. Eszen kenőcs biztos eredményes használható a női emlő gyuladásául, a tej tespedésénél s az emlő megkeményedésénél szülőkör, kelevénynél, vérdaganatoknál, gonyes szakadékoknál, pokolvarrónál, körömgöyk-nél, az agyvesessett körömféregnél, cikeményedéseknel, felpuhadásoknál mirigydaganatoknál, szirdaganatoknál, érszékelen tagoknál stb. Minden gyuladást, daganatot, cikeményedést, felpuhadást a legrovidebb idő alatt eltávolít; s ahol már gonyedés mutatkozik, ott a daganatot legrovidebb idő alatt fájdalom nélkül felszelve, kiseri es kigyógyítja.

Kapható 25 es 35 krajczáros szelencékben. 20

Óvás! Mintán a prágai általános házi-kenőcsöt sokszor utánozzak, mindenkit figyelmeztetlek, hogy az eredeti utasítás szerint csak pálam lesz készítve, s csak akkor valódi, ha a sárga ercszelencze, melybe töltetik, vörös használati utasításokba (melyek 9 nyelven nyomták) es kék kartonba, melyen az ide nyomott vedjegy látható — burkolva van.

HALLÁSI BALZSAM a legbizonyosabb, számtalan próbatét által legbiztosabbul elismert szer a nehezhallás kigyógyítására s az egészen elvesztett hallási tehetőség visszanyerésére. **Egy üveg Ára 1 frt.**

A legjobb cigareta papir.

Nem úres reklám, hanem a tudomány legelőkelőbb személyiségei által bebizonyult tény, hogy a **„Les derniers Cartouches”** (Páris, 65. Boulevard) cigarettapapir Braunstein Frères gyárából (Levard Ezeclmans), a legkönyebb es legkitűnőbb. A kereskedelemben előforduló különféle jobb cigarettapapirok előkelő tudósk által összehasonlító vegyelmesezők elávet lettek, úgy **Dr. Pohl** a bécsi vegytani egyetem főnöke, **Liedermann** tanár a budapesti állami vegytani állomás főnöke, ugyan eredményt adták, hogy a **Braunstein Frères** cég cigarettapapirja a legfinomabb es legjobb. Valódi csak azon papir, melynek etiquette mellett rajshoz hasonló es **Braunstein Frères** cégét viseli. Ezen cég cigarettapapirjánál minden csomag anyyi lapot tartalmaz, a mennyi az etiquetten feljegyezve van. A gyát **Braunstein Frères** cég alatt Bécsben, I. ker. Schottenring 25. sz. a raktár tartó **cigarettapapirjai es cigarettahévelyei elárusítására.** 539 15-25

RICHTER ANDRAS

35 tagból és 672 1-*

idomitott lóból álló

CIRCUSZA

ma ide megérkezett.

Bővebbet a napi falragaszok.

Arany-érem Pécs 1888.

Félszázad óta kitűnőnek elismerve

Dr. Sihalvaski-féle 659 4-10

Arckenyő és mosdóvíz.

Ezen készítmények ajánló levelét, azoknak félszázad óta mindenütt elterjedt világhírű és bámulatos hatásuk képezi. Legbámulatosabb sikerrel használtak hibíres, szepplő és májfoltok, forrász vagy fagy által keletkezett pirosság s a bőr minden tisztatlansága ellen.
Egy nagy tégely ára 70 kr., egy kis tégely 35 kr.
Egy nagy üveg mosdóvíz 1 frt., egy kis üveg 50 kr.

Joliessante-Puder

(fehér, rózsas- vagy sárgás.)

Kiváló finomsága miatt legjobban ajánlható; az arckörnek kellemes színt ad és láthatatlanná tapad. Egy nagy doboz ára 80 kr., egy kis doboz 50 kr.
Kapható Molnár Lipót gyógyszerésznél, mint készítőnél Kassán, Nagy-Kanizsán, Marton és Huber kereskedésében.

Több arany-, ezüst- és bronzéremmel, valamint díszoklevelekkel kitüntetve.

Üvegfestmény-utánzatok.

(Diaphoniák.)

669 1-3

Ezek teljesen pótolják az üvegfestményt, több mint 800 különféle kép és alapmintázatot, párkázatot, sarkokat és rozettákat stb. mind tartós és valódi színű, szolgáltató:

SCHIFFER VILMOS FIA

üveg, lámpa, tükör és porcellánedény üzlete Nagy-Kanizsán, hol a képek meg is tekinthetők.

Ezen pompás utánzatok a fentebb említett, ó-német, vallásos és más genreből, egyes levelekből állanak, melyeket a használati utasítás mellett bármily lapra, akár milyen nagyságu legyen az, könnyen és tartósan illeszthetjük, s melyek legkülönbözőbb összeállításuk által a leggyönyörűbb ablak díszítéseket szolgáltatják. A diaphoniák alkalmazhatók két ablakszem közé függő ernyő gyanánt, s a szép díszítéseken kívül Verandákon stb. felragasztva teljes védelmet nyújtanak a napsugarak ellen. Illusztrált katalógus 1 márká.

Képvisele: Nagy-Kanizsára vannak vidékre néző: Schiffer Vilmos fia üveg, lámpa, tükör- és porcellánedény üzlet Nagy-Kanizsán, hol a képek meg is tekinthetők.

SCHLICK-féle Vasöntöde és gépgyár Részvénytársaság Budapesten.

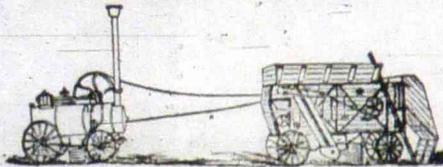
Gyár és irodák:
VI. külső vározi-ut 1896 99. sz.

Városi iroda és raktár:
VI. Podmaniczky-utca 14. szám.

ajánlja a cséplési időnyre kitűnő szerkesztő
gőzeséplő-készületeit, locomobiljait,
és vaskeretű gőzcséplő-gépeit.

továbbá 586 10-18

járgánycséplő-készületeit,
gabonatisztító-rostáit
(Baker- és Vidats-rendszer) és
konkolyozóit.

Készletben vannak:

Eredeti kévekötő- és marokrakó arató-gépek, eredeti amerikai fűkaszaló-gépek szénagyújtók, stb.

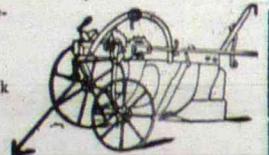
SCHLICK-féle szab. 2 és 3 vasu ekék,

szab. Schlick-féle mélyítő-ekék, mélyítő-ekék övezetekkel, ered. Schlick- és Vidats-féle egyvasu-ekék, talajmivelő eszközök-borítók és rögtörők.

Szab. Schlick-féle „HALADÁS” sorbavető-gépek
szórvavető-gépek. — Takarmánykészítő-gépek. — darálók, morzsolók, őrlőmalmok és olajmalmok-berendezések.

Legolcsóbb árak. — Előnyös fizetési feltételek.

Árjegyzékek kérésre ingyen és bérmentve.

Hofherr és Schrantz,

BUDAPEST,
V., váci-körut 76.

gazdasági gépgyár és vasöntöde

631 11-20

ajánlják általánosan a legjobbnak ismert legújabb 8, 6 és 4 lóerejű verőléces rendszer szabad.

gőzcséplőkészületeiket,

továbbá 2, 3 és 4 lóerejű szabadalm. páncélezetes gőzcséplőkészületeiket, azonkívül a legjobb sorvető-gépeket „Király-Drill” és „88-as Drill”, egytetemes acél Rayol ekéket, valamint minden egyéb gazdasági gépeket és eszközöket jutányos árak mellett.
Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Rövid használat után nélkülözhetetlen mint fogtisztító szer

Uj amerikai
A fogak szépsége
GLYCERIN-FOG-CREME
(egészségtudományilag-megvizsgálva)

F. A. Sany fia & Társa
Társaság
cs. kir. udvari szállítók

Bécsben.

KALODONT

Kapható a gyógyszerészek és illatszerek-nél 1 darab 35 kr. N.-Kanizsán
Schwarz & Tauber; Rosenfeld Adolf; Strem & Klein, Berdin Marton;
Martonés Huber uraknál. 448 47-52

Szerkesztőség:

Fischel Fülöp könyvkereskedése.

Első intéseendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Bármentetlen levelek csak ismert kezekből fogadhatók el.

Kéziratok vissza nem küldetnek.

ZALA

Politikai és vegyes tartalmu hetilap.

A Nagy-Kanizsai- és Délzalai takarékpénztárak és a Bankegyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik Nagy-Kanizsán hetenkint egyszer: vasárnap.

Kiadóhivatal:

Városház-utca 5. szám Fischel Fülöp könyvkereskedése.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:Egyszerre 5 ft — kr.
Félévre 2 „ 50 „
Negyedévre 1 „ 25 „

Hirdetések jutányosan számíthatnak.

Nyitlitter petisora 10 kr.

Előfizetők, valamint a hirdetésre vonatkozók Fischel Fülöp könyvkereskedésbe intéseendők.

A trónörökösödés.

Dinastiáknak háromszázados dicsőséges uralkodási történetében soha sem fordult elő még oly esemény, mint a melynek következtetését ez év fogja meghozni. Még nem volt eset reá, hogy az uralkodó házból adoptatio útján állítsák fel trónörökös.

A III. Károly alatt létre jött pragmatika sanctio nem örökre fogadást, hanem fiasítást eszközölt, s úgy ez a különben szintén egyedül álló diplomáciai ténykedés sem hasonló ahhoz, mi most következik be, bár szoros összefüggésben áll ez, a pragmatika sanctioval, mert ennek fennállásából vezethető csak le az adoptatio successoris coronae, vagyis a trónörökös örökbe fogadása.

Az 1848. évi események, midőn Ferdinánd király, s utána dicsőségesen uralkodó királyunk atyja, mint a pragmatika sanctio értelmében trónörökös a koronáról lemondottak, s Ferenc József ő felsége lépett a trónra; nem volt ugyan törvénytelen de formai hiányban szenvedett az örökösödés, mert az akkori bécsi diplomácia a lemondásokat a magyar országgyűléssel közölni elmulasztotta; a pragmatika sanctio szabványai szerint pedig, minden trónváltozás a magyar rendeknek előzetesen bejelentendő, s míg ez meg nem történt, az

örökösödés tényé nem vállal Magyarországra nézve; ez volt oka annak, hogy a kiegyezés ő felségének megkoronázatása alkalmával, az 1865—8-iki országgyűlés a III. törvénycikkelybe beiktatta „utólagosan“ a megtörténteket; de kimondta azt is, hogy ebből praecedens csinálni nem lehet, s jövőben is a fennálló magyar törvények értelmében a trónról való lemondás mindenkor bejelentendő a magyar országgyűlésnek.

A mayerlingi katasztrófa óta folyton az a kérdés lebegett a politikus előtt, ki lesz a trónörökös most már, a törvényes trónörökös halála után. Az uralkodó ház gyermekei közül Gizella főhercegnő már férjénél volt, s a ház szabályai szerint, minden törvényes örökösödési jogáról lemondott. Mária Valléria királykisasszony pedig menyasszonyián lévén — mint ilyen ő is lemondott az örökösödéséről, — s így a pragmatika sanctiónak a fiasítást kimondó szabványai, még ha ahhoz akartunk volna is fordulni, alkalmazhatók nem voltak.

Az örökösödési rendet megállapító törvény értelmében tehát, a magyar nemzet által annyira bálványozott trónörökös halála után, kibén a magyar nemzet minden reményét sirba szállni vélte, mert Rezső trónörökösben nemzetünk oly jövőbeli királyt remélt, ki atyjának, „a legalkalmasabb királynak“ nyomdokait fogja

követni; a trónörökös halála után tehát Károly Lajos, az uralkodónknál csak három évvel fiatalabb főhercegre szállana a trónörökösödés.

De uralkodónk, hogy fiatalabb vállakra fektesse az uralkodás nagy gondjait, Károly Lajos főherceg elsőszülött fiát, Ferenc Ferdinánd főherceget, — ki az örökösödési törvény értelmében, atyja után külsőben is trónörökös lenne, — adoptálta és ez által praesumtiv trónörökössé tette.

A „legelső magyar embernek“ koronázás királyunknak ez elhatározását a nemzet örömmel fogadta, tudva azt, hogy Ferenc Ferdinánd főherceg az alkotmányos jogok ép oly tisztelője; mint volt Rezső trónörökös.

E megnyugtató tudatban várta a várja a nemzet ma is, a praesumtiv trónörökösnek, tényleg trónörökössé tételét.

S ez idő már nem messze van, a nemzetnek nem kell sokáig várnia, hogy a trónörökösödési kérdés teljes elintézését nyerjen; a mennyiben a dinasztiai háznál el van döntve, hogy legközelebb Károly Lajos főherceg örökös jogáról ténnyepiesen le fog első szülött fia Ferenc Ferdinánd főherceg javára mondani, s ez által a most nevezett főherceg belép a trónörökös sorrendjébe.

Az uralkodóház szabályai, de mint említettük a magyar közjog szerint is, e tényt a magyar országgyűlésnek előzetesen be

A „ZALA“ tárcája.

Egy kanizsai orvos emlékének.

— A „Zala“ eredeti tárcája. —

A nagy-kanizsai hitközség köz- és tanügyi fejlődésének történetében örök emlékü egy oly férfi neve, aki azok menetére úgy szellemi és erkölcsi, valamint anyagi tekintetben a legnagyobb befolyást gyakorolta. Dr. Horschetsky Mór mint ember tudós, orvos embertársainak becsülését és szeretetét vívta ki.

Szüli. Bidschhof-ban, egy kis csehországi városban 1777-ben és mikor életének 82 évében, N.-Kanizsán elhunyt szellemi és testi erejének még teljes birtokában volt.

Eredetileg rabbiságra szánta magát és egész buzgalommal élt ebbeli tanulmányainak. Pilsenben végezte gymnásiumi tanulmányait. Ezután Prágába ment a philosophiára és ott a kurzust oly nagy sikerrel végezte, hogy a pécsi egyetem matematika tanára Wydra őt a vizsgálat bizottságnak legmelegebben és különösen stipendiumok részesítésére méltónak ajánlotta.

Az orvosi pályára lépve 1804 Bécsbe jött, hol tanulmányait szorgalmasan folytatta és mint nevelő báró hoffmanswaldau Hoffmann házában működött. A mellett szorgalmasan tanult nyelveket. Beszélt németül, csehül, franciául és szépen birta az arab, héber, syriai, görög, latin, olasz és angol nyelvet is és mikor később Nagy-Kanizsán telepedett meg, kötelességének tartotta magának a magyar nyelvet is elsajátítani.

1811-ben kitűnő sikerrel tette le az orvosi szigorlatokat. Egy előkelő kanizsai kereskedő rábeszélésének engedve, Nagy-Kanizsán telepedett le. Később nőül vette protectorának legidősebb leányát, aki 617 gyermekkel ajándékozta meg és közel 40 évig élt boldog házasságban.

Miután Kanizsán házat vett (jelenleg Leszner H. birtoka) és terjedelmes orvosi praxisra tett szert főfigyelmét a hitközség ügyeire s különösen a serdülő ifjuságra fordította. Akkortájt a gyülekezletnek iskolája még nem volt. Többnyire Cseh- és Morvaországból idezármozott tanítók nevelték a gyermekeket a vagyonosabb családokban míg a szegényebb sorsúak chéderébe küldték őket. De Horschetsky Mór nem nyugodott mindaddig, míg a hitközség egy iskola felállításához hozzá nem látott. Először csak bérházban volt otthona, majd pedig az orvos folytonos unszolására díszes házat emelt, fűtőszámláinak elismerésül a hitközség Horschetskyt tisztelte meg az igazgató-tiszttel. Ez kitűnő tanoerket hívott meg és alatta oly virágzásnak indult a tanítélet, hogy növendékeit Bécs és Budapest legelső kereskedői házaiban is szívesen alkalmazták. Hasonlóan ő indítványozta, hogy egy díszes zsinagoga emeltesse és indítványának megvalósításáért személyének egész morális súlyával küzdött. Szántó t, Löw-et, Fassel-t az ő ajánlatára hívta meg a hitközség a főbbi székére. Hírsorsosaiért befolyását számtalanszor érvényesítette. Egy alkalommal, 1828 Amadei gróf főispánosága alatt, dobzó mellett, Nagy-Kanizsa városában közhírré tette, hogy izr. házakban keresztény cselédeknek nem szabad szolgálni. — Ezen parancsra Horschetsky azonnal befogatott és Zala-Egerszre hajtatott, hol az ukáz visszavonását csakhamar keresztül vitte, De ép ezen nemes buzgólkodásáért a társadalom minden felekezetének nagyrabecsülését bírta. Auersperg gróf tábornok sokszor megfordult egész családjával házában és a viszony között oly bizalmas volt, hogy a vallásos szertartásokat is vele magyaráztatta meg magának a felvilágosodott gróf. — Ezen barátságot viszont ő azzal hálálta meg, hogy a kanizsai helyőrségnek az orvosi teendőket ingyen látta el. Ezért estei Ferdinánd főherceg

sokszor elismerésben részesíté. Hasonlóan kitüntetésben részesült az akkori „Hofkriegsrath“ által is, melynek leiratát a megyei gyűlésen hirdették ki.

Kiterjedt orvosi teendői mellett számos tudományos művet írt. Meg éjtékor is ott található volt iroasztala mellett, reggel 5 órákor pedig már talpon volt. És ezen bakros teendői mellett az iskola igazgatóságát is ő reá bízta. — Német-s Magyarország orvosi szaklapjainkba, számos cikk az ő tollából származott. És ezen tudományos ténykedése által korának legnagyobb tudósaival baráti viszonyban volt. Geiger és Philipshohn, a jeles orientalisták, Rosas és Littrow, az utóbbi híres csillagász voltak az ő lelki barátjai.

Stoikus higgadtság és békeletelő szellem léngte át egész létét. Egyszerű sűrű jelölő porladozó hamevainak helyét. — A legszebb emléket azonban ő maga emelte magának, — mert ez emlékeztető még él az élő nemzedékben is és ő róla is el lehet mondani azt, a mit Stael asszony oly szépen kifejez: Sikerült neki az emberek agyvelejében meghódítani számára azt a kis teret, a melyt hírnévnek és dicsőségnek nevezünk.

Dr. Villányi Henrik.

Tarantella.

(Folyt. és vége.)

A nyögés erre elhallgatott. — „Nini Nikofai ur! Ugy potlyan elem mint a menydörgös menkü! Mi hozta erre?“

Hisz ez a mi magyarunk! A sötétben arcát nem láthatjuk, de a csillogó dolmány elárulta. A 26 gomb közül egy se volt begombolva. Hangja zavartságot árukt el.

— „Mennyire örülünk, hogy viszontlátjuk Csontos urat. Mi járásban van e setét lyukban?“

— „Jaj uraim. Fene világ ez Rómába. Huncut egy ösöm volt az a Rákócy, meg a gustusa is

kell jelenteni; s az eseményt formaszertülleg ki kell hirdetni.

Az osztrák és magyar igazságügyi miniszteriumokban már minden előre el van készítve a nagy-diplomatiai aktushoz, és a dinasztiai ház miniszterével minden, a legkisebb részletig meg lett állapítva s így az aktushoz az előkészületek annyira előre haladtak, hogy a trónörökösödés ily formája, még ez ősz folyamán be lesz jelentve az országgyűlésnek; természetesen, s a magyar nemzet lojalitásából önként kifolyóknak találjuk azt, hogy az országgyűlés ez aktust egyhangulag, lelkesedett örömmel fogja tudomásul venni, s akkor a nyilvános formaszertülleg kihirdetés azonnal megtörténik.

A magyar országgyűlés őszi ülészakájának tehát oly szép és ritka tárgyalása lesz, minő eddig nem volt; s csak hálával tarthatunk Ő Felsége dicsően uralkodó királyunknak, hogy atyáskodó gondoskodása e kérdésnek idejében leendő rendezésére is fordította, ezer és ezer oldalalag igénybe vett figyelmét; mert az ég még hosszú étellel áldja meg őt, — mit minden magyar szíve mélyéből kíván a „legalkotmányosabb királynak“ — s bár még a trónörökös és trónralépés között nagy és számos esztendő lefolyásáért esd a magyar nemzet a teremtőhöz, mindazonáltal már most is szükséges volt a trónörökös kérdésének rendezése.

Még pár hó s ekkor a kérdés rendezve lesz, s a magyar nemzet egyhangú örömrivalgással fogja kiáltani:

„Éljen Ferenc József király, és Ferenc Ferdinánd trónörökös!“

Palotai Ákos.

Az ezeréves ünnepély.

A honalapítás nagy művének ezeréves évfordulójának méltó megünneplése céljából több ter-

vezet kénszült már. Közélet Zichy Jenő gróf, terjesztett elő ily tervezetet, melyet körvonalalban ismertettek.

A gróf ünnepeket óhajtott első sorban a parlamentben s kívánja, hogy a két ház hódolatát nyilvánítsa a nemzet és király iránt és tegyen nemzeti alapítványt.

A tud. akadémiá diazülésben tartson szellemi a nemzeti haladás fölött, s szellemi tere.

A nemzet anyagi erejét tüntesse fel egy nemzeti kiállítás.

Katonai díszszemle mutassa be a nemzet hadi erejét.

A kulturális egyletek vessék meg alapját a nemzeti Pathéonnak.

Az egyet. ifjúság diazülést tartva alkalmi előadások által vegyen részt a nemzeti ünnepben.

Lepleztessék le ünnepelesen az „Arany szobor.“

Allitson fel a főváros (a Gellért hegyen) eszményi emlékszórot, melyben Árpád emléke is jelképezve legyen.

Az egyház szentelje fel ünnepelesen a lipótvárosi bazilikát, s avassa fel a Mátyás templomot; nagy ünnepies tábori „Te Deum“ tartassék a vérmezőn.

Tervezi továbbá a „Tíz század felvonulását“ történetű jelmezekben, s részletesen elmondja, mily jelmezeket óhajtana minden századból.

Óhajtt: „Dal, zene és szín“ előadást, és pedig országos dalversenyt, zenekarok versenyt, philharmoniai hangversenyt, s ünnepies színházi előadásokat valamennyi színházban, melyeket prólog nyitna meg és tableaux fejezne be.

Sport ünnepeket is kíván: Nemzetközi lövészünnepélyt, evezőversenyt a Dunán, atletikai versenyt. Lovasversenyt, ügyletversenyt és földművelés versenyt. Végül nagy ünnepi lovagjátékot teljes páncéllemezben és carroussel.

Népünnepeket óhajtt rendeztetni, melyekre vonatkozólag a tervezet így szól: „Az ismert programmu s a fővárosban már többször rendezett népünnepeken kívül különös sulyt

kellene helyezni a) régi korbeli játékok bemutatására; b) lovagjátékok rendezésére; c) élgányzenekek hangversenye; d) a város alkalmas terein és a zöldben mulató- és tánchelyek létesítésére, melyek vasárnapokon kizárólag a nép által vétetnének igénybe; ezekkel kapcsolatban szórakoztató látványosságok, versenye s egyszerű kétszer példán nyilvadás bankettek rendezésére a munkásosztály számára; e) diazülétek a zöldben és lampionos menetek a városban; f) kiállítás a város főbb utcáin a ezzel kapcsolatban tűzijáték.

A magyar fegyvergyár kérdése.

Általában tudva van, hogy a csak pár évvel ezelőtt Budapest mellett, a soroksári uton felállított magyar fegyvergyárnak, miután a szerződésben kikötött határidőben a szállítást a magyar honvédség részére képtelen volt eszközölni, a honvédelmi minister felmondta a szerződést.

E szerződés felmondása igen sokféle módon beszéltetett meg a fővárosi sajtóban, s az illetékes körök is nyilatkoztak e tárgyban, s bár mindenki sajnálattal vette, hogy a gyár, mely első fegyvergyár lett volna Magyarországon, szerződésének már a legelső pontjánál is kudarcot vallott, mindazonáltal, tekintve véderőnk teljes felszerelésének szükségességét, mindenki helyeselte Fajérvary honvédelmi ministerünk e lépését.

A nagy jelentőségű ügyre nézve, szakavatott s jó hazafi tollalából következő cikket kaptunk:

„A mily megrémültek voltak az idevaló pénzügyi körök ama balsors miatt, mely a magyar fegyvergyárt sajtotta, és a mily-karórvendők ama egészen még mindig ki nem halt irgyeink, kik nem tudják megbocsátani Magyarországnak történelmi jogát az önállósághoz és politikai talentumát, azért, hogy — a mint őt kifejezik magukat — a magyar chauvinismus érzékeny kudarcot vallott: oly megelégedettek a politikai s különösen katonai körök azon erély és gondoskodó körültekintés tolytan, melyet ez alkal-

olyan. Hisz nem magyarnak való ital az. Hát tessék tudni, mikor vizet akartam inni, hát rámutattam a vizre, hogy adjanak olyant; adat is, de teletöltötték valami fehér-zavaros komédiával. Adta talljánja! Ha kőményt akarok inni, akkor nem kérek vizet! Hiába mondogattam, hogy Ákva, meg Ákva, meg Ákva, meg Ákva — mindig csak belekötöztök olyan históriák. Végre egy kiskutban megláttam azt a vizet, a mit az én dicső ősom talált fel. — Onnan gondolván, hogy ő találta fel, mert a nevével. Azontul olyan-nal élttem. De ne tessék megpróbálni, engem is már annyit evett tőle a méreg, hogy épen most bementem ide a barlangba, hogy valamelyik itt kését orozásnyának beharapjam a fejt.“

Titokban jót mulattunk a Csontos gazda méltalankodásán, de hasznát is vettük ám a találkozásnak.

Ugyanis megtudtuk tőle, hogy szép utitársnőnk jelenleg Castellamaréban tartózkodik.

Egy gondolat úgy végigvillámolt agyamban.

Mit törődöm én most Minerva orrával, midőn a szőke Vilmat — így hívták — Castellamaréban utólerhetem.

Szándékmat lehetőleg titkoltam Önön előtt, de mindent úgy rendeztem, hogy bizony mi Napolyba ki sem szálltunk, hanem mentünk egyenesen le Pompeibe, — abba a nagy temetőbe.

Csodaszép alkony várt reánk.

A tájakra gyenge ködöt lehet a hűvössé való lég. A Vezuv füstjének körvonalja a rég lenyugodott napról a purpur minden árnyalatában ragyogott. Egy-egy pacsirta emelkedett fel énekelve. Iris kiasított templomából, még a nyugoti horizonton fekvő Castellamerából az esti harangszó gyenge sejtésként jutott érkeinkhez, lágyan, összehelyyva a szent érzelmek.

Minden gondolat imává változott e helyen, melyen a lélekbe vésett emlékezet szabadbá lesz, s az szellem felszakítja bilincseit s szabadon csapongva, karontogva a Phantasiától felemelkedik az ábitat szárnyain az Isten eszméje elé, s magához öleli

a nagy eszmét, hogy érezze a boldogságnak ama legmagasabb lokát, melyet halandó tisztá eszmé-llel elérhet.

Puha pázsit volt fejem alatt, feletem a kiterített csillagbólt. Ezer gondolat született meg és egyesült egymással egy pillanat alatt, hogy hatása alatt átszellemüljön minden a mi test, mi anyag s a lélek vegye át az uralmat.

Körülöttem szongták az estnek bogarai és lepkei s mintha testvérek lennének, oly egyetértés, békeesség honolt közöttük.

Ödön sétát tett a vasúti mentén, jól esett a sok ülés után. Én pedig hasnyat vettem magamat s elmélkedék a széről, a nemesről — s e két fogalom egyesüléséről: a szerelemről.

A mint ilyképen elmélkedem, a tiszta, állatszó légkörben mintha ködképp születnék meg, úgy látam magam előtt — Vilmat!

Kibontott gyönyörű haja végigomlott hátán, két kezét kisírt szemé elé tartotta.

— Jenő! — szólt hozzám — ne itéljen el, hogy őnt követtem. Végzetem az ön hatalmában van, — várom azt!

— Nagysád! — feleltem felugorva — kegyed eltévedt!

— Nem! ne higgye. Szemmel kísértem minden lépteit. Kiszámítam már rég e pillanatot, midőn eléje lépek s kérem üdvömet.

— Nagysád ismétlem, téves nyomon jár kegyed. Sokkal inkább becsülöm kegyedet, minthogy fel ne világosítam arról. Nézze újjamot e gyűrűt. Szent eskünek záloga az! S ha megtörném ez esküt, nem-e hanyatlanék e le a kegyed becsülése előtt is.

— Kegyetlen philosophia és oly hideg, hogy megfagyasztni tudna, ha nem hoztam volna magamban Vezuv folyamat. Jenő! Jenő! Szemeid mást beszéltek, midőn közömbös arcot mutattál nekem.

— A szem a szív tolmácsa, az ajk a pokol lépcsője, melynek első fokára hágyva, sebesen haladunk azon lefelé s midőn leértünk, nincs mi felemeljen.

E szavaknál az ábrándos kék szemek egyszerre elborultak, de midőn ismét kiüjták, villámias cikkázott azok szép tükrében.

— Hideg márvány! Esztelen és szivtelen! Miért lenne igez másnak ahhoz, a miért én vágyodom. Vagy oly kicsiny a szived, hogy nem lértünk meg ketten, hogy keitünk képe nem lakhat meg benne. Jól van, tehát, legyen szived csak egy-e s ez egy majd én legyek.

Igy beszélt lázas idegességgel s midőn utolsó szavát is kimondta, kezében vékony tör csillámolt meg, melyet magasra emelve, egy sikoltással keblemre borított.

A tör beléhatolt szívembe.

Ordítva ugrottam fel. A Tarantella a nyakamon száadt.

Álmomban reám mászott s megszurtt. Égető fájdalomban levettem magam a földre, kibálgattam, felugrottam, henteregettem és ismét ugráltam mintha ezer ördög bujt volna belem. Midőn a szaladva odasiátó Ödön mellém ért, fáradtan ösz-szeroskadtam.

Elvesztettem eszméletemet. Három hétig élet-és halál közt lebegtem. Lazamban sokszor megjelent Vilma villámoló szemével.

Midőn feleszméltem, akkor már uton voltunk hazatell. Ödön rendkívül figyelmet fejtett ki ke-nyelmem megszervezése tekintetében.

Még otthon is lázban beszéltem. Szegény kis feleségem egykor kérdőre fogott, hogy ki az a Vilma, s kit oly gyakran emlegetek. Azt feleltem neki, hogy egy pompeii istennő.

Két hét múlva a kis fiam ágyamhoz hozta a számtani irkáját, hogy dolgozzam ki a feladatát.

Megcsináltuk a feladatot. Kis fiam meg is honorált. Kaptam tőle egy képet, mely Minervát ábrázolta s melyen a szővegben az van mondva, hogy nagy kár, hogy csak töredékben jutott birtokunkba e szobor, mert egész arca le van törve és gypsz által rekonstruálva.

És ezért mi elmentünk Napolyba.

Drumár János.

lomalom is tanusított báró Fejérváry honvédelmi miniszter.

Rég elmúlt az az idő, mikor a politika és hadügy előkelőségei kaján szemmel kísérték a honvédség fejlődését. Ma már itt sem fektetnek kisebb súlyt ezen intézmény sikeres előhaladására, mint Magyarországon, és ha a magyar ellenzék azt hiszi, hogy ki tudja mily érzékeny szúrásokat ejt itt, midőn a honvédségnek tüzer-séggel és műszaki csapatokkal való ellátását szorgalmazza, ugy nagy tévedésben leledzik. Őszintén sajnálják itt, hogy a honvédeket nem alkalmazhatják a tűz- és műszaki szolgálatban is, miután ezen szolgálati ágak a legénységnek hosszabb s megszakítás nélküli megmaradását a tényleges szolgálatban igényli, a mit pedig a honvédségi intézmény nem enged meg, miután a hozzátartozókat törvény védi az ily, legalább három évi tényleges szolgálatot igénylő szolgálati jöl ellen. Annál többre becsültek tehát az idevaló mérvadó körök azt, hogy a honvédség, a törvény által neki nyújtott korlátokon belül, legalább felszerelve legyen ép oly jól, mint a közös hadsereg s hogy különösen a Mannhebergyverekkel legyen jókor s a kellő mennyiségben ellátva.

Mert ha a helyzet egészben és nagyban megörzi is békés jellegét, oly mozzanatokban — sajnos — még sincs hiány, melyek kihívják a szakadatlan éberséget a lehető legtükröletesebb fegyverzetben. Az orosz lapok sokkal hosszabbban és sokkal többet beszélnek a Panica-ügyről, hogysem aggódni ne kellene, hogy az orosz kormány is gondolt mellette valamit. Szerbiában is még mindig nem úgy folynak a dolgok, mint a monarchia és a zavartalan béke érdekében kívánatos ne lenne. Nem árthat, sőt csak használhat, ha véderőnk minden tekintetben s minden irányban a lehető legimpozánsabb.

Adjuk meg mindenkinek a magáét.

— A Deák Ferenc emléktábla ügyében. —

Vannak dolgok, melyek egyenesen a kegyeletét, s melyekhez hozzá szólni csak is kegyelettel lehet!

Vannak emberek, kikről megemlékezni csupán a kegyelet hangján szabad és lehet!

Voltak emberek, kiknek emlékéhez nem egysek, hanem nevéhez népek, nemzetek jólétének, boldogságának megalapítása van szorosan összekapcsolva!

Ily dolgok, ily emberekről csak a legtisztább kebelből eredő kegyelettel lehet szólni, s minden, mi ezekkel összefügg, a kegyelet érzelmével függ össze!

A magyar nemzet ily kegyelettel emlékezik meg mindig az „ország bölcséről”, hazánk második megalakítójáról Deák Ferencről, mert ha alkotmányunk megteremtésével dicsőséges első szent királyunk letette hazánk fennállhatóságának biztos talpkövet, akkor Deák Ferencről méltán mondhatja a nemzet, hogy a kiegyezés által másodsor alakította át hazánkat, vissza zökentvén az alkotmány kerekét a századokon át megtört utra, melyből a haza felett elviharzott vész pár évtizedre kilökte.

Deák Ferenc érdemei jogosan megkövetelik a legtisztább kegyeletet, s távol kell maradnia, mindazon nemtelen mellék érdeknek, mely elcsitítja az emberi érzést, távol kell maradnia akkor, midőn a „haza bölcsé”-nek emlékével foglalkozik valaki.

De épen e kegyelet, melylyel viseltetünk, s viseltnie kell minden magyar embernek e hazában Deák Ferenc iránt; épen e kegyelet megköveteli azt is, hogy minden oly kérdésben, mely az elhunyt nagy hazafi nevével, bár legtávolabbi kapcsolatban áll is, a történelmi igazság és hűség, egyetlen egy szóval, meghamisítva ne legyen; mert ez sértené Deák emléket, azé a Deákét, ki épen a történelmi hűség megőrzése, — a történetből levezetett jog folytonosság alapján szerzte vissza hazájának, nemzetének annyira feltett, s oly nagy veszélyben forgott alkotmányát!

És mert ez így áll, a mert erről így vagyunk meggyőződve, fel kell szólalnunk ma, midőn a Deák Ferenc kegyeletének nyilvánulása oly szép városunkban, hol a nemzet nagy fiának, és megye szülöttének ifju kori, városunkban volt tartózkodásának emléket akar a város polgársága az utódoknak örökül hagyni!

A legmelegebb hazafiai örömmel üdvözöljük a szép mozgalom megindulását; örömmel constatálhatjuk, hogy e város, melynek polgárai

annyi kegyelettel tisztgenek a nemzet elhunyt nagy fiának emléké, több oldalról egyszerre indítják meg e mozgalmat. De e benső örömlükben, nem mulasztatjuk el épen azért, mert Deák Ferenc emlékeiről van szó, nem mulasztatjuk el a történelmi igazság szempontjából elmondani az alábbiakat.

Fiatallaptársunk a Deák emléktábla felállításának javaslatával lépett fel, s erre gyűjtést indított meg!

Ez ellen nemcsak hogy nekünk semmi szavunk sincs, hanem melegen üdvözöljük, mint mondtuk e mozgalmat, csupán az igazság érdekében kell megjegyeznünk azt, hogy a kezdeményzési jogot fiatal laptársunk magának nem vindikálhatja semmi szín alatt; mert a gyűjtés megkezdése nem az ő eszméje, — ő legfeljebb folytatja, a szépen megindult mozgalmat.

Midőn említett fiatal laptársunk felvetette az eszmét, s mint újat jelezte azt a város közönsége előtt, akkor mindjárt eszünkbe jutott, hogy ez eszme már meg volt pendítve előbb a „Zalai Közlöny”-ben. Siettünk utána nézni a dolognak, s meggyőződünk, miszerint emlékeztünk nem csalt; a mennyiben a „Zalai Közlöny” ez évi március 4-én megjelent 9-ik számában megtaláltuk „Szép ajánlat” feliratú ujdonságban azon hirt, hogy „Deák Ferencnek a nagykanizsai kegyesrendiek társházában történt tanuló kori lakása az épület talán díszes táblával megjelöltessék.” Az eszme tehát már meg volt!

De a kivitelre nézve sem új a megindított mozgalom, mert a most megjelölt lap ídétük cikkében már az adakozások sora is meg van kezdve, és pedig oly szép ígérettel, mely a felállítandó tábla felállítási költségének nagy mérvű apasztását helyezi kilátásba, amennyiben az idéztük cikk így folytatja: „Neumann Samu törekvő ifju kótaragó mester azt az ajánlatot tette, hogy a követ- és felírást díjtalanul hajlandó elkészíteni, nemkülömben Sallér Lajos építőmester ur hasonlólag felajánlotta a falba illesztést költsége mentesen!”

Ez ajánlatok tehát megelőzték már a most megindított pénzbeli gyűjtést, s az igazságköveteli, hogy: „adjuk meg mindenkinek a magáét” s ne vindikáljunk magunknak oly dolgot, minek megteremtői nem vagyunk. Adjuk meg a „Zalai Közlöny”-nek az öt jogosan megillető kezdeményezési elismerést, adjuk meg bálás köszönetünket Neumann Samu és Sallér Lajos uraknak, mint az első sorban adakozóknak, — ezt téve, nem teszünk egyebet, mint azt, hogy Deák Ferenc emlékéhez méltóan a történelmi igazságot elismerjük, s ha ezt megtettük, akkor aztán egy szívvel lélekkel tegyünk meg mindent; hogy a kegyelet ez emléke mielőbb elkezdülhessen; tegyünk meg mindent, hogy a hely, hol hazánk bölcsé ifjukorát élte, az utódok örökül, „díszes táblával megjelöltessék!”

Külföld.

Államférfiak találkozása. A legmagasabb diplomáciai körökben elhatározott tényre vált, hogy ez év augusztus végénél, az európai politikai vezéreszmék megállapítása végett, *Crispien Olsz, Kálnoky* osztrák-magyar, *Capriani* német-birodalmi, és *Salisbury* angol vezér államférfiak Kisingenben találkozni fognak.

A fejedelmi unokatestvérét meggyilkolták. Csetinyében roppant igazgatóságot idézett elő az a hír, mely eleinte hihetetlennek látszott, de később sajnos valónak bizonyult, hogy t. i. Nikita fejedelem unokatestvérét és a fejedelmi testőrség parancsnokát, *Martinovic* Boszkót meggyilkolták. A meggyilkolt rokonai a főpiacon verébosztat gyakoroltak és a gyilkost meglinchélték.

A kis-lotto díja Ausztriában. Ez évi július 4-je óta Ausztriában is mint nálunk pár év óta, a kis lotto minden nyerevénye után levonnak 15%-ot a nyerevény összegéből adó fejében. Mint a „Pester Corr.”-et Bécsből értesítik, ez az intézkedés a közönség körében fellelte rossz benyomást keltett, annyira, hogy az osztrák kormány valószínűleg igen hamar kénytelen lesz a kis lotto megszüntetésére s helyette az osztályorszáját behozatalára vonatkozólag annak idején magyar részről tett, általa azonban ridegen visszautasított indítványt immár maga megtenni.

Vasutak értekezlete külföldön. A német vasutak igazgatóságának egyesülete e hó 30-án Drézdában nagy gyűlést tart, melynek célja az egységes vasuti idő behozatala lesz; a

gyűlésen indítványozni fognak az órázóna-rendszert alkalmazásai olyképen, hogy az egyesületi terület-legnagyobb részén egységes idő áll a közép zónaidő, az az Greenvithől keletre 15 fok, fogadtatnak el. Ha a gyűlés elfogadja ezt, ajánlani fogja azt elfogadásra az összes európai vasutaknak.

A bécsi és brünai távbeszélő. A magán távirda igazgatósága Bécsből jelenti, miszerint a bécsi és brünai távbeszélő haszonbérletének száma már meghaladta a négyezeret. E szám eléggé igazolja, mily üdvös a távbeszélőknek felállítása két nagyobb város között.

Előfizetési felhívás.

„A „Zala” politikai hetilap a XVII-ik év folyamán második felébe lépett. Az irány melyben a lap eddig vezetve volt, helyesnek igazoltatott a tisztelt olvasó közönség által; legalább ezt kell következtetnünk az eddig tapasztalt rokonszenves fogadtatásból.

Ez irányt továbbra is megtartja lapunk, s iparkodni fogunk az eddigi rokonszenvet még emelni.

Hogy ez azonban megtörténhessék, a tisztelt közönség anyagi támogatásától függ, s épen ezért nyitjuk meg előfizetésünket az új félévre, kérve eddigi előfizetőinket lapunk további támogatására, s ismerőseik körében leendő terjesztésére. Egyben felkérjük azon előfizetőinket, kik még díjakkal hátralékban vannak, hogy azokat beikteleni sziveskedjenek.

A lap előfizetési ára:

Egész évre	5 frt
Fél évre	2 „ 50 kr.
Negyed évre	1 „ 25 „

A községi jegyző és tanító uraknak lapunkat évi 3 frt díj mellett küldjük, ha azt megrendelik.

Minden fél és egy éves előfizetőnk az év végével lapunk szerkesztőjének: „A sors üldözött család” című regényét kapja meg díjtalanul.

Az előfizetési pénzek legcélszerűbben postautalványon küldhetők „A Zala kiadóhivatalába Nagy-Kanizsán” cím alatt.

Szives pártolást kérve maradtunk Nagy-Kanizsán 1890. július 1.

A „Zala” kiadóhivatala.

Helyi ujdonságok.

— Kedves vendégeink voltak e héten. Dolinay-Gyula a főváros egyik tekintélyes journalistája, ki főleg mint az irói kör titkára, s mint a gyermek irodalomnak „Leányok Lapja” című lapjával nagy érdemeket kivívott író kereste fel városunkat, hogy régi barátai, Bátorfi és lapunk szerkesztőjével tölthessen pár órát. Vele volt Csokonay Vitéz Mihály a nagy nevű költő második unokája *Csokonay* Árpád orvos, ki szép ajának költői lelkületét örökölte. A két vendég Sziriban és Bajorországban tett három hétig tartott utat, s most visszatérőben Balaton-Füredre mentek pihenni. Utba ejtették Nagy-Kanizsát s egy napot itt tölthettek; felkeresve itt lakó két barátjukat, kiknek kalauzólása mellett bejártak városunkat, megnézve minden történelmi nevezetességet, melyeknél Bátorfi volt szives felvilágosításokkal szolgálai a vendégeknek. Déiben a négy tagú kis társaság az Arany Koronánál ebédelt, s délután kirándult Bátorfi szőlőjébe, hol a vendégszerető gazda, és ennek szelleműs leánya Filippoviczné Emilia asszony valódi magyar vendégséget rögtönzött, s a társaság melyhez Wajdits József lapkiadó s ennek Bécsben lakó, jelenleg helybén időző fia ifj. Wajdits József is

csatlakozott, a legjobb kedéllyel szórakozott esti 10 óráig. Vendégeink másnap tovább utaztak azon ígérettel, hogy viszontlátni fogjuk őket, még a nyár vagy ős folyamán. Hozza Isten mielőbb baráti karjaink közé!

— **A kis-kanizsai bucsú,** mint minden évben, ez idén is igen élénk volt. A verőfényes nap nem egy két családot csalt ki Nagy-Kanizsáról a bucsúra, és alig volt a kis községben ház, melynek vendége ne lett volna. A templomi isteni tiszteletet alatt a különben elég téres templom egészen megtelt az áhítatos bucsusokkal, kik aztán a mise után elmentek vendéglátó házakhoz s ott a legkedélyesebben folyt a mulatság: különösen kedélyes volt Kovács tanító lakásában az élet: hól Németh, iskolai igazgató, szellemes nevével, Bátorfi lapszerkesztő szeretetre méltó leányával s unokáival, Anders tanító, lapunk szerkesztője, s többen voltak együtt. Míg a tűzről pattant valódi magyar háziasszony jelképe: Kovácsné, a vendégek ellátása körül szorgoskodott, a házigazda violinján vette elő s Bátorfi leánya, — ki egykor Lisztnek volt tanítványa, — élrágadólag zongorázott, a társaság pedig szelbnél szebb magyar dalokat énekelt. A dús ebéd után hosszas vita keletkezett, a társaság női és férfi tagjai között érdekesnél érdekesebb tárgyat felelt, melyek közül a »csók jelentősége« felelti vita, bár már az estebéd után volt a társaság befejezetlen maradt; mert a nők elfoglalt állás pontjukból talpalatnyit sem engedtek s a férfiak látva a közelgő vihart, mely sőtét felbőket vont az égboltozatra, felbe hagyták a vitát, s a nagy-kanizsai társaság visszatért a városba esti 11 órákor.

— **Tűzoltói szövetkezeti közgyűlés.** A »zalamegyei önkéntes tűzoltó-egyesületek szövetkezete« ez évi augusztus 15 én tartja Nagy-Kanizsán ünnepélyes közgyűlését. A megállapított program: délután 2 órákor a nagy-kanizsai tűzoltóság kivonulása az indóházhoz zenével az egyetli zászló alatt, az érkező társegyletek fogadására. 3 órákor közgyűlés, a városához nagy természetben. 6 órákor díszgyakorlat a nagytéren. Este társas összejövetel a »Polgári Egylet« helyiségeiben, szép időben a kertben, kellemetlen idő esetében a termekben.

— **Szépítési.** A »Polgári Egylet« határozata szerint az egylet sugárutj háza telkének deszkakerítése, mely ez utcában felelté disztelenül áll, — elfog távolítani, s a kerítés helyét, csinos vasrácsokat fogja helyettesíteni, mi a sugárút szépítéséhez nagyban fog hozzájárulni. A vasrácsokat felállítását, már a jövő augusztus hóban eszközöli a »Polgári Egylet«.

— **Hymen hír.** Wajdits Flóra kiaszonny, városunk közkedveltségű könyvkereskedőjének Wajdits Józsefnek mévelt, kedves leányát oláhhoz vezette Daniélisz Lipst budapesti könyvkereskedő. Az esküvő reggel volt, mely után a menyasszony szülei házában szorosan a családi kör tagjai együttléte mellett villásreggelizett az új pár, s a déli vonattal Budapestre utazott. A boldogság kísérje élükön át, s a szülők öröme teljek a fiatal pár egyetértésében s költsönös boldogításában.

— **Városunk utcáinak kövezetére.** A városi hatóság nem csak hivatalos köteleességszerűleg; de valóban gondoskodo figyelemmel ügyel. A Magyar utca kövezete itt-ott a nagy mérvű forgalom következtében, mely ez utcán keresztül vezet, meg volt rongálva, a város most e kövezet javítását kezdte meg, s a munkálat nagyban halad előre. Midőn ezt dicsőrelettel említjük fel, nem mulasztjuk el a hatóság szives figyelmét felhívni arra, hogy az »Óriás-utca« járdája mellett elvonnuló vízszáncban valószínűleg az abban ösztönömről por és tördék által megszorulva, a víz lefolyása gátolva van, mi által kellemetlen bűz terjed az egész utcában. A száncnak megszüntetése és kissé lejtősebbé tétele által e bajon könnyen segíthető, s nem kétkedünk, hogy városunk erélyes hatósága a szükséges intézkedéseket, ugy egészségügyi szempontból is, mint a város tisztasága érdekében meg fogja tenni.

— **A lottógyűjtő szavában.** A helybeli lottógyűjtőhöz beállított pénteken egy vidéki földműves, s felmutatva reskontóját, kijelenté, hogy ő a 28 és 64 száma ambót ütött meg, fizesse ki az ambó nyeresémet. A lottó gyűjtő utána nézett a jegyzőkönyvben, s meggyőződve, hogy a 28 és 64 szám csakugyan kijött, az nélkül kifizette a 4 fti nyeresémet, s a földes eltávozott. Midőn aztán a lottógyűjtő összegegyezteté a befolyt reskontókat, akkor látta, hogy a 28 és 64 szám mellett a 20 szám is ki van húzva, és azon a reskontón,

melyre ő a 4 ftiros ambót kihűzté a 20 szám is rajta van; tehát a szegény földműves nem ambót, hanem ternét csinált, és nem 4 ftiot, hanem 491 forintot nyert. Töprekedésbe esett a lottógyűjtő, hogy már most hol vegye elő emberét, hogy a 4 fti helyett 491 ftiot fizessen ki neki, de nem tudott sehogy sem kiokoskodni; mert hát a földművesek nagyon egyforma emberek, aztán azt se tudja hová való, hol van háskája. Mit tettehet egyebet, elment a városi kapitánysághoz, bejelentette a dolgot, s most már keresni fogják azt az embert, ki 4 ftiat elégedett meg 491 fti helyett. Milyen sajtáságos eset! Temesvárt azért üldözik Farkas Menyhértet, mert nem tudja kimutatni, miként jutott a nagy nyereséményhez, nálunk meg azt az embert kell keresni, a ki rendes uton jutott hozzá, s meg nem vette fel a nyeresémet. Hiába, ilyen a lottójáték, egyiket üldözik a nyereséményért, másikat meg keresik annak felvételéért!

— **Műlovarda.** Richter országosan ismert lovardája már egy hét óta működik városunkban. Meg valjuk, tartózkodással néztük meg előadását, mert attól féltünk, hogy oly vándor »circus«-sal találkozunk ismét, mint a melyek gomba száma araszlják el, főleg az utóbbi időben hazánk minden jelentékenyebb városát. Kellemetes volt azonban családásunk, midőn az első előadásból is, de a folytatásokból teljesen meggyőződünk arról, hogy e lovarda azon színvonalon áll, mely a jobbhoz szokott igényeket is tökéletesen kielégíti. Eltekintve a lovakkal szépen iskolázott idomításától, a Richter társulata ugy costümje, mint lovasgyűlése által bármely nagyvárosi circusbán is bátran bemutathatja művészetét. A társulat minden egyes tagja elegáns s a magasabb igényeket is kielégítő costümmel van ellátva, képzettsége pedig a ma már annyira kifejtett műlovaslás nívóján áll. A személyzet egyik kitűnő alakja a »Dummer Aug.«, ki nem hóhóc csupán, hanem bámulatra méltó zenész, az üvegek, poharak, fazongora és csörgelyükön előadott zenedarabjaival. A »Kigyőmber« mutatóványai megragadók s a megszkott új mutatóványok felelt áll. A »Sport lovassa« a legújesebb lovasít is eragadja mutatóványaival. Az előadások központját azonban maga az igazgató Richter képezi, ki idomított lováival a legjobb iskolát mutat be. Különösen kiemeltekjék ponyolyóvát a Milán királytól kapott csodört és »Izabella csó döröket.« A város közönsége élismeréssel van a derék társulat iránt, amennyiben előadásait nem megesen látogajta, főleg a város értelmiségének java, s a helyben állomásozó tisztikar, mindennapi vendége a circusnak. A társulat kitűnőbb tagjai: *Leontine, Gocsén, Marietta* kiaszonnyok (ez utóbbi indiai játékaiban nagy diadalokat arat) *Irma* (műlovarnó), *Fáni* (ternalovassó), *Poldina* (nemzeti táncosnő), s a két Richter nővér az igazgató leányai: *Mici* és *Eliza*, kik közül az első Magyarországon született, a férfiak közt ki kell emelnünk: *Mrt. Edwardót* (jockey lovat), *Steinert* (vakmerő lovas), *Donsek Ferenc, Juranovics József* és a fiatal *Richter Nándort*, ki szintén magyarországi születésű, s az igazgató fia.

— **Közegészségügy.** A Battyány-utcai volt kaszárnya udvarán K. J. disznóhizláló telepet létesített. A tisztaságról és jó levegőjéről közismert Battyány-utca az ilyen vállalat következtében csakugyan nem sokat nyer. A rekkenő melegben az ólaktól bűzös fertőző miasmák felőlnek, miket a lenge szél udvarról udvarra tovarhord, az utca példás egészségügyi állapotát veszélyeztetve. Felhívjuk e körülményre a rendőrség és a városi orvosi figyelmét.

— **A t. iskolásoknak és tanítóknak figyelmébe.** Egy teljesen új iskolaberendezés, mely padokból, szemléltető képekből és egy természetrajzi gyűteményből áll, olcsó áron eladó. Bővebben tudakozódhatni Dr. Villányi Henrik volt intéztuljdonosnál Nagy-Kanizsán.

Különlélek.

— **Stefánia, a trónörökös özvegye.** hosszú idő után, ismét felkereste hazánkat s e hó 8-án Selmeobányára érkezett, hogy onnét Szent-Antalra utaztassa. A selmeobányai indóházánál Koburg Fülöp herceg s a polgármester által vezetett küldöttség fogadta. Az özvegy trónörökösné Chotek grófné udvarhölgye kíséretében kiszállt a kocsiból, üdvözölte sógorát Koburg herceget, fogadta a küldöttség üdvözlését s azonnal Szent Antalra utazott, hol hosszabb ideig szándékozik a Koburg kastélyban időzni.

— **A király kiaszonny ménesbete.** Mária Valéria főhercegnő egyenes kívánatára, es külvője alkalmából Radmer stájerországi vadász kastélyban nagy előkészületeket tésnek, mert a fiatal pár közvetlenül az esküvő után Ischlből Radmerba megy s ott marad augusztus 14-ig. Ekkor megint Ischlbe mennek, hogy a király születésnapján, aug. 18-án jelen legyenek. Másnap az ifjú pár hosszabb utra indul. Most már bizonyos, hogy az esküvő e hó 31-én lesz. Az uralkodóház családi alapok föigazgatósága megfelelő tartózkodási helyet keres a fenéges ifjú pár számára, kik e hó végén Ischlben örök frigyre lépnek. Ennek a helynek Magyarországban kelene teküdni a Gődöllőrlől kényelmesen elérhető lenni. *Mária Valéria szülőházának nevezi Magyarországot s jól fog esni szívének, ha itt is saját otthonát bír.*

— **A bolgár fejedelem Bpestre jön.** A hír, mely pár nap óta keringett, ma már teljesen meg van erősítve, s avatott körökben tudva van, hogy Ferdinánd bolgár fejedelem közelebb Budapestre jön, hogy részt vegyen Margit főhercegnő esküvőjén. Ez a hír annál valószínűbben hangzik, minthogy a fejedelem tudvalóságig fivére Klótid főhercegnőnek, tehát a menyasszonynak nagybátyja.

— **Montenegró fejedelem Budapestben.** Nikita, montenegrói fejedelem egész családjával, a jövőhónapot a Császárfürdőben fogja tölteni.

— **Pejacsevich Miklós gróf** budapesti hadtestparancsnok, lovassági tábornok, kit a király azonfelül, hogy főhadsegédi díszes állásra nevezett ki már régebb, a legmagasabb katonai kitüntetésben-részesült, a kit nemcsak a katonai tisztikar s legénység, hanem a magyar főváros minden rétege jól ismert, tisztelt es szeretett, e hó 7-én Gasteinban szívizélhűdés folytán meghalt.

— **A veszprémi püspök** báró Hornig Károly július hó 1-én Sümegre ment udvarával, hol hosszabb ideig szándékozik az ottani püspöki kastélyban időzni, nyári üdülés szempontjából.

— **A miniszteriumok működési köréből.** Budapestről illetékes körökből írják nekünk: Miniszteriumainkban épen nem látjuk meg hogy szűnik lennének, sőt az összes miniszteriumokban a legnagyobb serényiséggel dolgoznak, hogy az összes a fontos javaslatok egész tömeget terjeszthessék a törvényhozás elé. Különösen teljes munkában van a pénzügyminiszterium, hogy az 1891-re szóló költségvetés az országgyűlés összejövetele után mindjárt betervezhető és — ezuttal bizonyosan — még az év vége előtt szentesíthető legyen. A belügyminiszteriumban is serényen folyik a munka és kétségtelenül sikerülni fog a közgazgatás reorganizációját célzó törvényjavaslatoknak egy részét szisz elkészíteni. A nagy reform műhöz igénybe vették az igazságügyi miniszternek is legelőnebb, közvetlen közreműködése.

— **Fogas helyett nyulat** fogtak a Balatonban. A balatoni fürdővendégek ugyanis sétatkozásban egy a parton elérhető lübe meghasalt kis sülöd nyulat vertek fel. A megrémült tapsifüles futni kezdett a Balaton felé, belé vetette magát a vízbe, előbb lábolni kezdte azt, majd uszára fogta a dolgot; de nem messze uszárt, mert egy ügyes uszó legény utána vetette magát s a parton állók nagy éljenzése között el fogta s fülénél fogva eszavakkal: »Fogas helyett nyulat fogtam« a partra vitte.

— **A Balaton partján** élénk az élet. Különösen Siófoknál sok a vendég, kiknek nagy része a magyar fővárosból randult le a balatoni fürdők használatára végett. A Siófok törzslakói be látják ma már, hogy a Balaton partját szépíteni kell, s így egymás után emelkednek a szebbnél szebb villák Siófokon; közelebb 7 új villát emeltek fel; s ez év folyamán még több új villa fog épülni. De nemcsak siófokiak, hanem a fővárosiak is, különösen a festő művészek emelnek nagy kedvvel villákat Siófokon; ott áll ma már Vágó, Telepy és Tölgyessy festő művészeink díszes villája. Orvendevé közüljük e tapasztalatainkat; de mégis elkomorul lelkünk, ha a Balaton partján sétálva, végig tekintünk a Magyar tengerszemen, melynek hullámait egyetlen gőzös szeli s itt-ott himbalódzik rajta egy-két vitorlós; pedig a Balaton mennyivel nagyobb a Boden tónál, melynek tükre száz meg száz apró gőzös hasítja; a Magyar tengerszemem nem keresi fel a külföldi mig mi emegyünk a bodeni tóra. Nincs meg a Balaton vidékének az a confortja, mit a külföld meg ad tavainak, ez az oka, — és még az, mit egy külföldi utazótársam igen helyesen jegyzett meg, hogy T. i.: mi magyarok nem vagyunk reo-

lam nemzet. Ha a Balaton a külföldön volna, a világ központjává válnék, de mert nálunk van, alig ismeri a szomszéd birodalom is! Sajnos, de igaz! Ezen segíteni kellene az illetékes köröknek. Ide kellene vonzani a külföldöt s ehhez nem sok kell csak egy adag jóakarát és egy kis aprópénzt!

— **A mozdony mint gyújtogat.** Kaposvárról értesülünk, hogy a múlt héten egyik Kaposvárról elindult személyvonat mozdonya meggyújtotta Freysdlöcher learatott árpáját s egy egész tábla termése odaégett. Károsult — a mint mondják — nem formálhat igényt kártérítésre, mivel a keresztek nem voltak az előírt távolságra a pályától. Hasonló tüzeset volt-e hó 2-ikán Pellérg táján is.

— **Jégverés.** A jég e nyár folyamán Baranya megyét ugyan csak kismérete celtáblájával. A legutóbbi jégverés vasárnap volt, mely a Görce és Baksa közti elterülő részt látogatta meg oly pusztítást vivén véghez szöloben és a már érett gabonában, hogy a szőlő tökélt is kivagdosta, a termést pedig még a lábán, de a keresztekben is kicsépelte.

— **Lövőverseny.** A sümegi lövészársulat e hó 6-án tartotta táncal egybekötött II-ik teke- és lövőversenyét. A lövőversenyben győztesek voltak: Sümegi Tivadar, Mojzer Imre, Mál Vilmos, a tekezésben pedig: Szendei N., Pintér István, Mál Vilmos, dr. Jenway Géza és Eitner Zsigmond. Ott voltak: Babosné, Füzik Gyuláné, dr. Jenway Gézáné, dr. Kellermen Károlyné, Mojzer Imréné, Mojzer Jozsefné, Pintér Lajosné, Sümegi Tivadar, Somosi Nándor, Székely Gusztáv, Zóbb Lajosné, Babos Mariska, Földi Józsa, Kovács Elvira és Matild, Mojzer Magda és Ilonka, Takács Vilma.

— **Baross miniszter szemléltje.** Baross Gábor kereskedelmi miniszter. Schnierer Gyula min. tanácsos kíséretében minden előzetes értesítés nélkül megjelent Walsér Ferenc budapesti rottenbüller-utcai tüzlőtörszer és harangöntő gyárában, hol a minisztert Walsér Ferenc gyáros. Kankovszky Antal igazgató és Walsér János a gyáros fia fogadta s kalauzolta. A miniszter először is a belügyminiszteri tüzrendészeti szabályrendelet értelmében a megyék által a községek számára megrendelt tüzlőtörszereket tekintette meg, melynek minden egyes része a gyárban készül. Különös érdeklődéssel nézte a miniszter a harangöntő műhelyt, mely a birodalom legnagyobb magánöntődjéje. Itt éppen öntések készültek a mohács-pécsi vasut és az osztr. magyar államvasut magyar vonalai számára. A miniszter figyelemmel kísérte a harangöntést, s több munkát megvizsgálással tüntetett ki. A minisztert kellemesen lepte meg, hogy az összes munkások magyarok, sorsukkal megvannak elégedve s többen már három évtizeden keresztül egyfolytában a gyárban dolgoznak. A miniszter megtekintette a többi műhelyt és raktárt is, s azoknak kitűnő berendezése és a gyártechnikai színvonalának fejlettsége fölött őszinte elismerését fejezte ki Walsér gyárosnak és Kankovszky igazgatónak. A miniszter másfél órai időzés után távozott a gyárból.

— **Nincs többé phylloxera?** Az „Erdélyi Gazda” ezeket írja: A kolozsvári „vegyészi gyár” úgy hirdette, hogy nincs. Ennek bizonyításá okán, dobozonként potom 2 fnt 50 krajával kínálta a csodaszert mely még a cserebogarat is meggyilkolja, ha megfogatik és alaposan bekenetik. Az „Erdélyi Gazda” érdekelte a kérdés s vele együtt mindenkit, a kit a phylloxera ügy egyáltalában érdekel. Amint olvasóink már tudják, sikerült végére járnunk, hogy e titokzatos arcanum szabadalma csak hirdetés van, de nem adatott meg. Ez okból dr. Biró János kir. ügyész jelentést tett a rendőrkapitányságnál, hol azonnal megindított a „vegyészi gyár” tulajdonosa ellen a vizsgálat, elrendeltetett a készenlevő phylloxera-pusztító lefoglalása és ezen felül, a művegyész 100 fnt bírsággal lón megbüntetve. Ezzel befejeztetvén az ügy, most már egy phylloxera bajjal kevesebb van.

— **Nemzetközi baleset ellen biztosító-részenyvénytársaság.** Ezen az „Adria” biztosító-társulat pártfogása alatt triezsi és bécsi előrangú pénzerök által 600.000 forint teljesen befizetett részenyvénytörvény alapsítási társaság, mely üzleti működését a Lajtán túl már megkezdette, az a magyar korona országaira is kiterjesztette és magyarországi képviselével az „Adria” biztosító-társulatnak Podmanický Frigyes báró vezetése alatt álló magyarországi osztályát bista meg. Az iparnak az utóbbi években Magyarországon történt nagyarábú fejlődése, valamint a zónatársi behozatala óta a vasúti személyköz-

lekedésnek minden várakozást fölmúló rohamos emelkedése ugyazóvalán kényserűséggel utal a baleset ellen való biztosítás általános igénybevételére. — A Nemzetközi baleset ellen biztosító részenyvénytársaság ezen követelményeknek egy módoszatokban gazdag és legkedvezőbb feltételeket nyújtó programmal igyekszik megfelelni, s így nem csodálható, hogy a magyarországi képviselőnél már is számos biztosítási ajánlat érkezett be. — A kiváló hírvények ürvendő anyaintézet kitűnő ügynöki hálózata áll a Nemzetközi baleset ellen biztosító részenyvénytársaság rendelkezésére, mi által ezen társaságnak a legszebb jövő helyezhető kilátásba. Nagy-kanizsai ügynökség Löwy Adolf utnál.

Tanügy.

— **A köznevelési iskolaszék legközelebb tartott üléséről következő jegyzőkönyvi kivonatot vettünk:** Nagy-Kanizsa város köznevelési iskolaszékének 1890. évi június 24-én tartott üléséből. I. *Tuboly Victor* és *Dr. Schreyer Lajos* isk. széki tag urak az évi záróvizsgálatokról dicsekedőleg emlékeztetve meg, mégis az első sajnálatát fejezte ki a *polg. iskola V. és VI. osztályának néptelensége felett.* Ajánlja az ut és mód kifürkésztését, hogy a bajon segítve legyen; — a második, mint ki a miniszterileg engedélyezett felsérdült leánykák vizsgálatában vett részt, azon tapasztalatra jött, hogy itt Nagy Kanizsán egy négy osztályú *polg. leányiskolára* égető szükség van, indítványozza: keresztessék meg ez érdemben a nagymitgsu vállalás és közokt. m. k. miniszterium. Mindkét iskolaszéki tag ur felszólalása vizshangra találván — érdemleges határozat hozatal előtt azonban *Tuboly Victor, Dr. Schreyer Lajos és Oroszváry Gyula* urak kiküldetnek, hogy mindkét ügyet behatóan tanulmányozván, az isk. székhez tervezet vagy indítványt nyújtsanak be. Kmf. Kiadta: Németh Ignác s. k. isk. széki jegyző.

— **A budapesti Állami középipariskolába** a beiratás szeptember 1-én napjától 10-ig tart. Ezen intézetbe a 15. életévüket betöltött ifjak közül felvétetnek: a) Azok, a kik az iparos tanulók számára szervezett iskola 3 évi tanfolyamát bevégezték, s legalább is jó osztályzatú bizonyítványuk van. b) Azok, a kik a polgári iskola, gymnasium vagy reálskola négy alsó osztályából jó osztályzatú bizonyítványt nyertek. c) Iparossegédek és mindazok, a kik az a) vagy b) pontban kivánt készütségek felvételi vizsgálat után bizonyítják. Altalában megkívántuk, hogy a belépni kívánó növendék az általa választott szakcsoportbeli iparágban már előre gyakorlatot szerzett, s legalább is azon lét havi nyári szünidő alatt, a mely után a középipariskolába akar lépni, a gyakorlatban foglalkozott legyen, és ezt hatóságilag hitelesített bizonyítvánnyal igazolja. Az intézet végbizonyítványa a *gépészeti, vegyészeti, fémvasipari és faipari* szakosztályok tanulóinak jogot ad a szakjok körébe tartozó s képzéséhez kötött ágak üzésére; az *építészeti* szakosztály tanuló pedig e végbizonyítvány alapján három évi gyakorlati működés igazolása mellett jogosítva vannak a *kőműves, kőfaragó és ácsmesterség* gyakorlására. Azon tanulók, kik valamely középipariskola négy alsó osztályának sikeres elvégzése után lépnek az intézetbe, s itt a három évi tanfolyamot szintén sikeresen végzik el, a katonai szolgálatnál az *egyéves önkéntesség* kedvezményében részesülnek. A budapesti áll. középipariskola igazgatósága.

— **A szülők figyelmébe.** Az egész felvidéknek legjelesebben felszerelt, leglátogatottabb s legkitűnőbbnek elismert felső leányiskolája és nevelő intézete a *Helmbacher Augustia* miniszterileg engedélyezett és nyilvánossági joggal felruházott nyolcosztályú elemi és felső leányiskolája és nevelő intézete, melynek, amellett, hogy a jó nevelés minden kellékeivel rendelkezik, egyik főjellemvonása az, hogy benne a németajku leányok egy-két év alatt *teljesen megtanulnak magyarul*, míg ellenben a magyarajku leánykák ugyanazon idő alatt a *német nyelvet szabadon és irásban teljesen elsajdítják.* A kik az intézetet huzamosabb ideig látogatják a francia írásban és beszédben szintén kellő precizitásra tesznek szert. Az intézetben az egyes tantárgyakat, a zenét, a rajzot Pozsony legjelesebb szaktanferiai tanítják. Egy növendéknek egy évi teljes ellátásáért 300 fnt fizetendő. Pozsony kitűnő éghajlata viszonyait s személyes meggyőződésünk után mondhatjuk, hogy az intézeti helyiségek alkalmasok voltak is figyelembe véve,

a legjelesebben ajánljuk ezen intézetet a szülők figyelmébe.

— **Előkezdő tanfolyamot hirdet** Dr. Villányi Henrik tanár azok számára, kik egy évi önkéntesi vizsgára készülnek. Hasonlóan előkezdő gimnasiumi tantárgyakból és oktat a francia és német nyelvből is. Bejelentéseket elfogad levelezőlapon vagy személyesen: Dr. Villányi Henrik böcsészettudor, volt tanintézetfőnökö, Battyány — utca 8. sz. alatt Nagy-Kanizsán.

— **Iskolai Értesítő.** Vettünk a sümeg városi rom. kath. elemi- és leány iskoláról, melyből látjuk, hogy az intézetben 9 tanító és tanítónő működött; A növendékek száma az I. A. osztályban 67, I. B. oszt. 53, II. oszt. 66, III-ik 54, IV-ik 45; a leányoknál: I. osztály 99, II-ik 57, III-ik 40, IV-ik 33, V-ik 15, és VI. 5 volt. A jövő iskolai év szeptember 1-én kezdődik, s napon lesznek a javító és magánvizsgák is.

Tudomány, irodalom.

— **A magyar akadémia kiadványok.** A m. tud. akadémia körlevelet bocsájított ki, az akadémiai könyvkiadó vállalat pártoló tagjaihoz, melyben pártoló tagok gyűjtésére hívja fel a tagokat. A könyvkiadó vállalat 1890—92. évi ciklusra 10—12 kötet, mintegy 300—360 nyomtatott ivnyi befejezett művet ígér a tagok számára. A felhíváshoz gyűjtő iv is van mellékelve. Ily gyűjtő iv szerkesztésünkben is le van téve, az aláírni szándékozók ott jelentkezhetnek. Tagsági díj 5 fnt. Mi, kik ismerjük az akadémiai kiadványokat, a legjelesebben ajánljuk a vállalatot, s felhívjuk polgártársainkat, hogy a vállalat pártoló tagjai közé lépjenek be; mert ez által csakely tagsági díj fizetése mellett jelentékeny számú s nagy értéket képviselő munkákat szerkeszhetnek meg könyvtáraik részére.

— **Magyar írók élete és munkája.** címmel id. Szinnyey József, a nemzeti múzeum hirlapkönyvtár őre, magyarországi írók bio- és bibliográfiáját adja ki beürendben. Eddig megjelent 3 füzet, s ezekben már 840 író van megörökítve. Zalavárm születésű eddig 10 van bent, 9 pedig olyan, a kik megye területén élnek, illetőleg működtek ugyan, de nem itt látták meg először az Isten napját. Zalában születtek: Alszeghy János, Auerle József, Asbóth Lajos, Babics János, Babos Pál, Babos Kálmán, Bacsaný János, Bakos Mihály, Bálint Antal, Balogh Alajos. Nem itt születtek, de Zalában élnek, illet. voltak: Altmann Mór, Ádam István, Angyalffy Matyas, Arvay Gergely, Arvay István, Asbóth János, Babócsai József, Bajcsay Mihály és Balás Árpád. A Nagy-Kanizsán jelenleg működő journaliszták közül Szinnyey Csorba Palotai Akost, meg mint volt fővárosi journalistát kérte meg biográfiai adatainak beküldésére; közelebb pedig Bátorfi Lajoshoz intézett levelet, melyben annak életrajzi adatait kérte. Mint tudjuk Bátorfi már el is küldte adatait.

— **Magyar közmondások könyve.** című munkát vettünk Sirisaka Andor szerzőtől. A derék szerző ugyanaz a pécsi tanító, ki a „Babonáról” irt könyvével már felkeltötte az irodalmi érdeklőséget. A magyar közmondások, — mint általában minden nemzet közmondása, — a nemzetet jellemzi, visszatükrözödnék abban a nemzeti érzés, a nép eszméjéről, a nemzetre ható külbefolyások, szóval mondhatnánk, a nemzet egész élete, az ily tükör darabok egybegyűjtése, és annak sima lappá alakítása még egy részről hálás munka a mesterre nézve; más részről nyereség nemzeti irodalmunkra. Sirisaka könyvének azon előnye van, hogy míg e téren mozgott elődei, csak egy-egy vidéknek közmondásait, vagy legjelebb csak azokat mutatják be, melyek inkább ismeretesek, addig Sirisaka felelele könyvében az egész országban használt közmondásokat, a legszorgalmasabban gyűjtés és a legfáradhatatlanabb munkával. A mű határozottan hiányt pótló, a irályi tekintetben is irodalmi színvonalon áll, mely okból mindenkinek ajánlható.

— **A királyleány tündér regéje.** a címe annak a drámai költeménynek, melyet Várdy Antal, jeles írónk Mária Valéria királykisasszony nászünnepléjére irt, s melyet e hó 31-én Budapesten a budai színházban fogják előadni. A költemény magas nívón áll, s költői nyelven tartva, négy tablót mutat. Ezek címei: „Örömnapp Budavárm.” „A királyleány bölcsője.” „A királyleány könyve.” (Rónay Jácint a magyar nemzet szomorú napjait beszéli el a királykisasszonynak.) „Fejedelmi nász.” S a „Nemzet hódolása a magyar királykisasszony nászünnepen.”

— **A magyar főpapság** című érdekes könyvet adott ki Hoek János országgyűlési képviselő. A katolikus egyház hierarchiájáról szól a bevezető fejezet, azután következik a kat.-főpap-ság általános jellemzése, véloesen, élvezetesen megírva, sok kutatásra valló adatokkal, mely gondolkodásra valló fejtegetésekkel. E fejezetet követik a főpapokról szóló cikke. A magyar főpap-ság minden egyes tagja jellemzően van a műben elkezdve Simor primástól.

— **A »Képes Családi Lapok«** ez évi 28. szám megjelent az eddigi szokásos dús tartalommal, s kitűnő illusztrációkkal. Ezek között találjuk Turn Taxia herceg és menyasszonyának Margit főhercegnőnek életnagyságu arcképet is. A most megjelent számban Nagy Váradi Mária Regénye kezdődik »Más világ« címel, Acs Ferenc »A tudás és hit« című költeménye követi; amely után »Szagló érzékünk« (T. K.) értekezése jön, s »A fogadott gyermek« beszély van belejezve. A »Képes Családi Lapokat,« mint a magyar hirlap irodalom egyik legszebb legelősebb s a legjobb lapját melegen ajánljuk főleg női olvasóközönségünk figyelmébe.

CSARNOK.

Kirándulás Fiuméba.

Írta: dr. Ferenzi Zoltán akadém. tanár.

(Folyt. és vége.)

De már lenn vagyunk. Még egy rövid alagut s a fumei állomásba robog be a vonat. Leszállunk, honfitársaink fogadnak, Riegler Sándor a keresk. akadémia igazgatója, Mozog István és Czink Lajos gym. és magy. kir. kereskedelmi akadémiai tanárok, kik tanyánkra, a Deák-szállodába visznek. Még az nap, 26-án este sétát teszünk a corzón, kimegyünk a rakodókra s végig megyünk az árboceerdő mellett a kikötő-partokon. Mozog István kollégánk, ki élénk természetére cölözva, választá magának e magyarosított nevet, volt mindenütt vezetők s mint valódi fumei, bő felvilágosítást adott mindenről. Ő valódi élő krónikája Fiumének és környékének. Másnap, 27 én d. e. kezdtük valódi szemléket. Kollégáink e napon jobbra el valának foglalva, s így csak főlátva lehetének velünk. Délelőtt Czink Lajos szives vezetés mellett a petroleum-füsmító gyárba mentünk, melyet két csoportban, (magyar és német) jártunk be, igen szives fogadtatás mellett, bő magyarázatokat levé. Ez Fiumének nyugati oldalán fekszik s külön kikötője van, hova a nyers anyagot Amerikából és Oroszországból szállítják. Mellette nyomban a rizshántoló malom van nagyszabásu tüzeltő berendezésével, hova szintén ellátogatunk. Visszatérőben egy sétában a közkerttel ismerkedtünk meg, mely regényesen délszaki pompában terül el a hegyoldalon; majd egy tekintetel vetettünk a tengerészeti akadémia, a pompás villákra; de csak sietve, mert 12 órára volt kifűzve az idő, a midőn Fiume kormányzója Gr. Zichy Ágoston ur fogadott. A kormányzó palotába sietünk tehát, a fogadó-terembe, hol néhány pere mulva megjelent a kormányzó ur. Igazgatónk rövid üdvözlő beszédet mondott, mire a kormányzó ur választ adott s legszivesebb nyájassággal kérdőzködött utunkról, céljainkról. E közpen az ég boros, a levegő viharos lett, a Si-rocco háborgatta a tengeri, mely a szokottnál élénkebb lön. Menjünk-e Abbaziába, ne menjünk? — így halozánk. Végre a »menjünk« nézet győzött s a 4 órai hajó háromnegyed óra alatt a lágyan hullámzó tengeren Abbaziába tett ki. E gyógyhely, hol örökzöld a természet s a telet örök tavasz helyettesíti, csak 1881 óta létezik. Ekkor az osztr. déli-vasutársaság vette meg, nagyszabásu építkezésekhez fogott s ma már azon a ponton van, hogy világhírűvé legyen. Az istriai parton a quarneroi szelektől ment pontoeska ez, lágyan verdes hullámforrón a tenger hullámai-tól, maga egészen egyetlen parkká alakítva át, pazonon berendezett fürdővel, szállókkal, villákkal. Nevét onnan vette, hogy eredetileg ábház-ság vala ott, melynek temploma s épületének egy része ma is ép. Majdnem álmódozva járok be a pompás helyet, mialatt a tenger folyton mogorvább lett, s a visszatérő utat már mintegy 1 1/2 óra alatt a magasra emelkedő hullámok hátán himbálva tevők meg.

Másnap (28-án) d. e. a papirgyár és Tersatto volt kirándulásunk fő célja. A Fiumára völgyen mentünk fel amazhoz, melynek gépeit a Fiumára víze hajtja, mikor rá elég erős. Ekkor épen az volt. Előbb azt hívők, hogy nem engednek be,

de e nehézség könnyen elenyészett, s kitűnő szívesseggel fogadtatánk. Megtekintők az egész eljárat, míg a rongyból a különböző színű és fajú, papír lesz, a durvábbtól egész a szivarpapírig; majd meg, hogy miként simítják, vágják, vonalozzák, csomagolják és teszik sokkérré, hogy menjén szét a világra s legyen a sok lap hordozója az emberi agy százezerele gondolatának. Szegény papír, gondolám magamban, egy esoméi-erő-merülven föl fejemben. — No csak menjetek-lehár lapok a ti sorsotok elébe, mi meg neki a hegynek a bizonytalan lépcsőkön és éleskővű úton, a hol a Frangepánok vára, Tersatto fekszik, mely jelenleg a Nugent grófké. Meredek és fárasztó föl az út, de mindenképen jutalmozó. A várnak egy része még fennáll, a többi már rom, de a belső s külső vár falai egyaránt jól kivihetők. Valódi saafészek volt ez, melyet három oldalal meredek hegyi út s a Fiumarától körített pár száz méternyi meredély védett, negyedik oldalán a kopasz Karsztba olvadó hegyen. A regényes múlt egész erejével ébred föl lelkünkben s a mint a loggias folyásokon haladunk, lépteink visszhangjában rég pihenő legyverések dobogására gondolunk. Majd az egyik básiyaban rendetlenül elhelyezett régi szobrokat tekintjük meg, melyek a minturnumi ásatásoknál kerültek napfényre, odább az udvaron az I. Napoleon maren-gói győzelmét dicsőítő oszlopot s mielőtt szállánk, betekintünk a vártemplomba is, mely babiloniaságig menő vallásos gyakorlat színhelye, s aztán egy valamivel szelidebb lejtőn szállunk le a hegyről.

Még csak egy délutánunk van Fiumé számára. Felhasználnak ezt is, megnézzük a tengerészeti múzeumot, egy pár nagyobb hajó berendezését s az árucarnokokat; aztán lőstétalunk Fiumé aeropolisra felé a József főherceg kertjébe, mi-alatt elmegyünk a m. k. gymnasium mellett s aztán a hegy tetejére hágnak fel számtalan lépcsőn, hogy Mozog István kedves kollégánk vendégszerelő házában töltsük a búcsu perceit. Mert hiába, az élet csupa elváltástól áll. Nem is esik ám jól, hogy már le kell jönni, de a vonnt indul s 8 óra tájban majdnem-elérkeznyűlve hagyjuk el vendégszerelő barátainkat, hogy egy kevésbé szives városba térjünk vissza, Zagrábba.

Reggel 5 óra tájban bekiált a kajausz: »15 perc mulva Zagrábban vagyunk.« Rendbe hozzuk magunkat, átrobognak a kényére elszéledett Száván s Zagrábban vagyunk. A sok újes után szinte jól esik gyalog menünk a Korona-vendég-lőig, a hol az nap szállva valánk. Pihenésről szó sem lehetett, rövid reggeli után neki indultunk a városnak s délelőtt folyamán szelében, hosszában bejártuk. Megnéztünk egy pár magánházat, a szép új utcákat palotaszerű épületeikkel, melyek mind az 1880-iki földrengés után épültek. Mert Zagráb szépülésének ez a földrengés épen annyit használt, mint Szegednek az arviz. Atsétalunk a szép, parkozott Zrinyi-téren, hol négy mellszobor is van egy sorban a horvát akadémia épületével szemben, onnan a Jelasticas-térré megyünk, melyen a bán lovagszobra áll Ferkorn bécsi szobrásztól s ugyancsak tőle egy Szent-György szobor a vegyészeti laboratrium terén. Mindkettő jeles mű, kivált az utóbbi. Az előbbi alak nem is táplálhatta a művész teremtő erejét. Megnézzük a pompás göh-székesegyházat, melyet most restaurálnak a 2 év alatt készen kell lennie. Benne egy pár ó falfestmény, melyeket a földrengés hozott felszínre, igen szép. Onnan a felső városba megyünk fel, hol a görög-keletiek, piaristák, majd a vegyes stílyű Szent-Márk templomát tekintjük meg; elmegyünk a báni palota mellett, a színházba benézünk, be a követi kamarába is s végig megyünk alább a Strossmayer-sétányon is. Már 10 óra, ekkora nyitva van az akadémia épületében a Strossmayer-keplár s a régiségár is. Menjünk hát oda vissza. A képtárt legnagyobb részt Strossmayer adományozta a délszlav akadémianak, melynek épületében a H. elemlet van elhelyezve, s mintegy 200 kép van benne. A lépcsőházban Strossmayer bronzszobra áll, a falon 2 Raffael-féle kép másolata halvány kivitelben. A képtár modern rész mind-össze néhány képből áll, köztük egy Matejko s pár kis Smieraski-kép, Csermaktól »Brankovics halála« stb. A régi rész a nagyobb és érdekesebb, mely ugyan nagy részben másolatokból vagy ismeretlen festők műveiből áll; de találni ott az ó német iskola jobb képeiből eredetieket is, odább Corregiótól egy kis terjedelmű, de igen szép Krisztust a keresztján, Tiziántól egy saent családot s angyalokat, Van Dycktól egy igen szép arcképet stb. A régiségár a földszinten szintén meglehetően gazdag, kivált egyiptomi régiségeivel s

etrusk és görög edényeivel, melyek nagyon szépek.

Zagrábból a délutáni vonattal távoztunk el haza felé.

Iparügy.

Borított makadam.

A makadam utak hátrányát, most teljesen elhárítja egy új találmány, melyre a kereskedelmi minister a múlt évben adta meg a szabadságot a budapesti feltaláló Hirsch M. és Reinisch H. cégnek.

A találmányról a nevezett ministerium által kiadott, hivatalos »Találmányok Leírása« című folyóiratban, mely a Mudrony Soma és Gelléri Mór elismeri íróink szerkesztésében megjelenő »Magyar Ipar« című lap 6-számához van mellékelve, következőket olvassuk:

A közönséges makadam utak ellen tehető kifogások, hogy felépítményök nedves és rossz időben mindig vastag sárregrével van behorivva, mely száraz időben porrá válik. E körülmény az ezen rendszerbeli utakat nemcsak kellemelenné, közegészségileg veszélyessé, hanem tartartási és tisztartartási tekintetben költségessé teszi. A találmánybeli eljárás szerint készülő utal e kifogások elesnek. Ezen új felépítménye ugyanis közönséges módon készült és trachytból, granitból, vagy kemény homokkőből 15—20 centiméter vastag, kellően kiegyenlített alépítményre rakott makadamból áll, mely lehetőleg egyenletesen tömötté hengerezeték be. Ezen keményre hengerezett makadam rétegre, mihelyest az tökéletesen száraz, rakandó aztán a találmánybeli borítottéte, mely háromfélekép készülhet, részben más anyagból s más összetételi arányban. Az első készületi mód mellett, a borítottéte áll: 1/10 rész finomna futó homokból, 2/10 rész durva érdes homokból, vagy örölt homokkőből, 3/10 rész fekete szurokból, 1/10 rész maszixból (tisztá földgyantából). A második készületi mód mellett, áll: 1/10 rész finomna örölt kemény mészkőből, 2/10 rész durva érdes homokból, 3/10 rész fekete szurokból, 1/10 rész földgyantából. A harmadik készületi mód áll: 1/10 rész finomna örölt mészkőből, 2/10 rész szurokból, 1/10 rész durva homokkőből. A főnebi három keverék közül azt alkalmazzuk a melyet a helyi viszonyok, tekintetvel az egyes szükséges anyagok megszerezhetősére ajánlanak, úgy, hogy ha az egyik anyag épen nem, vagy csak aránylag nagy költséggel szerezhető meg, azt a másikak pótolni lehessen. Ezen borítottéte keveréknek előállítási módja a következő: Eleve megolvasztjuk a szurokot egy nagy kazánban, míg egészen folyékony; ezután a gyantát (maszix-ol) adjuk hozzá. Mihelyt mindkettő folyékonyra vált, kis mennyiségekben a finom futó homokot, vagy hol örölt mészkövet használunk, ezt töltőgetjük be tolytonos keverés mellett, és végül durva homokot, vagy durvára örölt homokkővet vagy mészkövet adunk hozzá. A keveréket készítése közben folyton hevítve és kezeleése közben sűrű folyékony állapójában tartjuk, mire azon forrón elteregtetjük a makadam felületére, melyen kézi hengerrel, mely szükség szerint melegíthető, erősen lehengerezük, mely művelet alatt a felületet folyton finom futóhomokkal hintjük be, úgy, hogy a hozzátapadás megakadályozzuk. Végül az egész felületet ismét finom futó homokkal hintjük be és nehéz úti hengerrel behengerezük. A borítottéte vastagsága 3—7 millimétert tesz ki. Mihelyest ezen borítottéte tökéletesen kihűlt, a mit vizlocsolással gyorsíthatni, az ut a forgalomnak átadható. Ezen »borítottéte makadam« jellegűsége a következők: Mindenek előtt a »tisztaság« azaz hogy a sár- és porréteg képződését megakadályozza, továbbá az, hogy vele az uttest felépítményének, azaz a borítottéte alatt fekvő makadam anyagnak tartósságát s a kocsiút felületének nagyobb egyenletességét érjük el a nélkül, hogy ez által síkamlossá válne, mint-hogy még a borítottéte lekopása után is még mindig elég marad vissza a makadam kövecskék hézagjai közt, hogy a fölfelület mozaik alakban simán maradjon. A kocsiút nagyobb egyenletességének és simaságának következménye a nagyobb, tartósság, tehát a tartartási költségekben megtakarítás. Az egyszer fektetett makadam anyag szükség szerint többször borítható a találmánybeli anyaggal, úgy, hogy az ily makadam 4—5-ször oly hosszú ideig tart, mint a be nem borítottéte. Mivel a rendszer a költséges kavicanyagot egészen mellőzi, azért az előállítási költ-

ség is tetemesen kisebb, továbbá ugyanezen okból lehetőséggé válik az, hogy tartós makadamatok oly helyen is fektethetők, hol jó kavics vagy épen nem, vagy pedig csak aránylag nagy költséggel szerezhető meg. Miután pedig a finom és durva-homok helyett finomra vagy durvára őrt mész, esetleg homok is alkalmazható, azért az útépités az anyag nemétől egészen független, azaz, hogy mindig azon anyag alkalmazható, mely legkönnyebben és legolcsóbban megszerezhető.

A keresk. és ipartörvényhez rendelet. A kereskedő és iparos tanulók iskola mulasztására; vonatkozólag a keresk. miniszter rendeletet bocsátott ki a másodfokú iparhatóságokhoz, mely lényegében következő: Az elsőfokú iparhatóságok az iparos- és kereskedő-tanoncok iskola-mulasztásaiért kötelesek lévén az illető iparost az ipartörvény 62. §-ának c) pontjában foglalt rendelkezés teljesítésének elmulasztása miatt felelősségre vonni, illetőleg ugyanazon törvény 157. §. a) pontjának büntető határozatát alkalmazni, ismételtel felhívja a miniszter az iparhatóságokat, hogy e részbeni kötelességük teljesítésében mindenkor a legszigorubbán járjanak el, s még azon esetekben is, a midőn az elsőfokú iparhatóság a büntető eljárás folyamán arról győződik meg, hogy az iparost a tanoncok iskola-mulasztásaiért akár azért, mert a tanonc nem nála, hanem szüleinél, gyámjánál vagy gondviselőjénél lakik, akár pedig más okból felelőségre vonni nem lehet, — a büntető eljárást megszüntessék meg, hanem a vonatkozó fejjelentést az iparhatóság által felvett tárgyalási jegyzőkönyvvel együtt tolvátalagos tárgyalás végeit a vallás- és közoktatásügyi miniszter ur által 1876. évi szeptember hó 2-án 20.311. sz. a. a polgári községek számára a népközlői közoktatás rendezése tárgyában kiadott „Ülőtatás” 2-ik és 3-ik §-a értelmében a községi előjárásnak adják át.

Közgazdaság.

A zónarendszer hódításai. Még a megszokónosodott Oroszországot is meghódította Baross miniszter zónarendszerének eddig elért sikere; mert mint a Varsóban megjelenő lapok hírlik a pétervári kormány elhatározta, hogy az oroszországi vasutakon behozza a zónatarifát. — Az osztrákok is kezdenek hajlani, s az ausztriai államvasutak a menetdíjakat leszállították, hogy a concurentiát legalább valamennyire is tentarhassák a zónás magyar vasutakkal szemben. E díjleszállítás folytán az ausztriai vasut igazgató-sága 100 új személykocsit rendel 500 ezer forint értékben. Azonkívül másfélszeres hordképességű teherszállító kocsit is szereznek be. Néhány hó óta 113 mozdony vásárlása iránt foly tárgyalás, minthogy a szükséglet igen sürgető. A leherkocsik hordképességeinek emelése következtében a vasuti sínnek súlyát is emelni fogják. De a kelettel való forgalomra is kihatótt a zónarendszer; a mennyiben az Ausztria-Magyarország és Törökország közötti közvetlen forgalomban július hó 15-ével új személy és podgyász díjszabás lép hatályba, mely Bécs, Budapest és Oederberg, valamint a m. kir. államvasutak budapest-zimónyi vonalának néhány állomásáról Szerbia, Bulgária és Törökország fontosabb állomásaira, valamint a nevezett Balkán államok egymás közötti forgalmában a keleti express vonat, továbbá gyors és személyvonatokra közvetlen menetdíjakat és podgyász díjtételeket tartalmaz. A menetdíjak tekintettel arra, hogy a m. kir. államvasutak vonalait illetőleg a zóna díjszabás tételei vétettek számításba, az eddigi közvetlen menetárakkal szemben tetemesen alászállítottak.

A termés. Sümegek és vidéken, — mint levelezők írja — a buza és rozs aratása bevégeződött, az árpaé most folyik. Az őszi vetések, leszámítva a május 13-ki jégverést keresztire és szemre egyaránt kedvezők. A kapás növények, kukorica és burgonya igen szépek s bő termést ígérnek; az aggszéná termés azonban csekély a téli és tavaszi nedvesség hiánya miatt. A szőlő elég jónak ígérkezik, bár virágzások némelyek rugáltak. A peronospora már mutatkozik, noha a jobb módú gazdák befecskendezték szőlőjüket s most a másodszori fecskendezéshez kezdenek.

Szarvasmarha kiállítás. A villányi szarvasmarha kiállítását augusztus hó 17-én tartják meg, melyre a szervező-bizottság már megalkult. A kiállítást kezdeményező gazdasági egyesületnek eddig 6 díj áll rendelkezésére, melyeket a baranyamegyei nagyobb uradalmak ajánlottak föl.

Peronospora viticola. Kérdést intéztünk egy hírneves magyarországi borászhoz, a szőlő e pusztító ellenének irtása iránt; mire a gyakorlati szőlőművelőtől következő választ vettünk: A hozám intézett felhívásnak engedve, van szerencsém értesíteni, hogy oly vidékeken, mint a minő a mienk is, hol a peronospora már néhány év óta észleltetik, előnyösnek bizonyult a permetezés még virágzás előtt megkezdeni. Később a nyár folyamán a szőlő-tüzelesen át kell vizsgálni s ha azt észleljük, hogy a peronospora ismét terjedt vagy újra fellép, azonnal hozzá kell fogni a második permetezéshez; sőt ha még ezután is észlelhető volna, mert az időjárás s a levegő nedvessége elősegíti a fejlődését, újra és gyakrabban is kell permetezni. Ha azt nem tesszük, hanem elhanyagoljuk a védekezést, az előbbi munka is teljesen kárba vész. K. V.

Nyilttér.*)

Verfälschte schwarze Seide. Mann verbrenne ein Musterchen des Stoffes, von dem man kaufen will, und die etwaige Verfälschung tritt sofort zu Tage: Echt rein gefärbte Seide kräuselt sofort zusammen, verfälscht bald und hinterlässt wenig Asche von ganz hellbräunlicher Farbe. — Verfälschte Seide (die leicht spegig wird und bricht) brennt langsam fort, namentlich glimmen die „Schussfäden“ weiter (wenn sehr mit Farbstoff erschwert), und hinterlässt eine dunkelbraune Asche, die sich im gegensatz zur echten Seide nicht kränelt sondern krümmt. Zerdrückt man die Asche der echten Seide, so zerstaubt sie; die der verfälschten nicht. Das Seidenfabrik-Depot von G. Henneberg (K. u. K. Hofliefer). Zürich versendet gern Muster von seinen echten Seidenstoffen an Jedermann, und liefert einzeln Roben und ganze Stücke porto- und zollfrei in's Haus. 665

Eladó egy jó karban lévő s gondosan megművelt kisebb szőlő a „Szentgyörgyvár” hegyén szabadkőzből, közpénzfizetés mellett. Ár 620 frt. Értekezhetni: Bátorfi Lajos ur gazdaasszonyával Arany János-utca, az oyoda épület-ben.

Felelős szerkesztő: Cs. Palotai Ákos.

* Az e rovatban közlöttéért nem vállal magára felelőséget a szerk.

HIRDETÉSEK:

1514 890. tkv. Jun. 14.

Póthirdetmény.

A letenyei kír. jbiróság, mint tkkvi hatóság közhírré teszi, miszerint a kír. kincstár végrehajtatónak Kobza Jakab örökösei tótiszterdahelyi lakosok végrehajtást szenvedettek elleni 79 frt 16 kr. s jár. iránti végrehajtási ügyében 3532 f 89. sz. a. kibocsátott árverési hirdetményben a tótiszterdahelyi 140 sztkvbeni A 1-7 sorsz. ingatlanokra 944 frt kikiáltási árban Tótiszterdahelyi község bíró hazánál

1890. é. július hó 26-án d. e. 10 órájára kitűzött az 1881. LX. t. c. 167. §-a alapján

Weinberger Hermann végrehajtható érdekében is 43 frt 60 kr. tőke követelése s járulékal kielégítése végett megírtatati fog.

A kír. járásbíróóság telkvi hatóság. Letenyén, 1890. június 15-én.

FILIPICS kír. járás bíró.

673 1-1

Ma, vasárnap július 13-án

kellemes időnél a nagyszínház udvarában délután 5 órakor felzárllása az óriási

VINDOBONA LÉGHAJÓNÁK

Mr. Edwards a híres Jockey lovasszal.

Kezdete a léghajó megöltetésének 5 órakor, felzárllásának fél 6 órakor.

HELYEK:

Zártazék 1 frt. II-ik hely 80 kr. III-ik hely 60 kr. IV-ik hely 40 kr. Karzat 20 kr. Katonák őrmestertől lefelé és gyermekek 10 éven alul minden helyen a felét fizetik.

Este rendez előadás a circusbau.

Mély tisztelettel RICHTER ANDRÁS igazgató.

Arany-érem Pécs 1888.

Félszázad óta kitűnőnek elismerve

Dr. Sthulsaki-féle 659 t. -10

Arozkenőcs és mosdóvíz.

Ezen készítmények ajánló levelét, azoknak félszázad óta, mindenütt elterjedt világhírök és hámulatos határok képezi. Leghámulatosabb sikerrel használtának bíbircs, szőplő és májfoltok, forraság vagy fagy által keletkezett pírrosság s a bőr minden tisztatlansága ellen. Egy nagy tégely ára 70 kr., egy kis tégely 35 kr. Egy nagy üveg mosdóvíz 1 frt., egy kis üveg 50 kr.

Jolissante-Puder

(fehér, rózsas- vagy sárgás.)

Kiváló finomsága miatt legjobban ajánlható; az arcokból nek kellemes színt ad és láthatatlanul tapad. Egy nagy doboz ára 80 kr., egy kis doboz 50 kr. Kapható Molnár Lipót gyógyszerésznél, mint készítőnél Kágán, Nagy-Kanizsán, Marton és Huber kereskedésében.

Több arany-, ezüst- és bronzéremmel, valamint diszokok-levelekkel kitüntetve.

Üvegfestmény-utánzatok.

(Diaphoniák.)

669 2-3

Ezek teljesen pótolják az üvegfestményt, több mint 800 különféle kép és alapmintázat, párkázatokat, sarkokat és rozettákat stb. mind tartós és valódi színű, szolgáltató:

SCHIFFER VILMOS FIA

üveg, lámpa, tükör és porcellánedény üzlete Nagy-Kanizsán, hol a képek meg is tekinthetők.

Ezen pompás utánzatok a fentebb említett, ó-német, vallásos és más genreből, egyes levelekből állanak, melyeket a használati utasítás mellett bármily lapra, akár milyen nagyságu legyen az, könnyen és tartósan illeszthetni, s melyek legkülönbözőbb összeállításuk által a leggyönyörűbb ablak díszítéseket szolgáltatják. A diaphoniák alkalmazhatók két ablakszem közé függő ernyő gyanánt, s a szép díszítéseken kívül Verandákon stb. felragasztva teljes védelmet nyújtanak a napsugarak ellen. Illusztrált katalógus 1 márká.

Képviselő: Nagy-Kanizsára s annak vidékére nézve: Schiffer Vilmos fia üveg-, lámpa-, tükör- és porcellánedény üzlet Nagy-Kanizsán, hol a képek meg is tekinthetők.

FISCHEL FÜLÖP kiadásában

épen most megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

König G. E. ford. Gyurom A. **A BÜN UTJAN.** Regény 2 vastag kötetben. Olcsó kiadás 2 frt.

Dr. Molnár Gyula drámai munkái:

- I. füzet: ZOÁRD. Szinmű 25 kr.
- II. " MUSZTAFA. Tragédia. 25 "
- III. " SAUL KIRÁLY. Szinmű. 25 "
- IV. " RÖVID LÁTÓK. Vigjáték 25 "

Tóváry J. eredeti regénye:

Egy uri kastély titkai.

- I. rész. A VÖLGY LILIOMA.
- II. " KÉT MENYASSZONY.

4 rész, 2 kötetben.

Olcsó kiadás 1 frt. 80 kr.

ÁLOMÉS VALÓ.

Beszély. novelett, humoreszk és rajzgyűjtemény.

Irla: **Dr. MOLNÁR GYULA.**

Ára **60** kr.

Boronkay K. „Magyar nyelvgyakorló könyv“. II. kiadás.

A népisk. II. osztálya számára kemény kötésben 20 kr.

„ III. IV. oszt. „ „ „ 40 kr.

Általánosan engedélyezett tankönyvek.

Minden dohánytöszdében és diaszaru-üzletben.

A legjobb szivarka-papír a valódi

LE HOUBLON

FRANCIA GYÁRTÁST
CAWLEY és HENRY-TŐL
PARISBAN
1889-90 PÁRISI VILÁGKIÁLLÍTÁS EZÜST-ÉREM

FŐTARTÁR: KANITZ OTTÓ és LAJOSAI BECSBEN

602 14-24

Szives megfigyelésül!

Ezerszer és ezerszer-jónak bizonyult és orvosi tekintélyek-
valamint számtalan magánszemélyek bizonyítványai által,
kitüntetett készítmény.

DR. MILLER MOHNÖVÉNYNEDVE

meglepő hatással van köhögés, rekedtség, torokfájás, orrnyá-
kásodás, keletkező gümőkör, egyáltalában a légzési szervek
minden bántalmi ellen.

Tégelyben gyermekek és felnőttek számára.

Egy tégely ára 50 kr. o. é.

Kapható **MARTON és HUBER** fűszer-
kereskedőnél Nagy-Kanizsán. 584 11-12

Az egyedüli szer lábizzadás és láb-
szag ellen

a **Dr. Rose-féle Peditin.**
Siker bizonyították 3 nap
alatt. Kellence és ártalmatlan. 1
skatulya. ára 1 frt. Főraktár:
Török József gyógyszerára Bu-
dapest, Király-utca 12. Neruda
Nándor hatvani-utca Thallmayer
& Seitz Nádor-utca és valamennyi
gyógyszertár és gyógyszerke-
rkedésben. 654 6-6

GES. GESCHÜTZT.

Hofherr és Schrantz,

BUDAPEST,
V., vácsi-körut 76.

gazdasági gépgyár és vasöntöde

ajánlják általánosan a legjobbnak ismert legújabb 2, 6 és 4 lóerjű verőlécezes rendszer szabad.

gőzeséplőkészleteiket,

továbbá 2, 3 és 4 lóerjű szabadalm. pánczélszeges gőzeséplőkészleteiket,
azonkívül a legjobb sorvetőgépeket „Király-Drill“ és „88-as Drill“, egytetemes
acél Rayol ekéket, valamint minden egyéb gazdasági gépeket és eszközöket jutányos árak mellett.
Képes arjegyzékek ingyen és bérmentve.

631. 12-20

Rövid használat után nélkülözhetlen mint fogtisztító szer

Uj amerikai

A fogak | GLYCERIN-FOG-CREME.
szépsége (egészségügyi hatóságilag megvizsgálva)

KALODONT

F. A. Sany fia &
Társai
Bécsben.

Kapható a gyógyszerészek és illatszereseknél 1 darab 35 kr. N.-Kanizsán:
Schwarz & Tauber; Rosenfeld Adolf; Sirem & Klein, Berdin Márton;
Martónés Huber uraknál. 448 48-52

Szerkesztőség:

Fischel Fülöp könyvkereskedése.

Ide intézendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Bármentelen levelek csak ismert kezekből fogadtatnak el.

Kéziratok vissza nem küldetnek.

Z A L A

Politikai és vegyes tartalmu hetilap.

A Nagy-Kanizsai- és Délzalai takarékpénztárak és a Bankegyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik Nagy-Kanizsán hetenkint egyszer: vasárnap.**Kiadóhivatal:**

Városláz-utca 5. szám Fischel Fülöp könyvkereskedés.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	5 frt — kr.
Félévre	2 „ 50 „
Negyedévre	1 „ 25 „

Hirdetések jutányosan számítottak.

Nyilttér petitsora 10 kr.

Előzetesek, valamint a hirdetésekre vonatkozó Fischel Fülöp könyvkereskedésbe intézendők.

Mire a sorok napvilágot látnak egy nemeskeblű hölgyvel szegényebb; — de viszont egy nemeslelkű boldog nővel gazdagabb lett hazánk!

A magyar nemzet rajongásig szeretett főhercege, a legnemesebben érző magyar főherceg, honvédségünknek bálványozott fővezére József főherceg, az a József főherceg, kit oly büszkén vall magáénak a nemzet, családjának egyik feleső bimbóját férjhez adta.

Margit főhercegnő, a nemeskeblű fejedelmi-hölgy, ki őseinek minden erényét öröklé, s kiben rajongásig szeretett főhercegnőnk s örökre feledhetetlen József nádorunk egész lelke visszatükröződik s ki gyermek kora óta megtanulta szeretni a hazát, melynek földén ringott bölcsője, dalolni a nyelven, melynek zengzetéhez a hazafias érzelem adja a zenét; Margit főhercegnő a

fejedelmi főhercegi család feleső bimbója letette pártját, hogy szive választottjának karjaiba omolhasson.

Turú Taxis bajor herceget nem a diplomatia hideg számítása; nem az udvari szokásos előrelátás, hanem egyenesen dobogó szive vezette a fejedelmi hölgyhöz; s a nemeslelkű Margit főhercegnő felismerte az érte lángoló érzést, a szülies kebel megdobbant s két fiatal sziv egybe fort; s a természet legjogosultabb törvénye, a „szerelem“ törvénye előtt meghajolt a két fiatal, megköté azon frigyét, melynek egyetlen egy következménye lehet csak: — a boldogság!

A ki ismeri József főhercegnőnk családi életét, — és van-e széles Magyarországon egyetlen egy ember, ki nem ismerné azt, hisz nyitott könyv gyanánt áll az előttünk, — a ki ismeri e családi életet, csak az foghatja fel, mily kincset bír a fiatal herceg menyasszonyában, ma már nevében.

Az anyatermészet megáldotta a legszebb női külsővel, a gondoskodó szülőanya példája a legszebb erényekkel ékíté fel, s a szülők élete mutatta meg a fiatal főhercegnőnek, hogy ott, hol egyetértés, köles-nős szeretet lakozik, ott van: a boldogság!

A fiatal főhercegnő magával viszi új családi otthonába a nőiesség minden erényét, magával viszi a boldogság első feltételét, dobogó keblének lángoló szerelmét, s ez lesz alapja a családi boldogságnak!

Ámde, nemcsak női erényeket visz magával a fiatal nő; elviszi magával őseitől öröklött lángoló hazaszeretetét is, mely oly nagy, hogy völégényétől is megkövetelte, hogy előbb tanulja meg a magyar nyelvet, hogy ez által szeretni tanulja a nemzetet, melynek büszkén vallja honleányául magát; a fejedelmi menyasszony. Megkövetelte, hogy völégénye sajátítsa el édes, zengzetes nyelvünket s ezen mondja el Isten és ember előtt hűségét esküjét. Ily tett csak lángoló honszeretetből magyarázható meg!

Még ugy szólva csak feleső bimbó volt a fejedelmi ara, és még is teljesíté már honleányi köteleességét, megszerezve a magyarnak azt, kinek a szép fejedelmi magyar nő jobbival együtt szivét is oda ajándékozta; magyarrá téve azt rövid idő alatt, ki idegen volt nálunk, a hon fiává varázsolva egy külföldi herceget, hogy honleányi köteleességét ugy teljesítse, mint azt a magyar nemzet József főherceg és Klotild főhercegnő gyermekétől, a nagy József nádor unokájától megvárta, megkívánta!

Letette pártját, elvesztette hazánk a nemeslelkű fejedelmi hölgyet, de nyert helyette nemeskeblű fejedelmi nőt, kinek boldogsága felett egy egész nemzet, a fejedelmi családot bámulatig szerető magyar nemzet hullat öröm könnyeket! Margit főhercegnő házasságát nem a kiváltságos osztályok ünneplik meg, az egész nemzet, a Dunától a Tiszáig, Kár-

A „ZALA“ tárcája.

Leonora.

(Beszély.)

— A „Zala“ eredeti tárcája. —
Írta: Cs. Palotai Ákos.

Hercegileg megjutalmazlak, ha ügyesen végzed megbízásomat.

— Uram, a legjobb kezekbe tetted le a titkot s megbízást, légy nyugodtan, mit emberi erő képes, megteszem, hogy megbízásodnak teljesen megfelelhessenek és pedig nem a kilitásba helyezett nagy jutalom reményében, hanem azért, hogy megmutassam neked uram, mily odaadó tisztelő s szeretet él keblémben személyed iránt.

— Jól van, elég a sok szóból, tetteid bizonyítsák azt, mit teccsögő száid mond: részemről szavamnak állók, hogy a mely percben a leányok felveszik a zárdaszűz fátyolt, s vagyonuk kezéimbé kerül, hercegi jutalmat kapsz tőlem.

— Uram, mielőbb meglesz, a mit kívánsz.
— Mikor indulsz?
— Még ma, hogy minél előbb megérkezhessem.
— Jól van, itt az utra való, menj.

A beszélgetés, melyet most végig hallgattunk, az Buda várának alsó részében egy földszinti épület nem épen uriasan butorított szobájában folyt, egy 50—55 évesnek látszó, de még teljes erőben lévő, urias magatartású egyén és egy már

meghajlott testű agg között, kinek a kor szokása szerint tudományos foglalkozását visszatükröző, hosszú talár fedte testét, a taláron az égboltozat minden bolygója látható volt, míg a fején lévő hosszudak süvegen a nap ragyogott. Ha nem mondanák is, tudja mindenki, hogy ez az alak egy csillagász, vagy miként tudományos társai abban a korban, melyben beszélünk játszik magukat neveztek, astronomus.

Az urias kinézésű egyén lakása volt ez az éppen nem uriasan berendezett kis szoba, melynek egyedüli ékessége a falon csüszgő ősi kard s e mellett az Ur család ősi cimere.

Ur Péter, kivel most ismerkedünk meg, régi nemes család ivadéka, ősei még a honfoglalás idejében jöttek a hazába, de a pusztító viharok ugy megkritikították a család sorait, hogy most csak ő maga élt fiúágon a családból, egy másik ág létezett ugyan, de ebben csak leányok voltak.

Ur Péter nevének megfelelőleg élt fiatal korában; terjedelmes birtokai ott terültek el az arany kalászt hullámozó Tisza mentében, az áldott alföld síkjain, míg Ur Péter Budán szórta szét dévaj, pajkos, hivalkodó társai között az alföldi sik-ságain termelt nagy mennyiségű termésből befolyt jövedelmét. Azt hitte, hogy kiapadhatlan forrás az őseitől öröklött anyaföld, felede, hogy egy-két éven át tartó elemi csapás tönkre teheti a föld termő erejét, vele a jövedelmet s ezzel magát Ur Péter is. S a mit nem hitt, bekövetkezett. Az akkor még saját medrében rohanó Tisza kora tavasszal a marmarosi nagymérvű hóolva-

dás folytán elhagyta medrét, előnté az egész alföldet, kimosva a gazdák egész évi termését. Ur Péter egyetlen aranya sem vett be birtokából. A reá következő évben meg a már sárgulni kezdő termést óriási jégeség érte s lekaszalta tővig a kalászszal együtt még a szalmát is. Ur Péternek egy sütet kenyériji buzája sem volt. Uszora-pénzhez fordult, egyik uszorából a másikba bukkolt s mielőtt észrevette volna magát, Jégségére nem maradt egyebe, mint a budai kis háza, melynek bérletéből tengette napjait, abban a kis szobában, melyben az astronomussal találuk.

Magnesium mester, az astronomus nem mindennapi lény volt. Iskoláit Bolognában végezte; ott ismerkedett meg a mindenség bolygóival s az in-tézetben nem volt, ki nálaánl biztosabban tudta volna, mikor tűnik fel egy-egy üstökös, mily futása van Saturnus, Neptun, Uranus s a többi bolygóknak, kisémm tudta ugy kiszámítani, mi távolban környezi földünket annak örökbolygója a sápadt képű hold s mily időszak alatt futja körül Saturnust két gyűrűje. De Magnesium mester nem csak ismerte az égboltozatot, hanem korának tévelygéseit osztva a bolygók futásából, azoknak egymáshoz álló viszonyából oly pontossággal határozta meg a jövőt, mint csak az lehet, ki előtt a természet fellebbenti a jövő titkát rejtő sötét fátyolt. Magnesium mester nemcsak astronomus, hanem jós is volt. S e kettős irányban kilejtett nagy tudománya visszatérően Bolognából hazájába, Mátyás király udvarában az udvari astronomus fényes állását biztosította

pátoktól Adriáig hangzik fel a nemzet zömének imája: Áldás az ifju párra, áldás reája?

Ős Buda vára századok által megostromolt, de büszkén álló falain zászlók lengtek, öröm rivalgástól viszhangzott az ős Gellért; de e viszhang, csak egy parányi része annak, mely átsusog az egész magyar földön, felhatva a meny azur boltjái; lekérve onnét az áldást a fiatal párra!

Turn Taxis herceg a leggazdagabb menyasszonyt öleli karjába, oly menyasszonyt, kinek hozománya: a női erények gyémántján kívül, egy nemzet rajongó szeretete. Ez az, mi gazdaggá, dús gazdaggá teszi a fiatal fejedelmi hölgyet!

A szerelem anyyala örökődék a távozó hölgy felett szerető anyja helyett, mi s velünk együtt a magyar nemzet örömettel kebellet kiáltjuk e szent frigyhez:

„Üdv a boldog párnak!”

Csorba Palotai Ákos.

A tizenkettedik órában.

Pár hét még, s a magyar nemzet ezerekre menő népnevelői egybe gyűlnek az ország szívében, hogy ott, a legmagasztosabb ügyről, a népnevelés ügyéről tanácskozva, annak felvirágoztatásához minden lehetőt megtegyenek; egybegyűlnek, hogy a nemzet jövő támaszának miként leendő vezetése körüli egyöntetű eljárást állapítsanak meg; egybegyűlnek, hogy végre valahára keresztül vigyék: a nemzeti egybehangzó népnevelést.

De a magasztos eszme, mely a népnevelők IV-ik egyetemes gyűlésére össze hozza a népnevelők ezrét, nem oldható meg oly könnyen, mint az első tekintetre látszik. Mellekes, és pedig sok mellekes kérdés elintézésének szüksége forog fenn előbb, mintsem, a nagy cél elérve, a magasztos eszme megtestesítve leend.

Népnevelésünk fejlődésének oly sok, s oly jelentékeny dolog áll még utjában, hogy minden oldalról a legjobb akarat, fáradhatatlan szorgalom, s a nemes ügy iránti buzgalom kívánatik, hogy e hátrányok, melyek a fejlődést eddig gátolták, jelenleg is gátolják, s ha el nem

hárítottak, gátolni fogják ezentúl is. — hogy e hátrányok mondjuk, eltávolíthatók legyenek, összetett munkaerőt igényel.

Az egyes tankerületek megtartott gyűléseikben formulázták már nagy részben azon kérdéseket, melyeknek elintézése szűkséggé előtérbe lép, nielőtt a főkérdés a vég cél: népnevelésünk felvirágoztatása tárgyalás alá vehető lesz; de mindezek a formulázások nem képeznek egyöntetű megállapodást, s inkább jó akaró ohajok mint határozati javaslatokat tartalmaznak.

E soroknak célja, egybe szedni mindazon elintézendő kérdéseket, melyeket megoldani égető szükséggé vált s melyek megoldása nélkül a cél elérhető nem lesz soha. Távol van azonban e soroktól az a cél, hogy tanácsadóként lépjen fel az egyetemes gyűlés tagjai előtt, csupán a jó akarat vezetni tollunkat, — meggyőződve lévén a felől, hogy a népnevelés ügye iránti jó indulatainkat senki kétségbe nem vonja, s biztosítva minden népnevelőt, hogy a nemes, magasztos ügyért oly hön dobog kebelünk, hogy ha még tévedésbe esnénk is, e tévedés is csak túlaradott érzelmeinkben találna meglejtését, — mit elítéli nemesen érző kebelnek, gondolkodó főnek nem szabad, nem lehet!

Hogy nézeteink, melyeket kitejteni szándékunk, nem állanak egyedül, eléggé bizonyítja elöltünk az, hogy a hirlapirodalom több ízben különböző alkalmakkal és modorban foglalkozott már e nézetekkel, de bizonyítja az is, hogy a magyarországi népnevelők legnagyobb része meg van győződve e nézetek helyességéről. Nem is ezekhez szólnak tebat, hanem azon népnevelőkhöz, kik a „maradás” elvét követve, az újításoknak azért ellenségei, mert az a újítás mindenkor némi rászakodtatással van egybe kapcsolva.

A népnevelők helyzete, állása Magyarországon oly különleges, minőt bármely a kultúra magaslátán álló nemzetnél hiába keresünk, s e helyzet, és állás ép oly kevéssé válik dicséretére a magyar társadalomnak mint a mily szégyenletes magára a legszentebb ügyre a népnevelés ügyére!

Nagy vádat mondtunk ki, de nem vonunk vissza belőle egyetlen egy szót sem; iparkodni fogunk azt, mit állítottunk be is bizonyítani:

A magyarországi népnevelők — ott kezdjük mindjárt, ahol legérzékenyebb a dolog, — anyagi

helyzetüket tekintve a társadalom hasonló osztályú munkáival össze sem egyeztetethetők. A törvény, mely a minimumot állapítja meg, a tanítói illetményekre nézve, „szűkkelbűséget tanusít; de eltekintve ettől, még az a helyzet is be áll, nem egyszer, hogy az illetmény meghatározni hivatott közegek, félre értve a törvényt, félre magyarázva annak betűit, a minimumot maximumnak veszik, s így állapítják meg a népnevelő illetményét; oda dovba a tanítót, a lét kérdésének aggodalmaiba.

A társadalom hason képesített egyénei mentek az anyagi gondoktól, s épen a népnevelő van annak alája vetve, azon népnevelő, kinek épen a szellemi elfoglaltságánál fogva, teljesen mentnek kellene lennie az anyagi gondoktól.

Ez az első baj, ezen törvényhozás utján segíni kell, ki kell mondani egy minimumot, mely tekintve a tanítótság társadalmi állását — szerintünk — 600 frtnál kevesebb nem lehet, s ez által fel kell menteni a tanítót a napi anyagi gondoktól, egyenlővé kell tenni anyagi helyzetét a többi hasonló állású hivatásban működő egyénekével.

A sorrendben, következik a népnevelő társadalmi állása.

Ma még — megvaljuk szégyen pir borítja el arcunkat, midőn e sorokat leírjuk: — de inkább vessen a világ, de mondjuk ki az igazat, — ma még a népnevelők a társadalomban nem csak nem bírják azt a befolyást, mely őket megilleti, hanem csak eltűnt egyéneknek tekintetnek mindenféle. Lehet, sokan azt fogják állítani, hogy a tanítók maguk okai. Ez nagy tévedés. A magyar népnevelőkben meg van az önértzet, meg van a hivatás iránti lelkesedés, meg van a társadalmi műveltség: de hiányzik a társadalomban a jóakarát, beismerni azt, hogy a tanító oly képesített egyén, kinek a társadalomban szerepléshez joga van.

S honnét ered az, hogy a társadalom ezt beismeri vonakodik? Egyszerű a felelet. Onnét, mert tudja mindenki, hogy a néptanító bármily öntudatosan működik is, bármily magaslátán áll is hivatásának, több nem lesz belőle, mint iskolalamester, vagy a sora különös kedvezése mellett, legfeljebb is iskola igazgató. E helyzetet meg kell változtatni. Törvényhozásilag intézkedni kell az iránt, hogy a tanító, nyert képesítésétésénél fogva, iskola igazgató, tanfelügyelő,

számára. Itt élt a hazában, leginkább jóslásokkal foglalkozva, mert a jóslatok jobban jövődélmeztek, mint a szorosan vett astronomiai tudomány s Magnusius mesternek több emberi gyarlósága között, főleg kifejlődött gyarlósága volt: a kapzsiság. Mammon istenség volt, kit egyedül imádozt s ha tudta, hogy jövődelmi forrást nyíthat s élére rakott aranyainak számát csak eggyel is szaporíthatja, nem riadt vissza semminemű vállalattól, semminemű megbízástól.

Ur Péter jól ismerte Magnusius mestert. Ismerte meg abból az időből, midőn ő is mint valyonos köznemes ott sűtkézett a nagy kiraly udvarának fényében. Ismerte az astronomust s tudta, hogy annak pénzvágya kielégíthetlen s épen azért választotta őt tervének keresztülvitelére; meg volt győződve, hogy a pénzvágyó csílagasz tudománya mellett oly alatomos, ki minden megbízást teljesíteni képes, habár átöröhethetlen akadályokkal látszanék is összekötvé lenni.

Es Ur Péter nem csalódott Magnusiusban. A csillagász haza ment, leült asztalához, egy ideig gondolatokba látszott merülni, aztán kezét dörzsölve felállott, oda lépett a pénzés ládájához, mint minden nap, ma is megolvasta aranyait, nem tűnt-e el vagy egy közülök s midőn mosolyogva lezárta a ládát, önmagában beszélve szólt:

— Ti drága kedveseim, titeket magammal viszlek, hogy kedves testvéreiteket, melyeket ezután fogok megszerezni, hozzátok tehessem; s e szavakkal csomagolni kezdé könyveit, görbeit, látszóveit s pár darab ruháját. A mint a csomagolással készren volt, lefeküdt s mielőtt sze-

meit lezárta volna — mintha Ur Pétert akarna megnyugtanni szólt: Holnap utazom!

Az ég azur boltozatán egész lényében ragyogott a nap; sugarai megaranyozták az olasz földet; a mezők illatozó florája andalító álomba ringatta a természetet; a madarak dallama egybe vegyült a csermely suttogásával; a kecskenyájak kolompjai harangszó gyanánt hatottak el a távol vidékekre a hegyek oldalairól. Csendes, nyugodt nap volt; oly nap, minőt csak Olaszország kék ége alatt láthatunk.

A hegyoldaltól jobbra narancs- és fügefákkal környezett park állott; közepén emelkedett egy lapos tetőzetű kastély. A tetőzetet a kastély lakói naponta felkeresték, midőn a napsugarak már a tenger habjaiba tértek nyugalomra, hogy ott élvezhessék az est lengedező szellőjét.

A falvak és városok távol fekvő kastélyról a környékbeliek nagyon keveset tudtak.

Ezelőtt öt évvel egy özvegy urnő jött a vidékre két leányával; megvette a szép parkot, s rövid idő alatt oda építette azt a kastélyt, melyet beköltözése után soha sem hagyott el többé. A két leány, kiket a környékbeliek csupán a parkban tett sétáik után ismertek, gyönyörű pár gyermek volt. De mindkettőnek arcvonása teljesen elütött az olasz nők arcvonásának jellegétől. Az ifjabb szőke haju, nefeletjskék szemű gyermek hosszukás fehér arca azt mutatta, hogy nyugat szűlőtte; míg az öregebb lángról szemével, éjszótét hajával, gömbölyű rózsapiros arcával inkább délszlőlőtnék látszott lenni. Az anya előré haladt kora delnő volt, ki csak a park lugo-

sában üve nézte leányait, midőn a napi sétáikat tették a narancsfák árnyában.

A csendes csaiád nyugalmát a kastély felépülése után két hónapig senki sem zavarta. Vissza-vonulva éltek, mint a remetek, egy leány es egy öreg asszonyból álló cselédség tette a kastély szolgálatát, s midőn az öreg asszony a városba ment bevásárlásokat eszközölni, a kíváncsi városiak kérdézősködéseire csak annyit felelt, hogy urnője Magyarországból jött ide, Leonora és Valeria leányaival. Leonora az idősebb — az a barna most mult el 15 éves, míg Valéria alig van 14. Ennél többet azonban az öreg asszony senkinek nem akart mondani, vagy talán ha akart volna sem tudott több felvilágosítást adni; mert a család azon titkát, mely azt Olaszországba hozta, ő maga sem tudta.

Természetesen az ily titkszerűség mellett aztán a környékbeliek találgatni kezdtek, s mind-egyik tudott valami titokzatot okot felhozni arra, hogy a delnő leányaival ily remete életet él.

Pedig ha tudták volna, mily egyszerű oka volt ennek. A delnő, ki Magyarország egyik dúsádag nemesének neje volt, rajongott léjréért, de meghasonásban élt annak egyedüli fivérével. A férj meghalt, s a nő, hogy sógorától távol legyen, férje holttetését bebalzsamozva magával hozta Olaszországba, ott a megvett parkban eltemetve, márványszobrot állított a kedves sir fölé, aztán felépítette a kastélyt, abban élt leányaival együtt férje emlékének, visszavonulva a világtól s elzárkozva sógorától.

Ennyi volt az egész rejtélyes titok.

(Vége következik.)

miniszteri előadó lebeszén, szóval biztosítani kell a tanítósnak a fokozatos előléptetést, mit az, képesítésénél fogva, jogosan megkövetelhet.

Rendezni kell haladéktalanul a tanítók feletti fenhatóságok hatáskörét, mert a jelenlegi törvény intézkedései nemcsak hogy nem kielégítők, de még nem ritkán össze ütközésre is adnak alkalmat.

Ha, az egyetemes gyűlés a most elmondottakat szem előtt tartva, az igényeket méltányolva, fogja megtenni előterjesztéseit a kormányhoz, mi bizunk a kormányban, hogy az a méltányos kívánalmakat készséggel fogja teljesíteni, s ha az meglesz, a nagy eszme — népnevelésünk ügyének felvirágozása, — meg fog testesülni.

A küzdelem babért terem!

A népnevelők küzdelmének nem maradhat el jutalma!

A meddő vita, csak időt pazarol, de eredményre nem juttat soha!

Félre tehát a meddő vitákkal! Értsük meg egymást, s váltsunk türekedjünk a jót keresztül vinni, akkor, és csak úgy lehet eredményünk, hogy egyetemes gyűlésünk eredményes leend, melyre, hogy kartársaink minél nagyobb számban jelenjenek meg, ez a mi óhajlásunk most midőn már közel az idő, most:

„A tizenkettedik órában.”

Gáti Győző.

Költözködés.

Rég idő óta panaszkodott a magyar igazságszolgáltatást kereső ember, ha a fővárosba felment, hogy az igazságszolgáltatásnak egyes ágazatai úgy szíjjel vannak szórva, hogy egyik másikat, még a fővárosban jártas ember is alig tudja megtalálni. Míg a budapesti fenyítő törvényszék tent a várban, annak is a legészakibb részén volt, addig a fenyítő járásbíróság a pesti oldalon s ennek is a legkeletibb részében ültette fel hivatalos helyiségeit, a polgári törvényszék pedig a telekkönyvi osztálylával a pesti oldalon a város közepén a Duna felé volt elhelyezve; a járásbíróságok elszórva az egyes kerületekben.

Legjobban érezték a baj nehézségeit főleg az ügyvédek, kiknek ha csak két járásbírósnál, vagy egy járásbírósnál s egy törvényszéknél volt dolguk, fél nap nem volt elég, hogy mindkét helyen megjelenhessenek, s nem ritkán vagy helyettesítettük kellett magukat, vagy elkészték az egyik vagy másik helyen volt tárgyalástól.

De e helyi bajok és kellemetlenségeknél még jobban bánthatta, s mint a napi sajtóban nem egyszer kifejezést is nyert, bántottais a magyar embert az a körülmény, igazságügyi palotánk nem lévén, ha külföldi vendégünk jött, szégyenlet futotta el arcunkat, midőn igazságügyi palotánk után kérdezősködve, a „Fortunát” e minden ízében rozoga épületet voltunk kénytelenek megmutatni.

Sok fáradság, sok szóváltás végre megteremtette az igazságügyi palotát, s ma már a magyar Themisnek saját otthona van a magyar fővárosban, Magyarország szívében.

Justitia asszony letelepedett saját budoirjában, megjött az ő rég várt kényelme is.

A mult hét folyamán esett meg a nagy költözködés Budapesten.

Előbb a poros ügyiratokat, aztán a butorzatot, majd ezután a hivatalnokokat költöztették át, s végül a fogház szomorú lakói mentek a „Fortuna szekerén” — így nevezvén a budai ember a fogolyszállító kocsikat, — Budáról át a pesti oldalra.

Ma már vége van a költözködésnek.

A magyar justitia saját palotájában székel, s a jövő héten már ott kezdődnek meg a tárgyalások.

A magyar igazságszolgáltatást keresők, most már nem kénytelenek bolyongani: keresve Themis templomát, az ügyvédek nem kénytelenek contumaciózatni magukat, s a magyar ember nem fog pirulni, hogy nincs igazságügyi palotánk!

Igy van ez jól!

Igy kell ennek lennie!

Külföld.

Bulgária. A Balkán félszigetek közül, az okkupált tartományokat kivéve, egyik sem érdekel minket oly közelről, mint Bulgária. E kis tartomány sok gondot okoz monarchiánk diplomáciájának; de még több gondja van érte Koburg Ferdinánd fejedelemnek. E gondok fejtik meg jelenlegi útját is, melyet Koburg Ernő herceghez a család bölcséhez tett. A fiatal fejedelem, a bölcs hercegtől életbevágó kérdésében tanácsot jött kérni. Milyen lesz a tanács, mi lesz annak folyamánya, még a jövő titka. De bár mi történjék is, azt be kell ismerni, hogy a fiatal fejedelem sok erélyvel s nagy értelemmel iparkodott európai nehézküldetésbe beütni a Balkán félszigeten; s bár mi történjék is, azon vizsgálatára meg lesz Koburg Ferdinándnak, hogy Bulgária számára megszerezte egész Európa, de különösen a mi monarchiánknak maradandó rokonszenvét!

Bécs. Az osztrák „Alpine” bányatársaság adóssági címeletheik 4 2/3% jelzálog kötvényekre való konverziója most van folyamatban. Az új papírokat nemcsak Bécsben, hanem Berlinben is élénken keresik; sőt a legmagasabb családi alapok főigazgatósága is élénk részt vesz a konverzióban, s tekintélyes mennyiségben vásárolja az Alpine papírjait, mi eléggé bizonyítja, hogy a papírok a jó papírok legjobbika. Az Alpine adósságai 1884-ben 39,460,000 forint volt, a konvenió után csak 23,170,000 forint marad tényleg adósság; mi elég bizonyítéka annak, hogy az Alpine társulat jól gazdálkodott, s ily gazdálkodó társulat értékpapírjaiba fektetett tőkének meg van a biztosítékuk a társulat szolid pénzkezelésében.

Oroszország politikája felett sok féle a nézet; legtöbben azt hiszik, hogy a cár nagymérvű fegyverkezése előjele a közeli külháborúnak; mi azonban azon hitben élünk, hogy Oroszország csakis a belviszályok elleni készenléből rendeli meg a sok fegyvert; mert nem tehetjük fel Oroszországnak felől, hogy szemben a hármasszövetséggel, külháborúra, főleg támadó háborúra gondolni merészelne. A hármasszövetség élénken s ébren örökül Európá békéje felett, s kétségtelen, hogy a csóva, melyet Szentpétervár, a szomszédok házára dobnak, saját épületeit hamvaztatná el; s ezt Oroszországban jól tudják, azért nem hiszünk mi a külháboru megkezdésében.

Vezérdiplomaták találkozása. Erősen tartja magát most is, az a hír, mit mi is közöltünk, hogy az olasz, németbirodalmi; s austria-magyarországi monarchia vezérdiplomatái találkozni fognak, csupán az angol miniszterelnök Salisbury megjelenése nem valószínű, de mint angol lapok írják, helyette Randolph Churchill lord, ki a Salisbury kabinet tagja, s a kinestár első lordja, az alsóház vezetője, fog részt venni az európai politika megállapítása tárgyában tartandó értekezletben.

Helyi újdonságok.

Helyőrségi változás. Az „Erő” 48. ezrednek városunkban tartózkodott zászlóalja, a szokásos átszerelést e héten eszközölte. A nálunk volt zászlóalj Komáromba ment át, honnét, az ott állomásozó két zászlóalj egyike hozzánk, másika pedig Boszniába megy, hol a most ott állomásozó zászlóaljat váltja fel, s a Boszniai zászlóalj Komáromba tér vissza.

Vindobona Nagy-Kanizsán. A városunkban működő műlovar-társulat, a t. hó 13-ára hirdettet, de a zivatar miatt elmaradt „léghajózást” csütörtökön mutatta be a városi közönségnek a sörház kertjében. A 33 m. nagyságú léghajót, mely a „Vindobona” nevet viseli, délután, 6 és 7 óra közt töltötték meg az e célra rőktönözött kályhában feljlesztett gázzal. Hét órakor a kíváncsi nagyszámú közönség körében az a hír terjedt el, hogy a léggömb elszakadt, más verzió szerint, hogy meggyuladt. A társulat tagjai futkoztak, az igazgató érezhanggal tele torokkal vezénylő a gömböt tartó tüzlőköt, az ez által okozott zaj még inkább növelte a zavart, főleg a nőket halálsápadtság fogta el, nem egy kettő közel volt az elájulás-hoz; de nem tartott sokáig e zavar, az elterjedt hír nem volt való, mert már a jövő percben a Vindobona egész felségében kibocsátott a kályha periferiájából, s Mr. Richter Eduard a társulat lovagja, ki nemcsak mint híres sport lovas mutatta be ügyességét királyunk, a megboldogult trónörökös, Milán király, István,

Ottó, József és Ágost főhercegek előtt, hanem mint vakmerő léghajós ismerve van Spalatónál tett légi utjai által; a léggömb végére megerősített két kötélben csúgú van karikák lábbair huzta, s egy „hurrah” kiáltással bukfenet vetve fel emelkedett a magas léggömbbe, folyton fejjel a földfelé csúgúve tornászott a magasban. A trenekusa taps állód kísérte a léghajót, míg a távolban leszállott. 200 méter magasban volt mikor a város külső részén egy házfedélbe megakadt a léghajó a Mr. Eduard kibocsátva a gázt a gömből, leugrott, s visszavért a városba. A derék műlovar társulat tollunk hétéfn tavozik Pécare.

Promotió. Goldmann Lipót, városunk szülöttje, f. hó 12-én avatottat fel orvostudorrrá szülei és rokonai jelenlétében a bécsi egyetem dísztermében.

Gyászrovat. A legnagyobb részvételt keltette városunkban Dr. Gerő József orvos ifju ne-jének e hó 15-én virágzó ifju korában történt halála. A közkezdveltségnek örvendő orvos lelki-leg lesovított gyászában osztozik a város, ha a fájdalom a részvét enyhítheti, akkor bizonyára enyhülni fog a férjnek fájdalma lennének jobb fele elvezése felett. A halálesetről következő gyász-jelentés lett kiadva: Dr. Gerő József a maga, egy kiskorú gyermekét Ella, Andor és Aranka nevében, Engländer Lajos és neje mint szülők a maguk, egy fiuk Ottó, valamint Gizella menyük nevében, ugyszintén a számos rokonság szomorodott szívvel jelentik szeretett (bajlejtelen neje, anyjuk, leányuk, illetve testvérük és rokonuk Gerő Cecéliának folyó hó 15-én délelőtt 9 órakor, élete 26-ik, boldog házasságának 5-ik évében, hossz-szas szenvedés után törtét elhunytát. A boldogult hűt tetemei folyó hó 16-án délután 6 órakor fognak a helybeli ízr. sirkertben örök nyugalomra helyeztetni. Nagy-Kanizsán, 1899. évi július hó 15-én. Áldás és béke hamvaira! Caendes részvét kériük! — A kegyes tanítói rendtárs hűzának is halottja volt: Ugyan csak e hó 15-én halt meg a rendház egyik érdeműs tagja, ki mind az itteni főgymnasium tanára elévülhetetlen érdemeket szerzett magának. A kegyes tanítói rend által kiadott halotti jelentés így szól: A nagykanizsai kegyestanítórendi rendház tagjai szomorú szívvel jelentik szeretett rendtársunknak Keszthelyi Endre kegyestanítórendi áldozópap s főgymnasiumi tanárnak a halálukok szentiségének ajátatos felvétele után folyó hó 15-én reggeli 5 órakor, munkás életének 43-ik, szerzetes életének 23-ik évében idegbetegségben történt gyászos kimulát. Az istenben boldogultnak hűt tetemei folyó hó 16-án délután 5 órakor ünnepélyes beszentelés után a kath. temetőben lévő sírboltba fognak örök nyugalomra tetetni. Az engesztelő szent mise áldozat pedig folyó hó 17-én reggeli 1/2 órakor fog a felső templomban a Mindenhatónak bemutattni. Nagy-Kanizsa, 1899. július hó 15-én. Nyugodjék békében! A temetés alkalmával mindkét halott koporsójára több díszes koszorút tett a részvét, így: Gerőné koporsóján látuk e feliratu koszorukat: „Felejthetetlen barátomnak — Fischer Szerena. — Mély részvétele jelöl — Schertz és Engländer szíveslete. — Szeretett testvérünk — Ottó, Gizella. — Tisztelete jelöl — Heinrich Miksa. — Schertz Ödön és neje. — Schertz Richárd és neje. — A Keszthelyi koporsóján pedig következő feliratu koszorú lünek fel: „Nagy-kanizsai kath. főgymnasiumi ifjusága — szeretett tanárunknak. — Szeretett tanárjának — Eperjessy Imre.”

Hymen hír. Megyénk egyik tehetséges hivatalnok Milics József arvaszéki úlnök eljegyezte városunkban általán ismert és tisztelt özv. Rácz Antalnénak kedves és szép leányát Rácz Ilonát. Derült legyen boldogságuk ege az egész életen át!

Tűz volt városunkban e hó 12-én reggel Laki Janos házában, melynek tetőzete kigyuladt s a ház és az ezzel szomszédos ház leégett.

Műlovarda. Richter műlovar-társulata, még mindig szórakoztatja városunk Közönségét. A változatos napi programm szemből sebb mutatványokat tartalmaz, s a nagy közönség kellő méltánlással van a társulat iránt. A lovaglás mesterségében Richter társulata, melynek legkisebb tagja is a pici 5 éves Lizi egy egy műlovar, oly t ö k é l y t mutat tel, mely bármily nagyvárosi közönség igényeit kielégítheti. A test idomítás és a tornászot terén bámulatos képeket láttunk; különösen tetszenek „Marietta” „Indiai játéka” melyekkel elragadja a közönséget s midőn egy nagy ágyut, fegyverre erősítve, melynek súlya 30 klgm, fogaival fel-emel, és azt egyszorban tartva elsütí, trene-

tikus taps kíséri előadását. *Leontin* táncosnő csárdásait, melyeket a kis *Richter* Micivel táncol, rendszeres háromszor négyszer megújratja a közönség. A *Ramsberger* nővérek balettje, a tánc és nemét kedvelőknek sok élvezetet nyújt. *Mr. Edward* jockey lovas, *Richter* Nándor parfors-lovas és *Steiner* e kitünő lovas a közönség kedvencei lettek, s már kilépésük alkalmával taps vihar fogadja. Az igazgató által idomított *Hasan*, *Flóra*, *Princ*, *Miska* lovak s a két *Isabella* nagy hatást idéznek elő s *Richternek* számos tapsot aratnak. A *Dummer August* s az *6 Col-légája* elválhatatlanok, kik bohóckodásaik által nemcsak a galérián idéznek elő gőresős nevetést, hanem a legkomolyabb nézőnek is mosolyt erőltetnek ajkára. A *Dummer August* különben nem olyan dumm, mint a minőnek magát mutatja; mert mint kitünő lovas is láttuk őt már a porondon.

— **A kereskedő ifjak országos** congressusán, mely augusztus hó 2-án *Baross Gábor* miniszter védnöksége alatt *Aradon* fog megtartatni a helybeli *Kereskedő ifjak együletét* közgyűlési megbízásból *Rosenfeld-Lajos* választmányi tag fogja képviselni.

— **Napszúrás.** A nagy hőség meghozta az első áldozatot városunkban is. Pénteken délelőtt egy vidéki földész fia napszúrást kapott, s ennek folytán eszméletlenül beszállították a kórházba.

— **A „Vindobona” léghajó,** a közönség általános kívánata folytán, ma, vasárnap még egyszer fel fog szállani a sörház kertjéből este 6 órakor.

— **A baleseteknél való mentés.** Az ország szívében alakult *Mentő-társulat* üdvös működésének naponként szép bizonyítékát adja. Az alig 3 éva óta fennálló intézmény már a fővárosi polgárság áldozatkész adakozásából saját díszes épületében találja otthonát s eddigelé 16 ezer polgártárs szerencsétlenségét enyhítette. Ez a nemes intézmény azonban csak a fővárosra hat ki; pedig a balesetek mindenütt előfordulhatnak. De mindenütt mentőtársulatot felállítani, vajmi sok nehézséggel jár; a *Mentőtársulat* tehát egy lapot indított meg *„Mentők Lapja”* cím alatt azon célból, hogy gyakorlati utmutatásokat nyújtson a vidéknek is, s a vidéki értelmiséget megismertesse azon módzatokkal, melyek által a baleseteknél az első segélyt bár ki is nyújthatja, mert ritka eset az, hogy baleset előfordulásánál az orvosi segély rögtön kéznél lenne. Mi részünkről, kik a *Mentő-társulat* áldásos működését a fővárosból közvetlen szemlélődéseink alapján ismerjük, nem tudjuk elég melegen üdvözölni a *Társulat* ez eszméjét, hogy lapot ad ki, mert a *„sajtó”* utján terjesztett eszme hat és terjed legjobban; nagy nehézséggel volna összekötni városunkban egy ily mentő-társulat felállítását, azt mi belátjuk, bár nagyon óhajtanánk, hogy léte-sülhetne nálunk is ily *Társulat*; — mire azonban egyelőre kilátás nem lévén; — azon eszközt ajánljuk legalább városunk értelmiségének figyelmébe, mely rendelkezésre áll, s ez a *„Mentők Lapjának”* megszerzése. Különösen óhajtanánk, hogy az orvos, tanító, jegyző urak szerezze meg e lapot, melyben, mint az *„Irodalmi rovatunkban”* részletesen ismertett lap prospektusából látható *encyclopaedice* van tárgyalva a segély nyújtás első módja jeles orvosaink és egyetemtanáraink által. — Felhívjuk olvasóink figyelmét az *„Irod. rovatban”* ismertett lap programjára, s melegen ajánljuk azt olvasóink figyelmébe.

— **Nem halt meg csak pihen.** A hírlapi kaesák nem ritkán nagy kellemetlenségeket okoznak, némely családnál. A napokban, egy hírlapi kaesá jarta be a fővárosi és vidéki lapokat, melyből arról értesültünk, hogy *T.-Kanizsán* az ott működő circussal két acrobata leesett egy kőtől s az egyik szörnyet halt. Az nap este midőn e hír a szűrlőszá minden irányában elterjedt, a városunkban időző *Richter* léle lovardába mentünk. A pénztárnál *Leontint* találtuk, a lovardá első rangu táncosnőjét, mely gyászban kisért szemekkel. Mi baj? — Fivérem leesett a kőtől s szörnyet halt *T.-Kanizsán*, nem olvasta? Igen, s ez az ön fivére volt. A leány-könyvei azt felelték hogy: az volt. Vigasztalódjék biztatult s tovább mentünk. Két estén nem táncolt *Leontin*, ott állott szótlanul leverve a pénztárnál mely gyászban. Harmadnap midőn a circussal léptünk, *Leontin* világos ruhában melleskorral tutott előnkbe, s mosolyogva szólt: — hírlapi kaesá volt az egész, bátyámnak semmi baja, ma vettem levelet, írja, hogy előadás alkalmával ő és társa levelették magukat a kőtől s elterültek a föl-

dön mozdulatlanul, hogy előadásuk záradékát hatásossá tegyék; az egyik jelenvolt hírlap riportert sietett haza, megírta, hogy az acrobata meghalt, s a lapok szétiben hosszában közölték a szenzációs hírt; pedig én nem haltam meg, csak pihentem a porondon írja bátyám. Lám, lám, mire viszi a hírlap riportereket az ügybizalom!

Különfélek.

— **A király lthón.** A király kabinet-irodája tudatta *Döry József* br. biharmegyei főispánnal, hogy a magyar király ez évi szeptember 12-én *Galiciából* jövet *Nagyváradot* is meglátogatja s innen az nap délután *Szekelyhidra* utazik. A főispán erről értesítette a város polgármesterét s az alispánt, kik a fogadtatás előkészületeinek megtétele végett e hó 24-ére rendkívüli közgyűlést hívtak össze. Mindkét hatóság a legnagyobb előkészületeket teszi, hogy a királyt méltóan fogadjassák.

— **Királynéuk utazása.** A felséges asszonyunk általunk is jelzett utazása ki fog terjedni *Amerikára* és *Afrikára* is; de *Afrikában*, mint később meg lett állapítva, csupán *Tunist* és *Tripolist* érinti. Az utiterv már teljesen készen van. Egészen a királyné rendelkezése szerint készült. Haza felé a felséges asszony kísérelt *Korubán* s ott megpihen. Mielőtt azonban a tél beállna, ismét *Bécsben* lesz s ott tölti a karácsonyi ünnepeket.

— **Pártunk győzelme.** A veszprémi kerületben e hó 12-én megtartott pótl képviselő választás alkalmával a kerület képviselőjévé *Szabó Imre* szabadelvű párti lett 334 szavazattal többséggel megválasztva, a 48-as párti *Kopácsi Győző* ellenében.

— **Meghívás.** A somogy megyei gazdasági egyesület l. e. augusztus hó 5-én délután 3 órakor nagy gyűlést tart *Kaposvárott* a megyeház szokott helyiségében, melyre az egyesület tagjai tisztelettel meghívotnak. Elnöki megbízásból: *Roboz István* egyleti titkar.

— **Országgyűlési képviselő választás** lesz a zirci kerületben. A szabadelvű párt jelöltje *br. Fröh Pál*, pártunk egyik legjelesebb tagja, — az ellenzék részéről mint halljuk *Bartók Lajos*, a tehetséges író akarják felléptetni; bármennyire tiszteljük is *Bartókot*, vagy talán éppen azért mert nagyon tiszteljük, sajnáljuk, hogy fellép, mert itt nem fog zöld ágra vergődni az irodalom bajnoka.

— **Jótekonny nyári táncmulatság.** Az alsó-erdélyi tüzoltó-egylet saját zenekara hangszerreinek beszerzése céljából ez évi július hó 27-én tombolával egybekötött zártkörű nyári táncmulatságot rendez. Belépti díjjal személyjegy 60 kr., csajadíj 1 frt 50 kr., egy fombola jegy ára 20 kr. Kezdeté d. u. 4 órakor.

— **Menház alap javára.** Közegen e hó 20-án tombolával egybekötött táncvigalom lesz. A tiszta jövedelem az *„Irottkön”* felállítandó menház javára van szánva, melyhez egy messzelátó tornyot is akarnak építeni. Hogy a szomszédos községekben könnyebben, elláthassanak a táncvigalomra, Szombathelyről Köszegre ez alkalomból külön vonatok fognak közlekedni.

— **Velencei éjj a Balatonon.** A Keszthelyen alakult *„Szeptimó egylet,”* saját alapítóje javára e hó 20-án táncvigalommal egybekötött *„Velencei éjj-t”* rendez. Kezdezőlén idő esetén a mulatság július 24-én esetleg 27-ét tartatik meg. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak.

— **„Anna Koszoruksák”** tart a keszthelyi jótekonny-nőgyűlést e hó 23-án a *„Nemzeti szállóban.”* Belépti díj 1 forint.

— **Kedélyen mulatóg volt Hévízen** a múlt vasárnap este *Gevorcsin* vendégös termében. A hévízi szegények javára mulattunk, írja levelezőnk, összekötve a jótekonyságot a kellemessé. És nem panaszkodhatunk sem mi, sem a szegények; nekik 8 frtot juttattat az est, mi kitünően mulattunk. A táncot tombola előzte meg. Vig zaj töltte be a nagytermet, harsány hang hirdette a kihuzott számokat. Ujjongással fogadták a valóban csinos és eredeti nyereménytárgyakat s különösen a tombola nyereményt a kis csacsit, mely vig ugrázásával oly sokszor kacagtatá meg a vendégeket. A csinos fülest *Mautner Miksa* nyerte meg és el is fogadta. Van egy kis rokona annak adta paripának.

— **A keszthelyi önk. tüzoltó-egylet közgyűlése.** A keszthelyi önk. tüzoltó-egylet, mely ez évi március hó 14 től töltte be tényleges

működésének 10 évét, folyó hó 6-án tartotta meg évi-rendes közgyűlését. A közgyűlés lefolyásáról az alábbi jelentést vetjük: A közgyűlést *Dr. Dunst Ferenc* apátleb. az egylet buzgó elnöke nyitotta meg, szívélyes szavakban eszrelvén ezen emberbaráti szeretet parancsolta egylet szükséges voltát s az élet s vagyonmentés érdekében való szükségességét, szép és hasznos hitvatását. Az 1889. évi közgyűlés jegyzőkönyvének felolvasása s tudomásul vétele után az évi jelentés terjesztetett elő, eszerint az egyletnek az 1890. évben 103 pártól és 58 működő tagja volt. 1889. évben 4 tüzeset fordult elő, és pedig három a város területén egy pedig *Hévízen*. A számvizsgáló bizottság jelentése szerint az 1889. évi bevétel 542 frt 80 kr., az évi kiadás 517 frt 46 kr. s így a pénztári maradvány 1890. évre 25 frt 42 kr. A lovak által teljesített fuvarzásokból az 1889. évben befolyt 728 frt 15 kr., a kiadás a lovak fenntartására és kocsis fizetésére 672 frt 64 kr. s így a pénztári maradvány 55 frt 51 kr. Ezután a választmányi egyszített ki. A 10 éves szolgalmi érmeik bemutatva, azok ünnepélyes kiosztása a parancsnokság indítványára július hó 20-ik napján tartandó diszülése halasztott s e diszülés módzatának megállapításával a választmány megbízott. Az 1890. évi költség előirányzat, mely szerint a remélhető bevétel 609 frt 24 kr., az évi kiadás 609 frt 24 krn állapították meg.

— **Gyász haláleset.** Tapolcáról írja levelezőnk, hogy az ott üzlettel bíró *Majer Antal* pékmesternél levő tanonc folyó hó 9-én hirtelen meghalt. E halálesethez sokféle verzói járul. Szerdán délután ugyanis a fiu ki tót születésű, oda haza volt szülőinél, kik távozásával 58 krt. adtak neki, hogy azon zsebkendőt vegyen. A fiu haza érkezett mesteréhez, állítólag kérdőre vonatott volna, hogy a pénz honnét került hozzá és mivel kimerítő választ nem adott sőt állításával ellentétben jött, mestere megdorgálta, némelyek szerint meg is verte. A fiu hazulról elment és a takarékpénztárnál dolgozó kőművesekhez ment; de oda már támolgva érkezett. Eleintén azt hitték, hogy részeg, de később látták, hogy komoly a baj, azonnal *Dr. Löwensohn* kerületi orvost hívták, mire oda érkezett, a fiu már agoniában volt és néhány percre rá kiszendetett. A szülők a dologról értesülvén, bejöttek és a fiut hivatalból felboncoltatták. Mint halljuk a fiu gyulaoldatot ivott mely halálát okozta, — de anyja nem hiszi és mestere ellenpert indított.

— **Fürdő-közben meghalt Hévízen** *Terscher Ferenc* libenauai gazdag kormáros, ki, — mint levelezőnk *Hévizről* értesít e hó 7-én érkezett a fürdőbe. — A vendégloben többet magával jól megosztott és rea pár pohár jó bort is ivott és aztán anélkül, hogy az orvost megkérdezte volna, fürdeni ment a II-od oszt. fürdőbe. Kimentek a mély-iszapha a ott élénken társalogtak. A szabályszerű egy órai fürdés ideje reg elmult, midőn T. szótlan lón s orrán szájan véres hab jelentkezett. Társai segélyért kiabáltak, mire előbb *Mautner Miksa* azután *Garay S.* fürdőbiztos s mások megjelentek, kivittek a szerencsétlent a szárazra, de már halott volt; mindent elkövettek, hogy életre hozzák, de sikertelen volt. Szívméledés oltotta ki életét. Holtestét a *Grac* mellett *Libenauba* szállították.

— **Félszázados évfordulója** van ez évben a magyar orvosok és természetvizsgálók vándorgyűlésének. E félszázados évfordulót a magyar orvosok és természetvizsgálók a *Nagyváradon* megtartandó 25-ik nagy gyűlésükkel ünneplik meg. A vándorgyűlések félszázados múltja legjobban bizonyítja, hogy ez intézmény fontos tényező hazánk kulturális életében; fontos tényező volt régebben is, fontos ma is. Mindenütt, hol az intézmény fenn áll és virágzik a külföld összes művelt államaiban úgy mint nálunk, az orvosok és természetvizsgálók vándorgyűlései hathatós rugóit képezik századunk legnagyobb vívmányának: a természettudományok haladásának és terjedésének. Ezen vándorgyűlések képezik az alkalmat, melyen az élő szó közvetlenségével sikerül a természettudományok hatását a társadalom legkülönbözőbb állásu egyéneire érvényesíteni. A tudomány és a pezsgő életkedv kiapadhatlan forrásai lévén ezen vándorgyűlések, hazánk életébe annyira beilleszkedtek, hogy legnagyobb hazánkfiait találjuk ezen 50 év letorgása alatt azok élén. Az egyesület együtt szeretné látni e gyűlést Magyarország tudományos celebritásait, az egészségügy derek munkásait, hazánk gyakorló orvosait és a nagy művelt közönség mindazon tagjait, kikben a tudományok becsülése vidám életkedvvel egyesül.

— **Az Al-Duna sziklái.** Az Al-Dunán, Ada-Kalé mellett lévő „Vaskapu” nevén ismert szikláinak felrobbanásához már minden előkészület meg van téve, csak Baross miniszternek a helyszínén leendő megjelenését várják, s azonnal megkezdődnek a műveletek a kiküldött műszaki mérnök vezetés alatt. A miniszternek fenn van tartva ama robbantó anyag meghatározása, melylyel a robbantási próbát meg fogják tenni. A „Vaskapu” az alduinai hajózáson századok óta nagy akadály volt; ha, min kételkedni legkevésbé sem lehet, a sziklarobbanás kedvező eredményhez fog vezetni; a hajózás szabad lesz az Al-Dunán akadálytalanul egész a „Fekete tengerig.”

— **Óskori lelet.** Az új vásút mentén a Túrói pusztá alatt a homokbányából mammoth- és egyéb óskori állatsontokat ástak ki, melyekből gr. Széchenyi Béla is, ki jelenleg birtokait látogatta, f. hó 8-án több darabot magával vitt.

— **Megállmodta,** hogy seprúpálinkával kell orvosolni szemeit Bak-Tüttösön Varga Rozi, aki már 5 év óta vak volt. — Es csodák csodája! — 4 nap múlva már . . . látott a szerencsés világtalan — álmában.

— **A Dunába halt** Győrött Guttman Gyula novai birtokosnak 22 éves Aladár nevű, derék katona fia. Valószínűleg elmezavarból öngyilkoságot követett el a boldogtalan ifju.

— **Bánatpénz és üzleti biztosíték.** A miniszteriumnak közelebb kiadott egyik rendelete értelmében, a „Magyar jelzálogbank” 4%-os községi kötelezvényei, a közigazgatás összes agraiban üzleti biztosítékul és bánatpénzül letehetőek, s azokat a hatóságok elfogadni kötelesek.

— **Cápa a fumei kikötőben.** A nyári ugynevezett ugorka évadban a hírlapok rendszeresen írják, hogy a fumei tóban cápa jelentkezett, ez már annyira megszokott hír, hogy mindenki mosolyog felette, most azonban a „Fiume” című lap, következő komolyan látszó hírt közli: „Cápa a közelben.” Eddig csak a lapokban olvastuk hogy cápa tartózkodik a kikötőben, de az csak olyan cápa volt, minő valamelyik levelező agyában szülemlett meg; most azonban komolyan veszély fenyegeti azokat, kik a nyíl tengeri fürdőit használják, meri e héten a fumei halászok a 4-ik számú uszór közelében csakugyan egy valódi hatalmas cápát láttak. A halászok állítása szerint a cápa 4—5 méter hosszú lehetett.

— **Havasok júliusban.** A világ folyása felfordulni látszik; míg télen nem egyszer lanyha szellők fujdogálnak, most nyár kellő közepén hó borítja a világ egyes tájait. Innenből írják: Több napi esőzés után az egész felső Puster-völgyben tíz órai zivatar, kolosszális eső és havazás volt. A hegyek hőmégekkel vannak fedve, melyek az erdőhatáron jóval alább érnek s a gabnatóldeket is elborítják. Reggel csak másfél fok volt a meleg. Délután 5 órakor megszűnt az eső. Bozen és Insbruck közt a zivatar folytan megszakadt a közeledés. — **Szent-Móricból** pedig következő sürgöny érkezett e hó 13-ról kelteve: Itt tegnap reggel oly sűrűn esett a hó, hogy az egész lönsikot teli tájja változtatta; a mely 0.2 fokra szállt. A hótakaró egy lábnyi magas, ugy, hogy a gyógyhelyen az utak csaknem járhatlanok és a szánokat kellett előszedni. A posta kocsi, mely a juli-szoroson keresztül közeledik, dében a műhlenni állomásnál a hóba rekedt. A hóvihár sokszor oly intenzív volt, hogy a körültező gletscher láncolat teljesen láthatatlanná vált. **Suessből** is a következőket jelentik: „Ober-Engadinnban tegnap óta erősen havazik; mezők és utak hóval vannak borítva; egyszersmint sűrű köd homályosítja el a látokort.

— **A félmillió ternő** ügyében tudvalevőleg a kir. tábla pótvizsgálatot rendelt el; e pótvizsgálatra vonatkozólag következőket írnak Temesvárról: Püspökyné előadását, hogy minő nélkülözések árán kuporgatta össze ama bizonyos 13.000 frtot, melyet a törvénysek lefogalt, ő pedig tulajdonánul elismerni nem akart, a vizsgálat eredményei hamarosan megcáfolták. Ugy mondotta Püspökyné, hogy tizennégy évvel ezelőtt, férjhezmenetelekor, kapott hazulról 4000 frtot és ez lett volna az első betét; a többit apránként rakosgatták a „takaréka.” A helybeli pénzüzetek ugyan hiába keresték nyomát ezeknek a betéteknek. Végignézték a könyveket egész a hetvenes évek elejéig, de se a 400 frtra, se pedig a későbbi apróbb betétekre rá nem akadtak. Végre 1874-ben találtak egy följegyzést 50 frtról, melyet Püspök József tett be, de ezt is csakhamar kivette. Azt a pénzt, a melyet a törvénysek foglalt volt le, „Bobek Teréz” és „Jávorka Paula” néven már a „kritikus” időszakban hoz-

ták a takarékpénztárba és pedig nem 10—50 frtonként, hanem kétezer frtnál nem kisebb összegekben. Noha Farkas maga igen ragaszkodik már ahhoz az állításhoz, hogy 50.000 frtot rakott a tudvalevő tíz száma, a vizsgálóbíró megfelelően a tábla ulásításának, megkérte mindama lotóhivatalokat, a melyeknek területén Farkas játsszani szokott, hogy ama számokra a 10—15 év óta szóló betéteket állítsák össze és küldjék meg neki. — Molnár Julia, Szobovics egykori cselédje, azt vallotta, hogy Szobovicsnál sokszor egy hétig se került hus az asztalra s hogy nagy szegénységben éltek. De, hogy ez mely években volt, arra nézve nem ad határozott választ. Ezt a tanut maga Szobovics nevezte meg. — Farkas Menyhért a lóttó király, mint őt nevezik Temesvárt, pikáns olvasmányokkal úzi unalmát a fogházban. Most ismét tizenöt forint ára könyvet rendelt ebből a tájtából.

— **Gyomorgörös** és gyomorbajok különféle nemei többnyire hibás diéta mértékletlenség és meghülés által keletkeznek. Ilyen esetekben a sok tapasztaláson alapuló háziaszer dr. Rosa életbalsama Fagne B. gyógyszerárától Prágában, hat kitünően. Kapható minden gyógyszerárban.

Tanügy.

Előkészítő tanfolyamot hirdet Dr. Villányi Henrik tanár azok számára, kik egy évi önkéntesi vizgára készülnek. Hasonlóan előkészítő gymnasiumi tantárgykból és oktat a francia és német nyelvben is. Bejelentéseket elfogad levelezőlapon vagy személyesen; Dr. Villányi Henrik bölcsészettudor, volt tanintézet-tulajdonos, Battyány-úta 8. sz. a Nagy-Kanizsán. Ezen tanfolyam feladatátül tüzi ki, azon ifjakat, kik család körülményei vagy bármely más oknál fogva tanulmányaikat félbe szakítani voltak kénytelenek, mielőtt egy középiskola vagy bármely más, ennek megfelelő, intézet befejezéséig által az „egy éves önkéntesi” jogot elérhettek volna, azon vizgára előkészíteni, a mely leendő, hogy igényt tarthassanak a *hadiseregbe, mint egy éves önkéntes belépni.* Ezen tanfolyam a katonai szolgálat teljesítésénél rendkívüli előnyt nyújt azon 16—21 éves ifjaknak kik anélkül, hogy előbbi iskolai tanulmányaikat igazolni kénytelenítették, e helyett, mielőtt hadköteles korukba azaz 21-ik évökbe lépének, a szabályosan előírt képesítő vizsgát leteszik. Ezen, egy katonai bizottság előtt leendő vizsga terjedelme olyan, hogy arra oly ifju, ki a középiskolának vagy ennek megfelelő tanintézet osztályainak egy részét már befejezte, megfelelő szorgalom és igyekezet mellett a kellő előkészítést 1—2 év alatt elnyerheti. Oly ifjunak azonban, ki csekélyebb iskolai képzettséggel bír, a körülményekhez képest több időre van szüksége. *Minden tanfolyamban 4—4 növendék vehet részt a nappali vagy esti órákban.* Ajánlatos, hogy a jelöltek már 16 éves korukban belépjenek, hogy ez által időt és alkalmat nyerjenek annál gondosabb előkészítésre.

Az egyetemes tanító gyűlés rendezősége lazás igazottással működik a fővárosban. A rendező nagy bizottság e hó 16-án d. u. 5 órakor tartott ülést. A *tanszerkiállítási bizottság* jul. hó 10-én tartotta meg harmadik értekezletét. Ez alkalommal elhatározta a bizottság, hogy a „Köztelek” nagy termét és néhány mellékhelyiségét elkéri az „Orsz. gazdasági egyesületől”, a tanszerkiállítás rendezése céljából, a melyet augusztus 15-étől augusztus 30-ig szándékozik nyitva tartani. A kiállítás felhívó szövegének megállapítása szerint a hazai könyvkiadók és egyéb tanszerkészítőkön kívül a jelesebb ausztriai és németországi cégek is felhivatnak, a kiállításon való részvételre. A kiállítás költségeinek fedezésére a kiállítók mérsékelt térdíjak fizetésére kötelezettek, külön belépő díjakat azonban a bizottság nem fog szedni; de gondoskodik egy oly értékes katalógusról, a mely a kiállítandó taneszközöket tüzetesebben is meg fogja ismertetni. A jelesebb taneszközök kiállítását az egyetemes tanító gyűlésből kiküldendő taneszköz bíráló bizottság elismerő és ajánló levelekkel fogja kitüntetni. A kiállításra csak aug. 5-éig fogadhat el a bizottság bejelentéseket. A kiállítás iránti érdeklődés már is élesen nyilvánul, mert az országos kiállítás óta nem volt arra alkalom, hogy a taneszköz gyárosok, könyvkiadók és kereskedők egymással versenyre kelhettek volna az ország népoktatásügyi intézejeinek tanítói, tanfelügyelői és főhatóságai előtt, a kik a IV-ik egyetemes tanító gyűlésen nagy számban fognak megjelenni.

Értesítőt vetünk: A budapesti állami középiskoláról: Hegedűs Károly igazgató szerkesztésében. Az értesítő, melyet a „Technológiai iparmúzeum és az állami középiskola épülete” esinos kivitelű kép díszít, előadja a „Jelentést az 1888—89-iki tizenegyedik tanévéről” s az intézet fejlődését; a tananyagot, mely felhasználított, az egyes osztályoknak növendékei számát, szóval teljes hü képét adja az intézetnek, s végül felsorolja, hogy az intézetben végzett növendékek hol és mi téle alkalmazásban vannak jelenleg.

A „Délmagyarországi Tanítógyűlés” 22-ik nagygyűlésével kapcsolatosan e hó 16-án d. e. 8 órakor Karánsebesen tartja évi közgyűlését. Az egyleti közgyűlés tárgysorozata a következő: 1. Az előző évi jelentése. 2. Pénztári jelentés. 3. Interpellációk. 4. A jövő évi költségvetés előterjesztése. 5. Főkegyeleti indítványok. 6. Előkészület a jövő évben tartandó XXV. egyleti közgyűlésre. 7. Esetleges indítványok. 8. Hitelesítők választása.

A 4. iskolások és tanítók figyelmébe. Egy teljesen új iskolaberendezés, mely padokból, szemléltető képekből és egy természetrajzi gyűjteményből áll, olcsó áron eladó. Bővebben tudakozódhatni Dr. Villányi Henrik volt intézettulajdonosnál Nagy Kanizsán.

Tudomány, irodalom.

Jókat új regénye. A ki a szívét a homlokán hordja az Egyetemes Regénytárban jelent meg és pedig mint az említett vállalat V. évfolyamának 16-ik kötete. Ara piros vászonkötésben 50 kr. Jókai regényéről bővebben szólunk azt hisszük felesleges, csak annyit jegyzünk meg, hogy az „A ki a szívét a homlokán hordja” mindenkor díszet fogja képezni az „Egyetemes Regénytárnak.”

Hét új, eredeti színmű. A budapesti nemzeti színház ismét hét új eredeti színművet fogadott el, mely ujdonságok a jövő színi évadban fognak előadásra kerülni. A színdarabokat színműroink legjelesebbjei írták: Csiky, Rákosi Jenő, Dobsa Lajos, Dóczy Lajos, Bartók és Gábfányi.

Új zenemű. Mérei Ignác könyv- és zenemű kereskedésében Keszthelyen „Cserszeg Gardai csárdás”, zongorára szerző Cavallár József, keszthelyi m. kir. adótárnok — cím alatt esinos kiállításban új zenemű jelent meg. A csárdás szakferfiak nyilatkozata szerint — a legjobb zeneművek közé sorolható. Ara 80 kr. Ajánljuk t. olvasóink figyelmébe. Ugyanott megszerezhető: „Keszthelyi gazdasz induló” zongorára szerző Mőroc József. Ara 75 kr. — Legújabban jelent meg Palotásy Gyula jónéjú zeneszerző könnyű átiratu magyar darabjának 3-ik füzeté. A füzet 25 kedvelt dalt tartalmaz, ára 1 frt. Kapható Nádor Kálmán zeneműkereskedésében. B.-pesten.

A „Kis Lap.” második száma érkezett szerkesztőségünkhöz. Az öreg Forgó bácsi, most ismét oly kedves számmal lép meg kis olvasóit, mint rendszeren tenni szokta. A lap illusztrációi: „A struc ellensége”, „A szép szabadban” (2 kép), és „Vad Laci a lépcsőn”. A tartalom dús, és kedves olvasmányokat nyújt; melegen ajánljuk e lapot a szülők figyelmébe, gyermekeik számára.

A legsötétebb Afrikában Stanley H. M. művének magyar fordítását küldték be szerkesztőségünkhöz. Ezen világszerte a legjelentősebb érdeklődéssel várt műnek első kiadása valószínűleg gyorsan el fog fogyni, mert, miként az angol kiadók mondják: „bár nagy volt az érdeklődés, a mit Stanley „Hogyan találtam meg Livingstont” és „A sötét földrészen át” című munkái fölkeltettek, azt össze nem lehet hasonlítani azzal a leirhatatlan hévvel, a melylyel a most megjelenendő munkája felől mindentel fevilágozást kértek és azzal a versengéssel, a melylyel a világ minden civilizált országának kiadója a kiadás jogát megszerezni törekedtek.” A magyarországi kiadó is, ugy mint az angol, hozzát teszi, hogy a maga részéről semmit, a mit bár csak a legnagyobb aldozatokkal tehetne is meg, el nem mulasztott, hogy e könyvet minden tekintetben mellővé tegye ama nagy elbeszéléshez, a melyt a világgal megismertetni szerencséje van.” A magyar kiadás tejezettenként s az angol 8-ad rétu kiadás kiállításában jelenik meg ugyanoly képekkel és térképekkel, 2 kötetben, vagy 4 felkötetben, vagy 40 füzetben. Ara az egész munkának füze 13 frt, kötve 15 frt, mely összeg két egyenlő részletben is lefizethető. Az egyes füzetek ára 20 kr.; ezek a megrendelő kívánsága szerint küldetnek szét, havonként vagy kéthetenként.

A „Mentők Lapja” szerkesztőségétől következő előfizetési felhívást vettünk: Előfizetési felhívás! A „Mentők Lapja” t. é. január 15-iki számával kezdette meg II. évfolyamát. Az első évfolyamban a mennyire lehetséges volt kitűzött írányukat betartottuk s azért feleslegesnek tartjuk e helyen ismét annak tárgyalásába bocsátkozni; csakis egy rovatra vonatkozólag óhajtjuk becses figyelmét felhívni s ez a jelen évfolyamban megjelenő cikksorozat: „Tanácsadó az orvosi mentésben.” Avatott kezéből hozzuk u. i. a csoportosított utmutatásokat az orvosi szakok főbbjeiből, természetesen a mennyiben azok lapunk és a mentés eszméjének ügykörébe vágnak. Tehát ismertetni fogjuk mindazon mentő eljárásokat, a melyekre egy orvosnak gyakorlatában szüksége van. Ezen cikksorozat, amely körülbelül 12—15 nyomtatott ivnyi terjedelmű lesz, a következő fejezetekre oszlik: •Mentő-eljárások belső bajokban. •Mentő-eljárások a fej és nyak sebési bántalmaiban. •Mentő-eljárások szembajokban. •Mentő-eljárások szülészeti és nőorvosi bajokban. •Mentő-eljárások az orr, torok és gége bajjaiban. •Mentő-eljárások a gyere- és ivarszervek bajjaiban. •Mentő-eljárások a gyermekek megbetegedéseiben. •Mentő-eljárások elme- és idegkórtani megbetegedésekben. •Mentő-eljárások mérgezések alkalmával. •Mentő-eljárások lübbajokban. •Mentő-eljárások fogbajokban. •Mentő eljárások egyéb esetekben. •A mentő-eljárásokkal kapcsolatos betegszállításról. •Mentő-eljárások illető törvényeszköz, orvostani és orvosrendírt tekintetek. A lap ára: egész évre 3 frt., félévre 1.50, kiadóhivatal: Zrínyi-utca 16 sz. Mutatványszámot díjtalanul küld a kiadóságra.

Sport.

A Magyar Athletikai Club 1890. évi nyilvános 6-szi viadalának tétjei: A verseny napja 1890. okt. 11. d. u. 2 óra. Nevezési zárnap 1890. okt. 7. d. u. 6 óra. A Club irodája: VIII., Esterházy-utca •Nemzeti Lovarda; I. Nagy sikerverseny. Távság 3218 mtr. (2 ang. mérföld). Idő 12 perc. Elsőnek egyleti ezüst érem és tiszteletdíj; másodiknak — ha legalább négyen indulnak — bronz érem. Tét 1 frt. Bánat 1 frt. II. Juniorok versenye. (Zártverseny.) A M. A. C. azon tagjai részére, kik nyilvános viadalon részt még nem vettek. Távság 100 mtr. Elsőnek bronz érem. III. Magas ugrás. (Nyíltverseny.) Az iram tetszés szerinti, az elugrás 15 cm. magas deszkáról történik. A verseny 1.50 méter magasságnál kezdődik. A deszka távolsága az ugró mércétől 1.20 méter. Minimális magasság a 15 cmtr. deszka leszámitásával 165 cmtr. Ezen alul nincs díjazás. A ki az ugrandó nádat ugyanegy magasságnál kétszer leüti, eláll. Holtverseny esetén a legnagyobb magasságot elért két — esetleg több — versenyző közös megállapodása irányadó a versenynek, mely magasságról történetű folytatása tekintetében. Díjak: elsőnek egyleti ezüst érem, másodiknak — ha legalább hárman versenyeznek — bronz érem. Tét 1 frt. Bánat 1 frt. IV. Sikfutás. Esterházy díj. (Nyíltverseny.) Távság 91. 3 mtr. (100 yard.) Elsőnek bronz érem. A tiszteletdíj csak az esetben adatik ki, ha a táv 11 mpercen belül tétetett meg. Tét 3 frt. Bánat 3 frt. V. Ökölévél verseny. (Zártverseny.) A versenyző párok sorshuzás utján állítatnak össze. Ki ellenfelétől hat „voit” (touche) kap, kiáll. Az egyes párok győztesei döntő küzdelemben mérkőznek meg egymással. A touchok számítása a hármas bizottságnak van tartartva. Díjak: elsőnek ezüst, másodiknak — ha legalább négyen mérkőznek — bronz érem. VI. Bajnoki sikerverseny. (Zártverseny.) Távság 804.5 méter (1/2 ang. mft.) Idő 2 perc 10 mp. Díjak: a) győztes, ha a távot a kitűzött időn belül tette meg, a klub ezüstérmét és bajnokjelöltséget nyer, s reá nézve a klub bajnoki szabályai kötelezők; b) második győztesemért a bajnokjelöltség tartartásával ezüst érmét; c) harmadik győztesemért állami arany érmét, serleget és a bajnoki címet nyeri. Ha a táv a kitűzött idő alatt nem lett befutva, ugy az nem bajnoki, hanem csak egyszerű versenynek tekintetik, elsőnek beérkező ezüst, második — ha legalább hárman indulnak — bronz érmét nyer. — VII. Súlyemelés. (Zártverseny.) Az emelés 24.70 és 50 kgr. vasrudakkal páros karral történik. Minden versenyzőnek 15—15 emelés kell a 24.70 kgramos ruddal tenni, s a győztes az leend, ki az 50 kgramos ruddal legtöbbször emelte. Holtverseny esetében a kisebb súlyú ruddal döntetik el a küzdelem. A karok lendítésével, vagy a lábakkal hajlítással elősegített emelések nem számí-

tanak. Elsőnek ezüst, másodiknak — ha legalább hárman versenyeznek — bronz érem. VIII. Sikerverseny. (Zártverseny.) Távság 1000 mtr. Idő 3 perc. Díjak elsőnek ezüst érem, másodiknak — ha legalább hárman indulnak — bronzérem. Díjak csak akkor adnak ki, ha a kitűzött táv 3 percen belül tétetett meg. IX. Gátverseny. (Nyíltverseny.) Távság 120 yard (109 1/2 mtr.) 12 gáttal 85 cmtr. magasságban (angol pálya). A gátak egymástól távolsága 10 yard (9.14 mtr.) Díjak elsőnek ezüst érem, másodiknak — ha legalább hárman versenyeznek — bronz érem. Tét 1 frt. Bánat 1 frt. X. Gerelydobás. (Zártverseny.) Minden versenyző jogosított 15 mtr távolságról 4 dobást tenni. A cél pont tisztán a gerely csúcsával érintendő, surrolva leütés nem számít. Győztes ki legtöbbször érinti a célpontot. Díjak: Elsőnek ezüst érem, másodiknak — ha legalább négyen versenyeznek — bronz érem. XI. Akadályverseny. (Nyíltverseny.) Távság 804 1/2 méter. (1/2 ang. mft.) 8 akadályval két 10 láb széles árok (az első árok elején 85 cm magas sövényvel), egy tal 95 cmtr magassággal; 4 sövény 85 cmtr magassággal; és egy kettős sövény 190 cmtr. szélességben. Az akadályok tisztán ugrandók át; árokbaesés (jelzésnél, árokbalépés) lauraugrás vagy a sövény feledntése disqualificat. Elsőnek ezüst érem és tiszteletdíj, másodiknak — ha legalább hárman indulnak — bronz érem. Tétel. 1 frt. Bánat 1 frt. XII. Vigaszverseny. Résztvehetnek mindazok, kik a viadal napján — bár versenyeztek — első díjat nem nyertek. — Nevezés a helyszínen a verseny-tűkarnál. Távság 200 mtr. Elsőnek beérkező a M. A. C. tagjai által felajánlott tiszteletdíjat nyeri. Budapest, 1890. jun. 30-án. Általános rendszabályok. 1. A bajnoki versenyben, valamint a zárt versenyekben csak a M. A. C. tagjai vehetnek részt. 2. Nyíltversenyben részt vehet minden hazai sportegylet amateure gentleman tagja. A választmányunk azonban jogában áll a nevezéseket indoklás nélkül visszautasítani. 3. Zárítottul érkező nevezések nem vétetnek figyelembe. 4. A versenyeken szabályzatot verseny ülőny (dress) viselése kötelező. 5. A nevezésnek tartalmazni kell: a) a versenyző vezeték és keresztnévét, b) polgári állását, c) lakását, d) a verseny nemét — melyre nevez, e) a verseny színeit (test, sapka, öv, szallag), f) a tétet és bánatot, g) az egylet nevét, melynek tagja. 6. A bánatpénz, ha az illető az általa nevezett versenyben részt vett — visszadatik, ellenesethen a tiszteletdíj alapra fordítatik. 7. A versenybíró határozata ellen felebezésnek helye nincsen. 8. A verseny az Örcykerly verseny pályán tartatik meg.

Fogoly és fűj vadász. A muraszombati vadász-társaság ez évi augusztus 1-én Tölgyesen fogoly- és fűj vadászatot tart; melylyel e szárnyszerű a rendszeres vadászatot megnyitja. Az összejövetel helye: tölgyesi Molnár csárda, d. u. 1—5 órakor. A hajtok kivételképpen nagy vadra is vadászhatnak.

Iparügy.

Az aradi kiállítás.

A jövő-hó elején megnyílik Aradon, a Maros melletti szép városban az „alföldi és délmagyarországi általános kiállítás”, melyről több lapban ismételten volt már említés.

Arad-iek közönsége nagy ünnepet ül az idén. Október 6-án leplezi le a tizenhárom vértanu szobrárt, mely hazai szobrászatunk egyik legemesebb és legszebb műve lesz. Huszonkét évi óhajtása megy a hazafi-közönségnek teljesedésbe ez aktual, mely egyesíteni fogja Aradon az egész országot.

Ezt a rendkívüli ünnepet az aradiak öszejel-vánták kapcsolni a munka ünnepével. Megakar-ták mutatni, hogy bár kegyeletes szívvél, büszkén őrzik amaz emlékeket, melyek szabadságharcunk gyászos kimenetelével kapcsolatban Arad nevét a történelmi lapjain megörökítik, nem élőködnek abból a hirtől, melyhez ennek a révén jutottak, hanem oda törekszenek, hogy a szorgalmas munkálkodás segélyével érdemeljék ki az ország városai közt ha talán nem is az elsőszéget, de mindenesetre az első sorba jutást.

Igy jött létre az „alföldi és délmagyarországi általános kiállítás”, melynek épületei immár készülnek s melynek területén most a berendezés nagy munkája foglalkoztat százakat és százakat.

A kiállítás regionalis: az aradi és temesvári kereskedelmi és iparkamarák területét, tehát az ország azt a részét öleli fel, melyet a Királyhágó, a Körös folyók, a Tisza vize s délen a Duna ha-

tárol. Gazdag és változatos termelésű terület mely halás anyagot nyújt a kiállítás rendezőinek. Dicsérettel említhetjük fel, hogy ezt a hálás anyagot eléggé fel is használták a rendezők és a jövő hó 2-án megnyílló kiállítás érdemes lesz nemcsak a megtekintésre, de a tanulmányozásra is. Igaz, nem nagy az egész vállalat; kiállításnak száma csak másfélszer körül van, épületei ideiglenes jellegűek, de az utóbbi években rendezett vidéki kiállításokkal minden tekintetben kifogás állani a versenyre.

A kiállítás tágas téren és hozzá csatlakozó parkban a Maros partján ugy van elhelyezve, hogy az kellő közepben a városnak s annak tőterétől néhány lépésnyire menve, a kiállítás díszes tókupaja elé jutunk. A nagy iparcarnoknak 2000 — □ meter tölögatu villamosok — négy tornyán lengő trikolor nappal, vilamos reflektorokat este a főtérről, mely Andrássy Gyula gróf nevét viseli, látni lehet.

Ezen iparcarnokok közül még hat nagyobb és tíz kisebb épületből áll a kiállítás, melynek fekvése igen kedvező s mely különösen az egyes kiállítás csoportok elhelyezése tekintetében sikerült. A mezőgazdaság és kertészet, a bányászati és agyagipar, — a gazdasági gépek és gépek, — a borászati és szeszipari termékek, az erdészet, — a kocsijáratás, a méhészet külön külön csarnokokat és pavilonokat nyertek s azok mindenkébe gyűlnek már az aradi, aradmegyei, békési, eszanádi, hunyadi, temesi, torontáli- és krassó szörénymegyei kiállítás tárgyat. Külön területen helyeztetnek el az állatkiallítások, melyekhez szep-temberbe kerül a sor s az ipartestületnek a kiállítások szomszédos palotája első emeletén a pótkiállítás s a művészeti és régészeti tárgyak és a szabadságharcú erélyek kiállítás.

Ez utóbbi csoportokról szólva, konstatalhatjuk, hogy azok igen gazdagok lesznek becses darabokban. Az utolsó csoport a dolog természetéből folyólag országossá tétetvén, a hazai intézetek, testületiek és magánosok vetekednek egymással, hogy a birtokukban levő kincseket az ez alkalomra Aradra menő idegeneknek bemutatassák: a szabadságharcnak sok eddig ismeretlen erélyje lesz itt kiállítva, melyek kétségkívül magokra vonják a közfigyelmet.

De gazdagok az ipari csoportok is. Arad és Temesvár kiváló iparosain kívül, a kik az ipari fejlettségnek immár magas színvonalán állanak, a vidék iparossága nagy számban küld tárgyakat e kiállításra. Különösen két csoportja lesz igen gazdag, vidéken alig várt meglepő hatású: a vas-és fémpári és a butoripari. A mulakatoság pompás darabokban lesz bemutatva, hogy pedig Aradon a lakberendezési ipar miy nagy haladást tett az utóbbi évtizedben, arról tizennégy interieos teend bizonyoságot.

Megleelől tér lett engedve a kiállításban a háziiparnak, mely hazánk délkeleti részében meglehetősen fejlettségnek örvend és igen sok családnak ad kenyeret. Ezt az osztályt a kiállítás bizottsága a népsime érdekében akképen bővítette ki, hogy tizennyeg szobafülkében a különböző népviseleti és lakviszonyokat is bemutatja. Lesz aradmegyei magyar szoba, csanádmegeyi tótszoba, bekésmegyei, hunyadmegyei, torontáli, krassó-szörényi szobák, melyek berendezése én alakjai körül csoportosítatnak az illető nép háziparának készítményei. Ily mértékben az ethnografia a háziiparral kapcsolatban eddig vidéki kiállításokon felölelte nem volt.

A gazdasági csarnokban négy gazdasági egy-let: az aradi, a békési, a csanádi és a hunyadi mutatják be gazdag rollektiókban az ország leg-aldottabb részének termelését, a II. csoportbarra nemcsak érc- és fém-, valamint a kő- és szénbányászatnak lesznek gazdag gyűjteményei, a csinos és izlással épült erdészeti pavilonban pedig a dél-vidék erdészetiének és latermelésének viszonyaival ismerkedhetünk meg.

Az egész terület villamos fényvel világittatik s a kiállítás parkban állandóan katonai zenekar fog játszani.

A kiállítás az eddigi dispositiók szerint Baross Gábor kereskedelemügyi minster augusztus 2-ikán nyitja meg. Ugyan e napon veszi kezdetét a kereskedő ifjak országos kongressusa, míg a méhészek országos közgyűlése aug. 15-én, az ipartestületek kongressusa pedig szeptember 7. és 8-án lesz megtartva. Ezenek kívül több összejövetel s nagyobb mérvű tömeges kirándulás van tervben.

A kiállítás bizottsága gondoskodott, hogy az odaérkező idegenek kényelmes és jutányos elhelyezésben részesüljenek. E célból szállásiroda létesítettett, melynél hatszáz szoba van bejelentve és nyilvántartva. Az iroda a pályaudvaron lesz.

hol az érkező idegenek azonnalszállásjegyét kaphatnak. A lakás kérdése tehát senkinek se okozhat aggodalmat, a ki a közelebbi időben Aradot meglátogatni szándékozik.

Megemlítjük végül, hogy a kiállítás sorsjáték van kapcsolatban, melynek hétezer forint értékű nyeresémei közül az első 300 darab arany értéket képvisel. Az 50 kros sorsjegyek bizonyára nagy kelendőséggel fognak örvendeni.

Mindent összevéve, a megnyitásra váró aradi kiállítás egyike lesz ama regionális kiállításoknak, melyek megtekintése melegen ajánlható mind azoknak, kik közgazdasági törekvéseink időről-időre bemutatni szokott eredményei iránt érdeklődnek s kiknek egy szépen fejlődő vidéki nagyvárost olyankor kívánnak megismerni, midőn az ország népe ott ad egymásnak találkozót.

Közgazdaság.

— **Az aratás.** Keszthely és vidékén az aratás nagyobbára befejeztetett, a behordás javában folyik; az eredmény számlára nézve igen jó, mivel holdankint 18—24 keresztet adott: minőségileg is jó az eredmény csupán a megdültek fognak selejtes szemet adni. A rozskévek aránylag véve a legnehezebbek, igen szép minőségű magot fognak nyújtani. Az árpa is többnyire learatott, kezdik behordani, szeme szép, fehér és telt. A zabvetések szépen érnek, jó közepszerűeknek jelezhetők. Kapások általában véve jól gyarapodnak, kukorica csövéit hánnya.

— **Sertés behozat Szerbiából.** Simics szerb követ a múlt héten nyújtotta át a külügyministeriumban a sertés behozalra vonatkozó szerbjegyzéket. A jegyzék behatóan fejti ki Szerbia álláspontját és végül a külügyministerium közbenjárását kéri arra, hogy a magyar kormány vonja vissza rendeletét és addig is, míg a rendelet visszavonottnak jóakaróbban bánjanak el a sertésbehozatalnál. A jegyzékben szó sincs a szerbkormányának ama szándékáról, hogy esetleg a határzárt fogja elrendelni Ausztria-Magyarország ellen.

Szerkesztői üzenetek.

D. J. Budapest. Elovlás alatt van. Nyélbe lesz ütve, de a nervus rerum folytán még kis türelmedet kérjük. A képletet fellett most folyik a tárgyalás, a kérdés eldöntése után magánlevél megy, körülményes értesítéssel.
Sz. J. dr. Várom válaszat. Hol késik az éjji homályban?!

K. J. Bpest, Andrássy-ut 100. „Cses már a láda-fia.” Nem találkozik valami? Hogy vagy? Mikor indul az udulásra?
R. V. Budapest. Miksa S. A levél még nincs megírva, sok g-ndot ad annak nyelbőntése; de jónni fog. Adorján értesítést várom.
A „Paedagogiai Szemle” szerkesztőségének. Elment. Várom az értesítést ott vagy itt.
„Magyar Háziasszony”, nem jön a lap, kérek intézkedést. P. levelemre nem válaszolt, ha ideje van, ismételtem soraim tartalmát.
Sz. K. Bpest, Lajos utca. Meleg köszönetem, kartársi jóakarataért, elismerő sorai kellemesen hatottak. Szellemi munkásságát kérem.
K. S. Korintyica. Elsz. vagy meghaltál? Haragszol, vagy nincs időd. A pacsirta dallama itt igen kedves!
O. M. Pozsony. Köszönettel vettem. Az ígért szép szó, ha megtartjuk, ugy: jó.
A „Nemtek Lapja”-nak. Mindent megtettünk mit lehetett, sikert kívánunk. A lapot, kérjük, saját lapunkat küldjék. Üdvözlöt.
T. V. Későn jött, a jövő számban használhatjuk fel.
G. E. Napraf. Köszönet. Gyakrabban kereshetne fel hason közérdekű dolgokkal.
Id. Ábrányi Kornél. Lapzárta után érkezett, jövő számban közlöm, üdvözlöt Emilnek és Józsinak.
V. Soma. Későn érkezett a száma; jövő számban közlöm. Üdvözlöt.

Nyilttér.*)

Schwarze, weisse und farbige Seiden-Damaste von fl. 1.40 bis fl. 7.15 p. Meter (18 Qual.) — versendet roben- und stückweise porto- und zollfrei das Fabrik-Dépot **G. Henneberg** (K. u. K. Hoflieferant) Zürich. Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. Porto. 565

Felelős szerkesztő: **Cs. Palotaí Ákos.**

*) Az e rovatban közlöttékért nem vállal magára felelőseget a szerk.

HIRDETÉSEK:

6116 szám. 1890.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nagy-kanizsai kir. járásbíró-ság 5759/890 számú végzése által Hirschler Ödön s társai javára, Samek J. n.-kanizsai lakos ellen 600 frt stb. tőke, s járuléka erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróilag le-s felüi fogalt és 83 1/2 frt 50 kr-ra becsült szobabur-torok s egyebekből álló ingóságok nyilvános árve-rés. utján eladatnak.

Mely árverésnek a 6116/890 sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis N.-Kanizsán a peres lakosán leendő eszközzésére

1890-ik év július hó 28-ik napjának délelőtt 9 órája

határidőül kitűzetik és ahhoz a vonni szándéko-zók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg; hogy az érintett ingóságok az árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 107. § a értelmében a legtöbbet igerőnek becsáron alul is aladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kizetendő.

Kelt Nagy-Kanizsán 1890-ik évi július hó 9. napján.

FABIAN

676 1—1 kir. bírósági végrehajtó,

1000 forintot

adok azon nőnek aki az ér

Ragya elleni kenőcsömet

használva a ragyát, máfoltokat s napsütést, vala-mint az arcz bármely más elcsufító szinét el nem veszté,

Egy tégely ára: 2 frt 10 kr.

„EPILATOIRE”

az arczon, kezen és karon lévő haj teljes eltávolítására szolgáló szer.

Oly szernek feltalálása, mely a hajat kellemetlen helyek-ről úgy elpusztítja, hogy az többé ott soha ki ne jöjjön rég óhajtott vagy volt; de az eddig feltalált szere-kek nem voltak hatásosak. „Feltűnést” kelt fel tehát az általam feltalált szer mely nem csak eltávolítja a hajat hanem az után, növést is teljesen meg aka-dályozza, s e részben teljes felelőseget vállal-hatok s kötelezem magamat eredménytelenség ese-tében az egész fizetett összeget visszatéríteni.

Ára egy kis üvegnek 5 frt, nagy üveg 10 frt.

Orvosi Quartsand, leghatásosabb szer a mitfrosserek ki irtására, egy doboz ára 1.50 kr.

„Bracllin” hajfestőszer à la minute.

Méreg és fémtartalom nélkül, a hajnak barba vagy szőke bármely árnyala festhető vele. A „Braclinnal” festett haj az eredeti hajszíntől miben sem különbözik, Ára egy nagy üvegnek 3 frt. — Utánvétellel is küldöm.

FISCHER RÖBERT

668 1—4 vegytanár. Bécs, I., Graben. Habsburgergasse 4 sz.

Nők számára tanácsot a kosmetikus kezelésében díj-talanul és levélileg is adok.

Fenebbi szerék raktára: **Török József** gyógyszerésznél, és a „Nagy Krištofndl” Budapesten.

A körülbelül huszezer raktárban eladott és mindenütt minden férgek ellen legjobb szernek bizonyult

„Zacherlin”

ára ismét leszállítatott.

A valódi palaekoknak ZACHERL J. névvel kell ellátva lenniök, és áruk mostantól fogva: 15 kr., 30 kr., 50 kr., 1 frt.

Kapható Nagy-Kanizsán Rosenfeld A.	Kapható Nagy-Kanizsán Prezlmayer és Deutsch	Kapható Csáktornyan Strahia testvérek	Kapható Keszthelyen Wünsch F.
Strem és Klein	Armuth Nánán	Gránz	Schleifer A.
Schwarz és Tanbor	Marton és Huber és	Heinrich Miksa és	Oszmann Pál
Neu és Klein	ifj. Rosenberg Miksa.	Göncz özv. gyógyász.	Márton Mór és
Fusselhofer József	Fuchs Nándor	Csurgón Hafner Albert	Pacsán Schleifer M. G. kereskedésében.

Arany-érem Pécs 1888.
Félszázad óta kitünőnek elismervé

Dr. Sihaltski-féle 659 6-10

Arczenőcs és mosdóvíz.

Ezen készítmények ajánló levelét, azoknak félszázad óta mindenütt elterjedt világhírók és bámulatos hatásuk képezi. Legbámulatosabb sikerrel használatnak bírhies, szeplo és májfoltok, forráság vagy fagy által keletkezett pirosság s a bőr minden tisztáltsága ellen.

Egy nagy tégely ára 70 kr., egy kis tégely 35 kr.
Egy nagy üveg mosdóvíz 1 frt., egy kis üveg 50 kr.

Joliessante-Puder

(fehér, rózsás vagy sárgás.)

Kiváló finomsága miatt legjobban ajánlható; az arcbor nek kellemes színt ad és láthatatlanul tapad. Egy nagy doboz ára 80 kr., egy kis doboz 50 kr.

Kapható Molnár Lipót gyógyszerésznél, mint készítőnél Kassán. Nagy-Kanizsán, Marton és Huber kereskedésben.

Több arany-, ezüst- és bronzéremmel, valamint díszokok-levelekkel kitüntetve.

Üvegfestmény-utánzatok.

(Diaphoniák.) 669 3-3

Ezek teljesen pótolják az üvegfestményt; több mint 800 különféle kép és alapmintázatot, párkázatokot, sarkokat és rozettákat stb. mind tartós és valódi színű, szolgáltató:

SCHIFFER VILMOS FIA

üveg, lámpa, tükör és porcellánedény üzlete Nagy-Kanizsán, hol a képek meg is tekinthetők.

Ezen pompás utánzatok a fentebb említett, ó-német, vallásos és más genreből, egyes levelekből állanak, melyeket a használati utasítás mellett bármily lapra, akár milyen nagyságu legyen az, könnyen és tartósan illeszthetni, s melyek legkülönbözőbb összeállításuk által a leggyönyörűbb ablak díszítéseket szolgáltatják. A diaphoniák alkalmazhatók ké ablakszem közé függő ernyő gyanánt, s a szép díszítéseken kívül Verandákon stb. felragasztva teljes védelmet nyújtanak a napsugarak ellen. Illusztrált katalógus 1 márka.

Képviselő: Nagy-Kanizsára s annak vidékére nézve: **Schiffer Vilmos fia** üveg, lámpa-, tükör- és porcellánedény üzlet Nagy-Kanizsán, hol a képek meg is tekinthetők.

Gyors és biztos segítség nyomorhajok s azok következményei ellen.

Az egészség fenntartására, az életnedvek s ennek folytán a véreket tisztítására és tiszta állapotban való fenntartására és a jó emésztés elősegítésére a legjobb s leghatásosabb szer a már is mindenütt ismeretes és kedvelt

életbalszam Dr. ROSA-tól.

Ezen életbalszam a legjobb a leggyógyhatásosabb gyógyfűvekből a leggondosabban van készítve s különösen minden emésztési bajok, gyomorfőres, étvágyhiány, savanyus felbűtögés, vérdululás, aranyeres bajok stb. ellen teljesen hatásosnak bizonyul. Ity kitűnő hatásai következtében ezen életbalszam egy helyszonyult, megbízható házi-szervé lett a népnek. **Ára egy nagy üveggel 1' frt., kis üveggel 50 kr. Elismerő iratok ezrei bárkinek betekintés végett rendelkezésre állnak.**

Óvás! Hamisítások elkerülése végett, mindenkit figyelmeztetek, hogy az egyedül általam az eredeti utasítás szerint készített „Dr. ROSA-féle életbalszam” minden üvegcskéje kék burkba van csomagolva, melynek hosszoldalain „Dr. ROSA életbalszama a „fekete sashoz” czimzett gyógyszer-tárból. FRAGNER B. Prága 205-III.” német, cseh, magyar és francia nyelven olvasható, azéles felein pedig az ide nyomott védjegy látható.

Dr. ROSA életbalszama valódián kapható csak a készítő

FRAGNER B.

főraktárában, gyógyszer-tár a „fekete sashoz” Prágában 205-III és BUDAPESTEN Török József ur gyógyszerésznél, Király-utca 12. sz. Budai Emil ur városi gyógyszer-tárban a Vározház-téren.

Az osztrák-magyar monarchia minden nagyobb gyógyszer-tárban van raktár ezen életbalszamból. 531 16-26

Ugyanott kapható:

„Prágai általános házi-kenőcs”

több ezer hálynyilatkozattal elismert biztos gyógyszer mindenféle gyuladatok, sebek és gonyedések ellen. Ezen kenőcs biztos eredménnyel használható a női emlő gyuladásánál, a tej tepedésénél s az emlő megkeményedésénél szüléskor, kelvény-nél, vérdaganatoknál, genyes fakadékoknál, pokolvarnál, köröngyök-nél, az ugynevezett körömféregnél, ekeményedéseknel, felpuffadásoknál mirigydaganatoknál, szirdaganatoknál, érzékenyen tagoknál stb. Minden gyuladást, daganatot, ekeményedést, felpuffadást a legrövidebb idő alatt eltávolít; s ahol már gonyedés mutatkozik, ott a daganatot legrövidebb idő alatt fájdalom nélkül felszítja, kieri és kigyógyítja.

Kapható 25 és 35 krajczáros szelencékben.

Óvás! Mintán a prágai általános házi-kenőcsöt sokszor utánozzák, mindenkit figyelmeztetek, hogy az eredeti utasítás szerint csak nálam lesz készítve, s csak akkor valódi, ha a sarga eczselence, melybe töltetik, vörös használati utasításokba (melyek 9 nyelven nyomvák) és kék kartonba, melyen az ide nyomott védjegy látható — burkolva van.

HALLÁSI BALZEAM a legbizonyultabb, számtalan próbatét által legbiztosabbnak elismert szer a nehézhallás kigyógyítására s az egészen elvesztett hallási tehetőség visszanyerésére. **Egy üveg ára 1 frt.**

A legjobb cigareta papír.

Nem üres reklám, hanem a tudomány legelőkelőbb személységei által bebizonyult tény, hogy a

„Les derniéres Cartouches”

cigaretta papír Braunstein Frères szaraból. (Páris, 65. Boulevard Éreilmans), a legkényesebb és legkényesebb.

A kereskedelemben előforduló különféle jobb cigarettapapírok előkelő tudosok által összehasonlító vegyelmzéseket alávetettek, ugy. Dr. Pohl a bécsi vegytani egyetem tanára, Dr. Liebermann tanár a budapesti állami vegytani állomás főnöke, újabb időben Dr. Soyka Hygienia-tanár által a prágai nemzeti egyetem és mindezen összehasonlító vegyelmzéseket mindenkor azon eredményt adták, hogy a Braunstein Frères cég cigarettapapírja a legfinomabb és legjobb.

Valódi csak azon papír, melynek etiquettejé mellett rajzhoz hasonló és Braunstein Frères cégét viseli. Ezen cég czi cigarettapapírjánál minden csomag annyi lapot tartalmaz, a mennyi az etiquettején feljegyezve van.

A gyár

Braunstein Frères

cég alatt Bécsben, I. ker. Schottenting 25. sz. a raklárt tartó cigarettapapírjai és cigarettahüvelyei elarusítására. 539 16-25

Hofherr és Schrantz,

BUDAPEST,
V., yaczi-körut 76.

gazdasági gépgyár és vasöntöde

681 19-20

ajánlják általánosán a legjobbnak elismert legújabb 8, 6 és 4 lóerejű verőlecezes rendszer szabad.

gőzcséplőkészleteiket,

továbbá 2, 3 és 4 lóerejű szabadalm. pánczélszeges gőzcséplőkészleteiket, azonkívül a legjobb sorvetőgépeket „Király-Drill” és „88-as Drill”, egyetemes acél Rayol ekéket, valamint minden egyéb gazdasági gépeket és eszközöket jutányos árak mellett.

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Rövid használat után nélkülözhetlen mint fogtisztító szer

Uj amerikai

GLYCERIN-FOG-CREME

(egészségügyi hatóságilag megvizsgálva)

A fogak szépsége

KALODONT

F. A. Sarg fia & Társa
Társá
es. kir. udvari szállitók
Bécsben.

Kapható a gyógyszerészek és illatszerészeknél 1 doboz 35 kr. N.-Kanizsán Schwarcz & Tauber; Rosenfeld, Adoll; Strem & Klein, Berdin Marton; Martonés Huber uraknál. 448 49-52

Szerkesztőség:

Fischel Filóp könyvkereskedése.

Ide intézendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Bármentelen levelek csak ismert kezekből fogadhatók el.

Kéziratok vissza nem küldetnek.

ZALA

Politikai és vegyes tartalmu hetilap.

A Nagy-Kanizsai- és Délzalai takarékpénztárak és a Bankegyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik Nagy-Kanizsán hetenkint egyszer: vasárnap.

Kiadóhivatal:

Városház-utca 5. szám Fischel Filóp könyvkereskedésén.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 5 ft — kr.
Félévre 2 „ 50 „
Negyedévre 1 „ 25 „

Hirdetések jutányosan számíttatnak.

Nyilttér petitsora 10 Kr.

Előzetések, valamint a hirdetésekre vonatkozó Fischel Filóp könyvkereskedésébe intézendők.

Margit főhercegnő
lapunk szerkesztőjéhez.

Hogy a fejedelmi sarj, József főhercegnő leánya, Margit főhercegnő, a jelenlegi Thurn Taxis hercegné, mily odaadással csüggy hazánkon, s mily jól esik neki a magyar nemzet ragaszkodása fenséges családjához, fényesen igazolja az alábbi levél, melyet a főhercegnő megbízásából annak Magyarországról magával vitt udvarhölgye lapunk szerkesztőjéhez intézett. Francsbadból; a lapunkban megjelent „Üdv a boldog párnak“ feliratu cikk vétele után.

A levél címe:

Tekintetes Csorba Palotai Ákos köz- és váltó ügyvéd, szerkesztő urnak Nagy-Kanizsán Zalamegye.

A levél tartalma ez:

Francsbad, 1890. VII. 22-én.

Tiszelt ügyvéd Ur!

Ö császári és királyi fensége, Margit főhercegnő, Thurn Taxis hercegné nevében fogadja legőszintebb köszönetemet a küldött lapért, melyben ö császári fensége örömmel tapasztalta azon mély és őszinte ragaszkodást, melyben magas családjá szerett hazájában oly határtalanul részesül.

Tisztelettel

Sztáray Margit gréfnő.

Az állam hőmérője.

Rég tudva van az, hogy mióta államok keletkeztek, mindenkör a pénzügy volt azon hőmérő, melyből az állam virágzására, vagy hanyatlására, a mathematikai kétszer kettő négy pontosságával lehetett következtetni.

Rendezett pénzügyi viszonyok feltétlenül maguk után vonják az állam rendezett viszonyait, ellenben a pénzügyi zavarok egymásután fosztják meg az államot tevékenységétől, ruganyosságától, haladásától s végre önállóságától.

A mily szerepet játszik a pénzügyi helyzet egyes családoknál, ép oly szerepe van annak az államháztartásában is; s ha valamely család jólétét, meglegedettségét vizsgáljuk, kétségtől fel fogjuk találni annál a pénzügyek rendezettségét, ép így az államoknál is, hol az állam erősödését külbefolyását érvényesíteni tapasztaljuk, ott a financiai ügyek teljes rendezettségét találjuk meg; míg ellenben, ha valamely állam ügy belfejlődésében gátolva van, külbefolyása hanyatlik vagy éppen semmivé lesz, és csak pénzügyi rendezetlen helyzetéből fejthető meg az azt előidézett ok.

Az őstörténelem idejétől körünkig, nem volt s nem lesz nemzet, nem létezett állam, mely ne ismerte volna be a fentebb mondottakat, mert ha a költő szerint: „Minden országnak támasza, talpköve a

tiszta erkölcs“ — mit mi is készséggel ismerünk be; azért az állam fejlődésére, annak felvirágozására feltétlenül rendezett pénzügyi viszonyok szükségesek.

Az államháztartás egyensúlyának legkisebb mérvben való megzavarása, az állam gépezetben oly zavart idézhet elő, melyből a költő jóslatszerű mondata teljesül: „... ledől s rabigába görnyed.“

Nem kell messze keresnünk a példát!

Saját állami háztartásunk egyensulya is meg volt csak még egy évtizeddel ezelőtt is ingatva, s mi volt ennek folyamánya? Az, hogy a külföldi piacon hitelünk csökkent, majd annyira alászállott, hogy minden órában attól kellett félnünk, hogy teljesen elvesz hitelünk.

Igaz, s ezt a részrehajlatlan történet is be fogja ismerni mindenkör, hogy államháztartásunk zavarának, nem a mi saját rossz gazdálkodásunk volt oka. Ezt külbefolyás idézte elő, saját erőnkre hagyatva, magunknak kellett küzdenünk, hogy e befolyást eltávolítva, államháztartásunkban a meglazult egyensulyt ismét helyre állíthassuk.

És a nemzet kitartó volt.

Vezérférfiai Plató—Solon bölcsességével fogtak hozzá a sisiffusi munkához s nem került bele két évtized, nemcsak hogy vissza lett állítva a megzavart egyensulyt, hanem pénzügyi helyzetünk Európa respectusát költé fel.

A „ZALA“ tárcája.

Balatonvidéki népdalok.

I.

Ragyog, csillog a Balaton,
Ragyog a szemed galambom . . .
Mélyen süts a nap a vízre
A te szemed a lelkekre!

Ha én lennék a Balaton
Te meg lennél a Badacson
Ellátnátk kis halakkal,
Kálárisal, gyöngyhobokkal . . .

Vagy ha én a hogy lehetnék,
És te innád hegyem levét;
Tudom akkor minden cseppje
Csókkal lenne fűszerezve . . .

II.

Tihany orma vízhangot ad
Hülsen kedves átok reid . . .!
Vízhangoztatd szerelmemet,
Mégis elhagytl engemet!

Tihany sziget egyedül áll
Tőviz van a lábainál . . .
Ha téged ugy üldöndék!
Tudom hogy elmerítndék!

TUBOLY VICTOR.

Leonora.

(Beszély.)

— A „Zala“ eredeti tárcája —

(Folytatás.)

Irta: Cs. Palotai Ákos.

Két hónapig misem zavarta még a kastély csendét: egy szép tavaszi napon azonban vendég érkezett a kastélyba. Hosszu talárba öltözött férfi emelte meg hegyes süvegét az urnó előtt, midőn a kastély termébe belépvé annak tulajdonosnője fogadta.

— Hozta az ég mester. Honnan, honnan?

— Egyenesen közös hazánkból nagyságos asszonyom: a vágy, hogy Olaszországot, melyet ifju koromban annyira szerettem, még egyszer megláthassam, sarkalt, hogy a nagy utat megtegyem, s hogy nagyságokat még egyszer láthassam, kik mióta elhagyták hazánkat, még csak pár sorban sem értesítették házuk egykori jó barátját.

— Téved mester, hisz azt, hogy itt lakom, megirtam önnek, különben hogy is talált volna fel.

— Az igaz asszonyom, hogy hollétét kegyeskedett velem tudatni, de semmi további értesítést nem vettem.

Az urnó egyet sóhajtott, de nem felelt.

A leányok léptek a szobába. A két gyermek, mintha rég nem látott jó barát érkezett volna, élébe futottak, s egyszerre kiáltottak:

— Magnesiuss mester, kedves jó tanítónk, ön itt van nálunk?

— Igen kisasszonyok, eljöttem megnézni, mint vannak az én egykori tanítványaim.

— Miért nevezi ön a gyermekeket kisasszonyoknak, hisz az ön tanítványai voltak eddig, s mindig csak nevükön szólította, s ha ön tovább is körünkben akar maradni, ismét folytathatja a gyermekek tovább képzését, s mint tanítványait ismét csak nevükön fogja szólítani, fejtegeté az urnó.

— Köszönöm a bizalmat és megtisztelést nagyságos asszonyom, itt tartózkodásom ideje bizonytalan, terjedhet az bár mily hosszú időre, mert Budán állásomról lemondtam s ha nagyságod a Leonora és Valéria tovább képzését csekély erőmre bizni akarja, szívesen foglalkozom a leányokkal, ha ök is úgy akarják.

— Oh igen, mi tanulni fogunk, kiáltott fel egyszerre mindkét leány.

Magnesiuss mester a kastélyban maradt. Megkezdte a Magyarországon félben szakadt tanítást, s a két gyermek ragaszkodása nem csak hogy nem lazult, de még növekedett az astronomus iránt, ki estenként az urnónek telolvasott, vele társalgott, s napról-napra nélkülözhetelenebbé tette magát előtte.

A csillagász soha sem hagyta el a kastélyt, csupán minden hónap elején bement a városba az alatt az órv alatt, hogy bevásárolj egyet-mást; pedig az alattomos mester csak a postára ment, hol mindig e cím alatt: Ur Péternek Budán (Ma-

Szél Kálmán megkezdte, Szapáry folytatta, Tisza bevégezte, s a jelenlegi pénzügyminiszter Wekerle betetőzte azt az épületet, melynek neve: állami háztartás.

Vagy kételkedik valaki azon, hogy államháztartásunk rendezve van?

Tekintszen a világ börténére. Nézze meg az államok hévmérőjét, a pénzügyi állapotokat s azonnal meg lesz győződve, hogy Magyarország pénzügyei rendezve vannak.

Hazánk, tekintélyben nyert a világ előtt; a világ piacon el van ismerve a magyar papiroknak egyenjogúsága bármely más állam értékpapirjaival. A magyar állampapírok al-pari árfolyamot mutatnak a világ pénzpiacán. Papirjaink egy harmadrésszel emelkedtek kibocsájtási értékük felett; mi nem jelent mást, mint hogy a világ piac elismerte, hogy a magyar állam háztartása teljesen rendezve van, az előtt a világ hitelnél meg kell nyílnia.

Mig ezelőtt pár évtizeddel, a magyar értékpapírok fél áron sem voltak értékesíthetők, ma névértékükön felül egy harmadrésszel sűrű kereslet tárgyát képezik. Ez azt jelenti, hogy az állam hévmérője ugyan csak felszökött.

És bizunk a jelenlegi kormányban, s ennek elnöke által tett azon kijelentésben, hogy az államháztartást megzavartatni nem fogja soha engedni, s mert bizunk abban, biztos kilátásunk van, hogy Magyarország állami hévmérője sohasem fog többé lejjebb szállani, hanem csak emelkedni felfelé, hogy jelezze a világnak, miszerint államháztartásunk teljesen rendezve van!

Palotai Ákos.

Cselédügyünkhöz.

A napokban olvastuk, hogy a városi képviselőtestületből alakult bizottságok a szini és a jogi bizottság megalakult. Nem akarjuk jelen alkalommal a jogi bizottság figyelmét felhívni mindama hiányzó szabályrendeletekre, a melyeket már minden város összegyűjtött,

most az egyszer csak a cselédrendtartás ügyét — illetve a cselédügy szabálylial leendő rendezésének sürgősségét óhajtnak jelezni.

A cselédügye városunkban nem a legjobban áll, nem csak azon okból nem, mivel talán a cseléd törvény oly törvény lenne, mely a cseléd és gazda közötti viszonyokat nem helyesen szabályozná, vagy tán mert a kapitányság kisebb gondja is nagyobb lenne, mind a cselédügy fölötti felügyelet, ellenőrzés, szigor és rend, hanem azért, mivel a gazdák nem tartják be szigorúan a törvény szabályait, a könyveket a minősítések tekintetében könyveműen kezelik, cselédjeiknek pedig rendes elbocsájtási bizonyítványt nem is adnak, sőt azokat, ha beszegődnek, nyilvántartás végett be sem jelentik, — így a kapitányság mindezt nem ellenőrizheti.

És ez azután minden bajnak szülő oka lesz. És miért nem jelentik be, kérdi valaki? csupán azért, mert arra nem kötelesek, mert arra nincs szabályrendelet, nincs büntetés! Óhajtható lenne ha a cselédrendtartás, amely szerint a cseléd és gazda közötti per — a hatóság előtt lefolyik — szabályozva lenne, de még óhajthatóbb, hogy a bejelentés, az elbocsájtás és felfogadásra kötelezővé tessenek nek a gazdára, mint a cselédre, mert bírság nélkül pusztá szóra azt keresztülvinni lehetetlen.

És mi mind ennek a következménye. Először hogy adandó esetekben a cseléd mintegy próba-időre felfogadva — két hét múlva is elbocsájtatik anélkül, hogy gazdája bejelentve lenne, s a cseléd ott hagyhatja gazdáját, pedig 3 hónapig lenne köteles kitartani: az az per, és a sok nem fizetés.

A kapitány pedig a nyilvántartásban akad el, mert a cseléd 2-3 évig is egyszer véletlen bejelentett gazdájánál szerepel folyton.

És így azután, ki? hol? hova? és merre ment vagy Kanizsán helyben van-e? nem tudja senki, még maga a kapitány se, ha csak házról-házra nem járnak keresni.

E' dolgon segíteni a legtöbb ideje.

Ajáljunk azért:

1-ször a jogbizottság szerkeszzen egy szabályrendeletet, a melyben a cseléd perrendtartásra hozzon kimerítő szabályokat, nehogy a kapitányság előtt a jó anyagi törvény meghaljon a rossz tárgyalási szabályok halálos döfésai alatt.
2 szor szabályoztassék a záróra ügye — illetve a kapuzárás, s ellenőriztessék a cseléd, s büntetései szigorúan szolgálati könyvébe bevezettessék.

3 szor szerveztessék egy cseléd bejelentési és nyilvántartási hivatal, amelynél minden cseléd felfogadása és elbocsájtási napja 25 ft bírság terhe mellett a gazda által bejelentendő s a cseléd könyvébe hivatalosan bejegyzendő lenne.

E rendszer mellett nemcsak az erkölcssteleneknek vetteik gát, de a gazda érdekeinek megóvása mellett — a közérdek és magánérdek is nyerni fog.

A Tekintetes városi előljárók figyelmét is felhívjuk, miszerint ez ügyben mielőbb tegyen lépéseket, vizsgálja meg mostani cselédrendszerünk és nyilvántartásunk hiányait és ha úgy tapasztalná, hogy az tovább ily elhanyagolt állapotban nem maradhat, tegye meg legalább is az irányadó intézkedéseket, hogy a bejelentések kötelezőkké tessenek, s a kapitányság ellenőrizhesse minden alkalommal, hogy a minősítés, a segédési tartam vagy próbaidő bevezetve van, a szolgálati idő nincs-e megszakítva és a csavarás, éjjelezés, kórházban, bűnben találtak ez állapota is a szolgálati könyvből kitetaző legyen.

Igy a gazda tájékozva lesz cselédje felül, a cseléd jó bizonyítványa mellett biztos és jó helyre talál, a kapitányság pedig egy iktató vagy mutató könyv alapján könnyen ellenőrizni a cselédek rossz vagy erkölcsstelen magaviseletét.

Torkos Lajos.

A műveltséggel való szédelgés.

Verulami Baco, a gyenge jellemű, de nagy eszű lord kancellártól származik az a mondas, hogy a tudomány, a műveltség, hatalom. Ó, a ki a tudományt, a pusztá hit és auctoritása nyugétől felszabadítá és minden tudást a tapasztalatra utalá, önmagában érezte legjobban a tudomány hatalmát; érezte, hogy ha a tapasztalatból indul ki minden buvárkodás, minden kutatás, ugy az emberi elme ki fogja találni mindazon törvényeket, melyek alá minden természeti ünemény és erő foglalható és sejtette, hogy az ember ezen erőket hatalmába fogja ejteni, kényszeriten fogja őket arra, hogy akaratának engedelmeskedjenek. — Innen az ó mondas, hogy a tudomány hatalom.

Hatalomnak bizonyult az főleg a XIX században, amikor az emberi elmének sikerült a megismert természeti erőket öntudatosan, céltudatosan felhasználnia, a midőn a gőz és elektromosság fegyvereivel valóságos hódító hadjáratot visel a természet ellen és azt kényszeríti, hogy az emberiségnek szolgáljon. De a társadalom bizonyos rétegei nem bírnak annak élénk tudatával, hogy a tudomány hatalom, nem azért művelődnek, hogy az emberiségnek használja-

gyarország) egy levelet adott fel. Mi volt a levélben, mi czéja volt Magnesiusnak, azt senki sem tudná megmondani; annyi azonban bizonyos, hogy a csillagás mindent ekkövetelt, hogy az urnó teljes, feltétlen bizalmát kiérdemelje s magának megszerezze.

Az urnó jólelkűsége, vagy a mester alattomos hízelgő modora volt-e az ok, meg nem határozhatjuk, de tény, hogy alig telt el félév, Magnesius az urnó legbizalmasabb embere, nélkülözhetetlen titkárja s mindenese volt, ki nemcsak a leányok tanításával foglalkozott, hanem a ház ügyeit is vezette az urnó rendeletei szerint. Magnesius tökéletesen célját érte; az anyánál nélkülözhetlen volt, a leányok rajongtak a tudományos emberért s bár már évek múltak el, mióta Magnesius a kastélyban volt, s bár a két leány teljesen kifejlődött nagy leánynya lett, nem közeledvén senki hozzájuk, nyugodtan hallgatták a tanár előadásait, nem zavarva szívük nyugalmát semmi érzés.

Igy telt el öt év. Magnesius szobájába lépve este kezeit dörszölte, s meglegedetten szolt magához: — jól megy minden, sikerülni fog, Péter meg lesz velem elégedve.

Hét év merült az örök semmiség ürébe.

A kastély parkjában volt sir nem állott magányosan, másik emelkedett mellette, melynek márvány lapján e szavak voltak olvashatók: „A legjobb anyának árva leányai.”

A kastély urnője ott aludta örök álmát szeretetlérje mellett, s a ketős sirt a két leány állolta.

Nem volt kínos a megválás. Az anya aggodalom nélkül hagyta ei leányait, mert hiszen gondnokukká végrendeletileg Magnesius mes'erte tette; jobb kezebe nem tehette volna le gyermekei jövőjét, mint annak az önzetlen jó barátának kezébe, ki oly odaadással tanította a gyermekeket; — így gondolta a szegény anya. Pedig ha tudta volna, mily alattomos lénynek adta át gyermekei jövőjét, bizonyosan nem hunyta volna le oly nyugodtan szeméit, nem halt volna meg oly nyugalommal.

Leonora és Valeria a legnagyobb előszeretettel csüggték az astronomián, melyet az öreg mester oly érdekeszítően tudott előadni, annak titkait oly meglepően fejtegette, hogy a leányok elmerülve hallgatták; de Magnesius más irányban is képezte a leányokat. Vallásos érzelmeiket ápolta oly módon, hogy a két leány rajongóvá lett, még mielőtt maguk is észrevették volna. A szűz anya iránti tisztelet ugy áthatotta keblüket, a Megváltó imádása oly napi szükségükké vált, hogy midőn Magnesius azt fejtegette előttük, hogy mily boldogok azok, kik a Megváltó menyasszonyaivá lehetnek, s mint zárdaszűzek a szűz anya leányaivá válhatnak, Leonora és Valéria önkéntelenül oly vágyat éreztek, mely a zárdába vezette őket s ha Magnesius számításában nem fog-

c-alódni, biztosra vehette, hogy a két leány nem sokára felveszi a zárdaszűzek látólat.

De Magnesius tervezett, a gróf-vegezett, mondhatnók mi s ezzel röviden be is fejezhetnők beszélyünket. Amde olvasóink kétség kívül tudni óhajtnak, mivel az, mit a gróf végezett, ki volt az a gróf, a ki végezett s így ei kell mondanunk, mi történt, ne hogy esonka legyen elbeszélésünk.

Leonora és Valeria a kastély teraszán ütek, mindketten himeztek s az öreg Magnesius egy nagy astronomiai könyvet forgatott.

A park tulsó végében lódobogás halatszott, a leányok oda tekintettek s rémulve ugrottak fel.

A park tulsó végében Magnesius, mióta ő kezelte a kastélyt, egy majort épített, melyben a szolgaszemélyzet is lakott. E majort mellett lovagolt egy férfi, lova megbokrosodott és vad futásban egy fatörzsben megbotolva elbukott, maga alá nyomva lovagját.

E pillanat volt az, melyben a két leány figyelme felébredt. A majorból a szolgák kirohantak, kiszabadították a lovagot, kelemellen helyzetéből, de a lovat, mely esés-folytán lábát törtle, felállítani képtelenek voltak. A lovac erős sürölődsi szenvedett arcán, s oldalbordái benyomultak a ló terhe alatt.

A szolgák hordágyat rögtönöztek, ráitétek a sérült idegét s bevitték a kastélyba.

(Vége következik.)

nak, vagy erkölcsökben, érzelmeikben javuljanak, nemesbökké legyenek, hanem azért, hogy képzettségükkel tetszelegessenek, tüntethessenek. Senki sem kérdi köztük, mi vagyok én? hanem minek fognak engem tekinteni az emberek, ha a divatos ismereteket magamnak el fogom sajátítani.

Pedig az a pincér, aki idegen nyelveket tanul oly célból, hogy más, idegen országban megkereshesse kenyerét, az iparos, a ki rajzolgat készítményének díszesebb kiállíthatása céljából, a cigány, a ki vonójával gyakorolgtatja az új zenedarabokat, céljával még mindig sokkal magasabb fokon áll, mint a mi franciául parló, a zongorán klimperező és az ecsettel mázó divatközönségünk.

A mi állami és társadalmi rendszerünk nem engedi többé meg, hogy egész társadalmi osztályok csupán szépsézetű indokból művelődjenek.

A régi görögök városai, államai a rabszolgátság alapultak. A szegény rabszolgák dolgoztak, a szabad polgárok pedig a műzának vagy a henyelésnek éltek. Azon foglalkozást, mely kenyeret hozott vagy hasznot hajtott, megvetették, mert azt szolgáinak, banatikusnak tartották.

Mai napjág megfordított rendszer van. Ma már azért művelődünk, hogy érzelmeinkben, erkölcsökben nemesedjünk, hogy tudományunkal mentül több embernek használjunk, de viszont, hogy önmagunkon is segítsünk, hogy megélhetésre, társadalmi állásra, hatalomra tegyünk szert.

De mindazon képzés, melyben gyermekeinket részesítjük, oly ok- és célból, hogy a drága áron szerzett műveltséggel tetszelegessenek, hogy azzal nagyképűsködést űzhessenek és elhíthessék azt, miszerint a kicsi francia nyelv tudással, a bánális zenéléssel és tájkép mázóval a társadalom elismerésére és becsülésére jogot formálhatnak, ama művelődés értéke még alacsonyabb fokon áll, mint a banatikus foglalkozás és a kenyér könnyebb elérhetése céljából üzött kontár tudakosság.

V

Külföld.

Franciaország. Párizsi hírek szerint Stambulow egy hozzá intézett kérdésre, Bulgáriát illetőleg következő négy pontból álló jelentékeny nyilatkozatot tett. 1. Ferdinand fejedelem nem fog leköszönni. 2. A függetlenség kihirdetéséről szóló hír csak kacsa. 3. Bulgária nem fizeti meg előbb az adót, míg Törökország nem felel a jegyzékre, mely Bulgária elismertetését követeli. 4. Panica kivégzése szükséges és üdvös volt.

Anglia. Stambulow fentebbi kijelentését körülmenyesebben adja a londoni legnagyobb lap a szavakban: Stambulow kijelentette, hogy a bolgár kormány nem tervezi a függetlenség kiállítását. Van több közélet, melyhez fordulni lehet, mielőtt Bulgária magát függetlenítene. Ferdinand fejedelemnek maradnia kell és nem is gondolt sohasem Bulgária elhagyására. Ha Oroszország arra készíti Szerbiát, hogy megtámadja Bulgáriát, és önkéntessel meg fegyverekkel támogatná, ennek általános európai háború volna a következménye. Bulgária két-száz ezer embert állíthat csatamezőre, még pedig jól felfegyverezve.

Vilmos császár Pétervárt. Suvalov gróf berlini orosz követ kormányától hozzá érkezett parancs következtében, előbb mint tervezte, fog Oroszországba utazni, hogy közreműködje a Vilmos császár fogadtatása programjának megállapításában. Suvalov üdülést végett előbb birtokaira utazik és csak aztán megy Pétervárra, hogy annak idején a kiküldött tábornokok és egyéb méltóságokkal együtt élébe utazzék Vilmos császárnak.

Szerbia. Belgrádról értesítenek, hogy a szerb radikális pártnak jagodinai közgyűlése, a magyar kormány sertésbeviteli tilalmára vonatkozó határozati javaslaton kívül, még több más határozati javaslatot is elfogadott: a partyülés az egyik határozati javaslatban felszólítja a kormányt, hogy hasson közre, mikép a porta elégtételt adjon Marinkovic prisztinai szerb konzulnak meggyilkolásáért s arra az esetre, ha a porta ezt az elégtételt megtagadná, találjon ki módot, hogy a szerb állam megsértett méltóságának elégtételt szerezzen. A partyülés továbbá tekintettel arra, hogy a radikális prog-

ramnak politikai része immár elegendőképpen keresztül van vite, felszólítja a kormányt, hogy baladéktalanul létesítsen fontos reformokat a gazdasági haladás érdekében. A radikális párt központi bizottsága kötelezi magát továbbá, hogy hazafias egyesületek alakítása által oda fog hatni, hogy a szerbiai nép szükségélt ipar-cikkeket csupán a belföldi ipar útján szerezze be.

London. A nemzetközi békebíróóságok behozatalát célzó kongressus elhatározati javaslatot terjesztettek oly szerződésnek kötésé iránt, melyekben a nemzetek közeleznék magukat, hogy a netalán felmerülő differenciákat választott bíróság elé terjesztik. Barth és Brömel német képviselők pótdívtványokat tettek.

Előfizetési felhívás.

A „Zala“ politikai hetilap a XVII ik év folyamán második felébe lépett. Az irány melyben a lap eddig vezetve volt, helyesnek igazoltatott a tisztelt olvasó közönség által; legalább ezt kell következtetnünk az eddig tapasztalt rokonszenves fogadtatásból.

Ez irányt továbbra is megtartja lapunk s iparkodni fogunk az eddigi rokonszenven még emelni.

Hogy ez azonban megtörténhessék, a tisztelt közönség anyagi támogatásától függ, s épen ezért nyitjuk meg előfizetésünket az új félfévre, kérve eddigi előfizetőinket lapunk további támogatására, s ismerőseik körében leendő terjesztésére. Egyben felkérjük azon előfizetőinket, kik még díjaikkal hátralékban vannak, hogy azokat be-küldeni sziveskedjenek.

A lap előfizetési ára:

Egész évre	5 frt
Fél évre	2 „ 50 kr.
Negyed évre	1 „ 25 „

A községi jegyző és tanító uraknak lapunkat évi 3 frt díj mellett küldjük, ha azt megrendelik.

Minden fél és egy éves előfizetőnk az év végével lapunk szerkesztőjének: „A sors üldözött család“ című regényét kapja meg díjtalanul.

Az előfizetési pénzek legzélszerülben postautalványon küldhetők „A Zala kiadóhivatalába Nagy-Kanizsán“ cím alatt.

Szíves pártolást kérve maradtunk Nagy-Kanizsán 1890. július 1.

A „Zala“ kiadóhivatala.

Helyi ujdonságok.

— **A király kiránszony esküvője** napját városunk is megünnepli, a mennyiben a város fel fog lobogóztatni, a harangok zugni fognak 10 és 11 óra közt, a midőn a háladó nagymise lesz a barátok templomában, melyen a városban létező polgári és katonai hatóságok fognak részt venni; a nagymise alatt a katonaság diszlóvéseket teend. A főváros is teljes díszlót fel. Valamennyi középületre és számos magánháza kitűzik a nemzeti zászlókat. Az esküvő órájában d. e. 10 órakor megkondulnak a főváros összes kegyuri templomaiban a harangok. A belvárosi plébánia templomban tartják meg az ünnepi főistentiszteletet. A templomot virággal díszítik fel. Az egyházi szertartást valamelyik püspök fogja végezni. A szertartás alatt a budai dalárda előadja Volkman B-dur miséjét. A főváros nyilvános terein delután katonazenekar fog játszani. Az esküvő napján kezdődik meg a lövés-ünnep is, melyhez a főváros jelentékeny aldozattal járult. Az ünnep három napig tart s hivatalosak reá az ország összes lövészegeisületei. A főváros gondoskodott arról is, hogy örömet szerezzen e napon a fővárosban állomásozó közös hadseregebeli és honvéd helyőrségnek, amennyiben minden egyes katonának 15 krajcar napi pótléket utalványozott. De nem feledkezett meg a főváros árváiról sem, akiknek számára gazdag lakomát rendelt. Este a népszínházban dísz előadás lesz, melyen előadják Bertha Sándor „Ünnepi csárdás“ című ze-

neművét is, melyet ez ünnepre írt. Mindezt most állapította meg az ünnep rendezésére kiküldött bizottság, melyen Ráth Károly lőpölgármester előkölt. A végrehajto bizottság elnöke, Gerlócy Károly alpolgármester jelentette be az ünnep részletes programját. Bemutatták egyuttal a főváros üdvözölőfeliratát is, melyeket a főváros a felséges szülőkhöz és a mátkapárhoz intéz.

— **Honvédségi szemle.** A székesfehérvári honvédségi kerület parancsnoka Andrássy vezérőrnagy e hó 24-én városunkba érkezett. Itt a honvédségi laktanyában szemlélet tartott a honvédség feletti, s díben a honvéd tisztikarral együtt ebédelt. Másnap a szemle szabadban, gyakorlattal egybekapcsolva lett megtartva. A kerületi parancsnok teljes meglegedését nyilvánította a szemle alkalmával tapasztaltak feletti, s a tisztikar kíséretében kiment az indóházhoz, s elhagyta városunkat.

— **A babona.** Hiába, a tizenkilencedik század felvilágosodottságának sem sikerült még a közpén közt élő babonát teljesen száműzni. Egyik szent kutat a másik után keresi fel bucsujárással, hol a Szűz Mariát hiszi létezni. Csak a napokban temettetett be az illető szolgabíró egy ily szent kutat, s most ismét Pogány-Szent-Peter egyik kutajhoz zárandókot a babonáit elteit nép, most, midőn a legszorgosabb munkáideje van, százával és százával keresi fel a kutban lévő isten anyát. Az Iharosberényi rom. kath. lelkesz hasztalan prédikálta ki, hogy az egész szentkút historia semmi egyéb mint babona hit, a nép nem halgat, hanem siet látni a kut vízében székelő égi anyát; kiről az a hír terjedt el, hogy csak a tiszta nők láthatják. Ebből a balhítből azután nem egy két oly eset fordul elő, hogy a férj — nejét, ki a szűz anyát nem látta meg a szent kut vízében, — gyanuba fogja, hogy hűtelen asszony, s kézzel foghatólag tudatja vele hűtlensége teletti neheztesét. Ideje volna, ezt a szent kutat is behányatni, mielőtt több, s nagyobb kellemelenségeket idézhetne elő.

— **Hirtelen halál.** Diener-Fülöp asztalos segéd a Lendvay házban Lausch Jakab szobánál szolgáló Zaisorec Klárához ment e hó 20-án látogatába, ott azonban hirtelen rosszul lett és mire a nevezett leány által értesített Schopp Imre, Diener barátja az orvos után futott s ez megérkezett; Diener már halva volt. A holttestet boncolás végett a közkörházba szállították.

— **Öngyilkosság.** Waldner Henrik 20 éves, izraelita ifjú, ki Stetner testvérek borkereskedésében mint segéd volt alkalmazva, e hó 20—21-e közötti éjjel, revolverrel agyonlőtte magát. A rendőri vizsgálat kiderítette, hogy az öngyilkos e hó 20-én éjjel a Nyitray-féle vendéglőbe ment, ott a 3-ik szobába szobát azzal, hogy ott lóg hálni, s reggel kifzeti szállását, kibérelte egy éjszakára. Éjjel azonban egy 6 millim. kaliberű 6 lövetű revolverrel előbb melibe lötte magát; de e lövés nem volt halálos, mire aztán jobb hántekába lőtt s meghalt. A revolvert, melynek 6 lövegeből kettő hiányzott, a rendőrség az öngyilkos mellett megtalálta; Waldnernél semmi sem volt, zsebében 4 krt találtak. Hogy mi vitte a szerencsétlen fiatalembert a borzasztó tetre, senki sem gyanítja, mert a Stetner testvérek nyilatkozata szerint: Waldner igen szorgalmas, pontos, jó magaviseletű ifjú volt, szavakat biztak rá főnökei s soha legkisebb visszaélését sem vettek észre. Az öngyilkosság a megejtett külvizsgálat után teljesen megállapítva lévén, a rendőrorvosi boncolás szükségé fenn nem forog, s ettől a rendőrség el is állott.

— **Gyilkosság Paliban.** E hó 20-án Paliban, az ott lakó Korona János éjjel kilépett lakásából, hogy szétnezzzen az udvaron s mérhái között. A pitvar ajtóból kilépve a nélkül, hogy valakit észrevett volna, egy valószínűleg a sötétben rejtőző gyilkos hátulról föbe uttóte, mire az ember halva rogyott össze. A családtagok a küszöbön találák meg a holttestet; azonnal jelenléttettek, s a gyilkost nyomozták; de eddigelé eredményhez nem jutott a csendőrség. A gyilkosság éjjelen 180 tyukot loptak el Paliból. E körülmény arra enged következtetni, hogy a tolvajok, kóbor cigányok voltak s a gyilkosságot is ezek követék el. A meggyilkolt Koronának felesége és három gyermeke maradt vissza.

— **Jótekonyság.** A balatonfüredi kórház javára: Szénássy Károly 10 frtot, dr. Mondschein E. pedig 2 frintot adományoztak.

— **Fürdőszék.** A hozánk beérkezett fürdői jelentések szerint Balatonfüreden 1373, Lipiken 1302, Daruváron 613 fürdő vendég időzik.

— **Tűzoltóság Margitszigeten.** József főherceg tűzoltóságot szervezett a Margitszigeten, s annak parancsnokává Magyar lökerészát nevezte ki. A tűzoltókat egyenruhával látta el a főherceg, ki Alsutól ültető oktatót is küldött a szigetre.

— **Vasparipán Zürichből Budapestre.** Papp Elemér és Gedeon János technikusok e hó 23-án indultak Zürichből vasparipán Budapestre. A valalkozó paripások München-Becs és Esztergom felé vetik útjukat s azt hiszik, hogy 8 nap alatt megérkeznek a fővárosba.

— **Hogy kell a rózsát festeni?** Az annyira keresett és kedvelt teakozlak könnyűszerrel állíthatók elő fehér rózsákból; egy liter meleg vízbe 8-10 gramm pikrinsavat, vagy pedig kék és narancsszínű anillint teszünk. Ha az kihűlt, belemártjuk a fehér rózsákat, melyek egy óra lefolyása alatt szép sárgákka lesznek. Egy kis jódval viola színűre festhetők a rózsák; safraninnal és curcuivre-ra világos skarlát rózsák állíthatók elő. Tímó és safranin segítségével világos színű rózsák s utpörpörökké változtathatók. Ezek szerint sohasem tudhatni a virágos boltban, hogy mily színűnek termelt a rózsák, melyet piros, sárga vagy violaszínű gyanút várszunk.

— **Gyászhiír.** Következő gyászjelentést vetünk: Horváth Istvánné szül. Bódei-Hegyí Magdolna a maga, valamint kiskorú gyermekei Kálmán, Aranka, Stefánia és az összes rokonság nevében mélyen szomorodott szívvel jelenti felvételien férjének, illetve apjuk, sógoruk és vejüknek **Horeth István** nyugalmazott m. k. r. táviróosztályi, letenyei posta-mesternek f. évi július hó 25-én délelőtt 9 órakor hosszas szenvedés és a halotti szentségek ajtós felvétele után életének 44-ik évében történt gyászszos elhunytát. Letenye, 1890. évi július hó 25-én. A dás és béke lebegjen porai felett!

Tanügy.

— **A zalamegyei áll.-tanító-testület közgyűlése.** A zalamegyei tanító-testület ez ideig rendszeres közgyűléseit f. hó 15-én meggyűlének egyik legszebb tekvésű helyén Sümegen tartotta. A gyűlésen részt vettek a testületi tagok kivül: Dr. Ruzsicska Kálmán tanfelügyelő, továbbá Eitner Sándor Sümeg város orsz. gyűlési képviselője, Takács Lajos iskolaszéki elnök stb. Udvardy Ignác testületi elnök emelkedett hangú beszéddel nyitotta meg a gyűlést, buzdítva a tanítótestületet a haladásra, az egyetértésre, és egységes munkára, amely tényezők együtt véve a tanügy felvirágozása és a tanítói hivatás morális betöltéséhez megkívánatnak. Abbeli óhajának advá kifejezést, hogy a tagok az egyesület ügyeit tőlük telhetőleg s egész lelkesedéssel fogják támogatni, a közgyűlést megnyitottanak nyilvánította. Felolvasta ezután egy éves jelentését, alaposan ismertette ugy az egyesülés körök, mint a központ kifejtett tevékenységét. A közgyűlés jegyzőkönyvileg szavazott köszönetet az egyesületi elnöknek s a központi választmányának egy évi sikeres működésükért. A közgyűlésnek 12 pontból álló tárgysorozata, s annak minden egyes fételenél élénk és érdekes viták fejlődtek ki, melyek ép oly tanulságosok és szépek voltak, mint komolyak és higadtak maradtak az egész gyűlés folyama alatt. Bíró József keszthelyi tanító olvasott fel egy gondallal és szakértelemmel készített dolgozatot. Címe: „Az állami szakszerű felügyelet szervezése, tekintettel a néptanítók előléptetésére.” Hoffmann Mór nagykanizsai polg. isk. tan. A népiszkolai tankönyvek és ezek bírálatának kérdése” című tétel előadója élénk eszmecsere keltett ama javaslatával, hogy ezentúl a népiszkolai tankönyvek bírálatánál először két szakférfi alkalmazassék, többek hozzá szólása után oly értelemben fogadtattott el, hogy ezután adassék ki a tankönyv bírálat végéig két oly néptanítónak, kik a gyakorlati téren már buzamosabb idő óta sikerrel működnek. A jövő 1891. évi közgyűlés helyéül Keszthely városa jelöltetett ki. Gyűlés után a Moizer-féle nagyvendéglőben társas ebéd rendeztetett, amelynél jó bor és zene mellett csakhamar megkezdődtek a felköszöntők írja. Dr. Ruzsicska Kálmán gr. Csáky Albin közökt. miniszterre emelt magvas

beadé kísérőben poharat. Udvardy Ignác, Eitner Sándor orsz. gyűl. képviselő elítette, mint a tanügy lelkes barátját s jelenleg is mecenását, ki is a társas ebéd összes költségeit volt szíves fedezni. Eitner Sándor a megyei tantestületet élítette. Bánfy Alajos, Vázsonyi és Hoffmann Mór mondak még töstököt.

— **Főhívatás az 1890. évben Budapestén.** A IV. egyetemes tanítógyűléssel kapcsolatban rendezendő népoktatási taneszköz- és tankönyv-kiállításra. A f. évi augusztus 20-án és következő napokon Budapestén tartandó IV-ik egyetemes tanítógyűlés rendező nagybizottsága elhatározta, hogy az egyetemes tanítógyűlés alkalmával az összes népoktatási intézetek tankönyveit, taneszközöit és egyéb isk. felszereléseit föltiltató kiállítást rendez, s ezzel egyrészt a rendező bizottságot, másrészt — különös tekintettel az üzleti ügyek lebonyolítására — a Laupel Wodianer udv. könyvkereskedő céget bizta meg. A kiállítás helyisége: az országos magyar gazdasági egyesület tulajdonát képező „Köztelek.” A kiállítás tartama: augusztus 17-től augusztus végéig terjedő két hét. A kiállítás tárgyai: A) Mindennemű elemi népiszkolai, — felső nép- és polgári iskolai, — felsőbb leányiskolai, — tanító- és tanítónőképződei olvasókönyvek, tankönyvek, segéd- és vezérkönyvek, valamint ifjúsági iratok. B) Iskolai atlaszok, szemléltető képek, falitablák. C) Az egyes tantárgyak tanítására alkalmas egyes szemléltető eszközök, vagy gyűjtemények. D) Iskolai burtorzakok és a tanítás egyéb segéd eszközei (írják füzetek, vonalzők stb.) E) Tan- és nevelési ügyi folyóiratok. F) Ertesítő és egyéb iskolai nyomtatványok, iskolaépületek és berendezések rajzai. A kiállításban részt vehetnek a hazai összes népoktatási intézetek és az ezekben működő tanítók és tanárok, a tanszermuzeumok, a könyvkiadók és könyvkereskedők, a tanszerkereskedők és tanszerkészítő iparosok, a papír és írószerkereskedők, a tanügyi folyóiratok szerkesztői és kiadói. Külföldi kiállítók is szívesen fogadtatnak. A kiállítók terhelő költségei a következők: 1) Szállítási költség a vasúton oda és vissza. 2) Szállítási költség a budapesti vasúti állomásoktól a kiállítás helyiségebe és vissza. Ez utóbbi szállítást, ha a kiállító másképen nem intézkedik, a rendező bizottság eszközli, a költségeket pedig a visszaszállítás alkalmával a vasúti visszaszállítás költségeivel együtt utánvételezi. 3) Térdíjak alapterületen négyzetméterenkint 4 frt; falterületen 2 frt, szekrényekben külön megállapodás szerint. 4) Feliratok költsége. 5) Biztosítási díjak, a mennyiben a kiállított tárgyakat biztosítani kívánják. A feliratok elkészítésére valamint a kiállított tárgyak biztosítására a kiállítók kívánatára utólagos elszámolás m-lett a rendező bizottság szívesen vállalkozik. A kifutótesetek abból fognak állani, hogy a kiállított tárgyakat egy e célra szakemberekből összeállított bíráló bizottság fogja megvizsgálni, s egyrészt gondoskodni fog arról, hogy a jele sebbeknek talált tárgyak a hirdalpokban kellő mértékben részesüljenek, másrészt az illető kiállítók a bíráló bizottság által kiállított elismerő levéllel is megjutalmazza. A kiállítás anyagi sikere érdekében a rendező bizottság a kiállítás helyiségében megrendeléseket közvetítő irodát is fog berendezni. Bejele-tési határidő augusztus 1-ő napja.

— **A Magyarországi központi Főbelsőügyelet gyermekkertészno képzőintézetében az 1890/1. tanévben az előadások folyó év szeptember első napjaiban veszik kezdetüket, miért is mindazok, kik magukat gyermekkertésznoökké kiképezni s ekkép tiszteletreméltó állásra szert tenni óhajtanak, felhivatnak, hogy folyamodványaik f. é. aug. hó 30-áig az egylet iskolaügyi bizottságának elnökénél, Rosenzweig Saphir Sarolta urhölgyénel (lakik Margitsziget, nagy szálloda 238. sz.) vagy pedig Péterffy Sándor urnál, az intézet igazgatójánál (lakik: VII., Damjanich-utca 3. sz.) nyujtsák be. A felvétel feltételei: 1. betöltött 16-ik korév; 2. egészséges testalkat; 3. fedhetlen előélet; 4. gyermekek iránti szeretet; 5. a magyar nyelv bírása szóban és írásban; 6. tartoznak 4 elemi és két polgári iskolai osztály, esetleg hat elemi osztály bevégezését tanúsító bizonyítvány, és kereset, illetőleg születési levél bemutatása mellett, felvételi vizsgának is alávetni magukat. A gyermekkertészno képzőtanfolyam két évig tart. A növendékek kivétel nélkül díjtalan tanításban részesítetnek és a taneszközökkel is az egylet költségén láttatnak**

el, étkezés, ruházat és lakásról maguk gondoskodnak.

— **A szülők figyelmébe.** Azegész felvidéknek legjelesebben felszerelt, leglátogatottabb s legkitünőbbnek elismert felső leányiskolája és nevelő intézete a *Helmbacher Augustia* miniszterileg engedélyezett és nyilvánossági joggal felruházott nyolcosztályú elemi és felső leányiskolája és nevelő intézete, melynek, amellett, hogy a jó nevelés minden kellékeivel rendelkezik, egyik főjellemvonása az, hogy benne a németajku leányok egy-két év alatt teljesen megtanulnak magyarul, míg ellenben a magyarajku leányok ugyanazon idő alatt a német nyelvet szóban és írásban teljesen elsajdítják. A kik az intézetet huzamosabb ideig látogatják a francia írásban és beszédben szinten kellő precizitásra tesznek szert. Az intézetben az egyes tantárgyakat, a zenét, a rajtot Pozsony legjelesebb szaktantervű tanítják. Egy növendéknek egy évi teljes ellátásért 300 frt fizetendő. Pozsony kitünő éghajlati viszonyait a személyes meggyőződésünk után mondhatjuk, hogy az intézeti helyiségek alkalmas voltát is figyelembe véve, a legmelegebben ajánljuk ezen intézetet a szülők figyelmébe.

— **Ak egyszerű és kétfős könyvtétel tankönyve.** című vaskos művet küldött be szerkesztőségünkhez annak szerzője Bün Samu. Figyelemmel átlapoztuk a nagy anyagot felölő művet, s nagy meglepéssel letünk azt le; mert nemcsak ritka lelkismeretességgel, szorgalommal s szakavatottággal összeállítottnak találuk azt, hanem meggyőzőtt a mű arról is, hogy szerzője a modern didaktika követelményeit teljesen ki-elegítőleg írta meg könyvét. Különösen ki kell emelnünk e műnek azon szerencsés irányát, mely gyakorlati rendszeren alapul. A példák, melyeket felmutat, oly kimerítő, egyszerűek, érthetőek és szabatosak, hogy nem csak a szakember, hanem a teljesen laikus is eligazodhat rajtuk. A mű már második kiadásu, mert az első kiadás, — melyről nemcsak a fővárosi nagyobb lapok, hanem a szaklapok is a legmelegebb elismeréssel nyilatkoztak, — teljesen elhogyott. A mű a Bevezetőrészen tárgyalja az „Egyszerű könyvtétel.” A kétfős könyvtétel” és e fejezetben azól: „A kétfős könyvtétel könyveiről.” A számlákról. A gyakorlati részben „Az egyszerű és kétfős könyvtétel” s az „Üzleti társaságok könyvtelése” van felmutatva gyakorlatilag Bejelezést adia: a mű teljes Pédákrát. a könyvtételnek. Bün könyve a szakférfiaknál a legmelegebb fogadtatásra számíthat. A mű mely miniszterileg aprobálva van kapható: Nagy-Kanizsán Fischel Fülöp könyvkereskedésében.

Tudomány, irodalom.

Lapunk e rovatában ismertetett művek, lapunk kiadójánál, Fischel Fülöp könyvtáruis üzletében megrendelhetők.

— **Ábrányi Kornél,** veterán zenészerzőnk előfizetést hirdel új ot magyar zeneműre. Szerző oly baberokt aratott már a magyar zeneirodalom terén, hogy kétség nem tér hozzá, miszerint ezt az új művet, minden magyar zenés meg fogja szeretni, az előfizetési felhivas'igy szól: Midőn legújabb keletű zeneműveim kiadhatása érdekében, előfizetés útján partolásra vagyok bator felkérni a t. c. hazai zeneközönseget: míg egyrészt erre ama szives jóhajlam és rokonszenv batorít fel, melyet a magyar zeneközönység részéről már több ízben volt szerencsém tapasztalni: másrészt csak műviszonyainkból folyó ama kö-rülménynek engedek, mely a komolyabb irányú magyar zeneterekekkel szemben manapság éppen nem mondható kedvezőnek. A nemzeti s így a magyar műzene fejlesztési kérdése is, a mul-kony napi izlés s már a kimerülés stádiumáig jutott népies s nem is mindig nemzeti alapon álló iránynyal szemben, — bármint érveljenek is a mellette kardoskodók: ma már ép oly erősen van napirenden, mint bármely más reformkérés, melyet nem lehet többé arról levenni. Mert a művészet fejlődési kontinuitása ép oly feltartózatlan követelménye a kornak, mint bármely igénye a civilizációnak. A dolog lényege csak az marad, hogy a fejlődés lehetősége meg legyen s hogy az megfeleljen a nemzeti szellemnek. De ép erre nézve hiányzanak nálunk a kellő faktorok, melyek nélkül pedig sem a termelő szellemi erők nem érvényesülhetnek, sem az utat vesztett izlés megfelelőbb irányba nem tereíthet. S ily viszonyok közt csak is a hazai zeneközönség ama

fenköltébb izlésű s érzületű köreire támaszkodhatnak a magasabb magyar műtörkévek, hol meg van a hit a magyar zene szék jövője iránt s hol minden erre irányuló ténykedés méltánylásra is talál. A terjedelmes s változatos irányú kiadvány a következő önálló műveket fogja tartalmazni, u. m.: 1. »Magyar irányú Sonáta« (zongorára, három tételeben). 2. »Melodrámai zene-dr. Várady Antal »Rákócy Ferenc Rodostón« c. lendületes szépségű szavaiati költeményéhez (magában zongora- vagy eszelg gondonka- s cimbalom kísérettel) 3. »Nocturne« (zongorára magyar irányban) 4. »Az éj.« Petőfi költeménye. (Ének-mű zongorakísérettel) 5. »Két eredeti magyar dal« (énekhangra zongora kísérettel). A kiadvány legkésőbbben I. év szeptember hó elején fog megjelenni. Az előfizetési ár, dacára a körülbelül 40 nyomatotlan lapnyi terjedelmének csak 3 frt. Bolli ára tetemesen nagyobb lesz. *Id. Abrányi Kornél.*

— **A »Képes Családi Lapok«** — a magyar olvasó közönség e legkedveltebb szépirodalmi lapjának 30.ik számát vettük. E szám ép úgy mint az előző lapok, dúsz tartalom és kedves illusztrációkkal van ellátva. »Másvilág« c. regény Nagyvárady Mirától. »Összenőtt szívek« Luby Sándortól. »Egy örült végőrái.« Murányi Ernőtől. »Alkonyfény.« Kosovitz Rezsőtől. »Lemondás.« Mariannától. »A tudatlan baba.« Karlovsky M. Idától. »Margit főhercegnő esküvője.« Idlyi a háború alatt.« (Fraigois Copée regénye) Fordította: Molnár Gyula. Mindenféle. »A hét tükré.« képezik a lap tartalmát. Az illusztrációk: Mária Valéria királykisasszony és Salvator Ferenc főherceg arcképei. — Csak lassan! — Mit mond a tükré? — Az első »pille a hálóban. Melegen ajánlják e lapot olvasóink figyelmébe.

— **Új zenemű.** Mennér János kiadásában Dankó Pistá által zongorára alkalmazott 10 db eredeti magyar népdalt küldtek szerkesztőségünkbe e cím alatt »Arvályny Hajk.« A zeneműben találjuk a »Lehullott a jegyenyea virága.« »Van nekem egy aranyos kis kalitkám.« »Tempom mellett bogár hátú kis ház.« »Tisza partján aranyhalat halászosk.« »Ha én ragyogó nap lehetnék.« »A kalapom mellett arafányhaj termett.« »Boldogtalan voltam.« »Szegédbe szokása a lányoknak.« »Szegény vagyok, nincs semmim a világon.« »Arva füzta« kezdetű dalokat, ének és zongorára. A mű ára 1 frt 50 kr.

— **A »Magyar Háziaszony«** 29. száma az eddig is észlelt gazdag tartalommal jelent meg. Dr. Pályi Ede, Fenyő Márton, Varsányi Gyula, Vajda János írták a főbb cikkeket s verset, melyhez több érdekes, mulattató s tanulmányos rövidebb hosszabb cikk sorakozik. Napról napra jobban igazolja e lap, hogy a szerkesztés most oly kezekben van, melyek a szerkesztői rutint igen jól ismerik; melegen ajánljuk e lapot a női olvasóknak, azon erős meggyőződésben, hogy a Magyar Háziaszónynál jobb »Háziaszónyt« nem szerezhetnének meg maguknak a »Magyar Háziaszónyok«.

— **A kaposvári** államilag segélyezett községi polgári leányiskola értesítője az 1889/90 tanévről most jelent meg, melyben a szokásos statisztikai anyag ügyes összeállításán kívül Pintér Ede tanár növényekhez intéz néhány szót az éneklés szükségéről. Az értesítőnek kétszázéven kívül legerősebb része Nagyné Csorba Mária igazgató jelentése a lefolyt tanévről, melyből egyebek közt megtudjuk, hogy az intézet vizsgálatán a vármegye aispánja Tallán Gyula is megjelent. A kiűnő tollra való s minden lényegesebb mozzanatra kiterjeszkedő jelentés után befejezésül a szülöket és tanulókat érdeklő értesítés következik, mely a szépen fejlődő intézet igazgatójának minden körülményre kiterjeszkedő figyelmességét igazolja.

CSÁRNOK.

Egy les — kellemetlen utókövetkezményekkel.

(Vadászközlemény. Irta: Zichy Miklós.)

Szunyog Istók jóra való gépezés volt, ki tegeveiremet — ha közülük egyik másik felmondta a szolgálatot, vagy csak időnként csökönysödött — ha mindjárt egy hétig tartó fejtörés után is, de alaposan s a mi fő, nagy ügyességgel szokta megreperálni.

Istók majsztter hajlékában megjelent a golya s meghozta az ifj. Sz. Istókot. Ennek öröme beállított hozzám s nagy ünnepélyességgel és böliséggel kért meg, hogy legyek az ifj. Szunyog

keresztapja. Így lettem én, hogy örömet el ne rontsam, a jó Istók komája.

Egy ízben Colt-fegyverem nem akart feltétel nélkül parirozni, miért is a gépészt meghívtam.

Ez alkalommal elpanaszolta, hogy kint lévén a mezőn, nagy mérgére s még nagyobb kárára egy borz pusztítja a kukoricását.

— Meg kell löni gépész komám; ez volna a rendje.

— Igenis kérem alásán; de hát egymagam oda az erdőszelére kimenni restelek; de meg nagyon messze is van.

— Hát akkor kiviszem magammal és meglesük ketten. Komám majd a bóréből buj! ki annak hallatára.

— Csakugyan szabad időm lévén, átmentem K-ba s ott meglátogattam Istók komámot, hogy ugyan mit csinál fegyveremmel? Szidta szegény a csináloját, mert a fegyvert leírás után senki szélyel nem szedi, vagy ha szélyel szedte, úgy össze-rakni nagy tudománnyal lehet csak. Ezt különben nekem egy hírneves pesti puskaműves is így mondta.

A borz-les hálátlan, holdvilágra szorított kései voltánál fogva egyike a legbizonytalanabb — és legunalmasabbnak. Nem egyszer tettem fel magamban, hogy most az egyszerű és soká több! De melyik vadász állja e tekintetben a szavát?

A majsztter elütettem a valószínű váltón; jó magam vagy száz lépésnyire arráb helyezkedtem el, jól szerkesztett vadászszékemen, rábizva a komára, hogy lesse a vadat nagy áhítattal s még nagyobb figyelemmel.

Egy csepp bizalmam sem volt a leshez s e tudat annyira elfogott, hogy rágyújtottam s kedélyesen ergettem a füstöt.

Idő alatt beesteledett, felkelt a hold, mint egy óriási aranyozott tányér, elárasztva fényével a közeli erdőt és a legelőt.

Akaratlanul is komolyabban vettem a dolgot, eldobtam a cigárettát s figyelni kezdtem a környezetre.

Talán egy fél óra sem telt el, midőn a gépész állása felől villanást látok s reá tele torokból a kiáltást:

— Nagyságos komám uram (— ez volt nála a megrögzött hivatalos és barátságos megszólítás —) meg van ám! Csak tessék ide jönni. Meg van ám!

Ilyen indianushoz illő ordítás felett nem kevésbé bosszankodva, felszedtem sátorfámat s átmentem a sikerült lövésben gyönyörködő gépészhez.

— Hol a vad?

— Ott tekszik a gyepen, tetszik látni még kapáldozik.

Oda megyek s már az alakjáról ráismerek, hogy mit lött a majsztter.

— No ugyan nem a borz, de ha már lelőtte a rókat, úgy illő lesz keimedet meg is csapni.

Egy speciális somogyi virágot, mely ha akorom la is (napraforgó szárat) lekonyítottam, miközben a róka elcsendesedett s ott helyben alaposan felavattam fegyvereim gondozóját — róka-vadásznak.

— Most pedig, miután az erdőt oly gyönyörűen telekiabálta a »megvan!-nal«, pakkolja fel a rókat és menjünk.

Nagy mulatságomra szolgált a koma mozdulatait megfigyelni. A rókat farkánál, fogva dobta vállára, úgy hogy annak feje majdnem a lábikráját verdeste. A balha kolonizáció így akadálytalanul megtörtént s a majsztter kezdett vakarózni.

A kukorica végen ráértünk egy gyalog-utra, meyen én jártam elől. Alig haladtam rajta vagy tíz lépést, a hátam mögött ballagó gépész rémes ordításba tör ki. Hirtelen visszafordulva látom az embert a földön fetregenni s kézzel, lábbal hadonázni.

Rohanok hozzá, hogy lássam mi baja esett.

A róka a lövés-utáni kábultságából felocsudva legelső teendőjének tartotta cipelő ellenének a lábkarikájába harapni. A ki tudja, hogy a sebzett róka miként tud egy alkalmas objektumba belekapaszkodni, az komám jajveszékését megértheti.

Mig én a szegény megharapott majsztter lábát vizsgálgattam, az alatt a róka elvászorgott a nélkül, hogy rá figyeltem volna.

Nyöszörgő komám lábát, úgy hogy bekötözve kértem, hogy tud e lépni s csak ekkor jutott a róka eszembe.

— Hol a róka? No nézze csak Istók, a gonosz, ráadásul még meg is szókott. De már ezt megkeresem.

— Jaj kedves komám uram, egy lépést se tegyen érte; mert ha hét bóre volna is, még se vinném egy tapotat sem.

Egedtem kérésének s nagynehezzen el tudtam kocsmig vezetni a vitám azon oly gyorsan, mint lehetett haza. Ott aztán nem a legékesebb szavakkal kedveskedő hitvallásra gondoljaira biztam.

Sport.

— **Sport Pálicson.** A szabadkai »Achilles Sport egyesület« és »Tornaegyesület« ez évi augusztus 3-án Pálicson országos jellegű torna és atletikai versenyt rendeznek. Mint Szabadkáról értesülünk, e verseny nagyszerű lesz. Már eddig a kitűzött 17 versenyre az ország első tornászai és atletistái ígérték megjelenésüket s közreműködésüket. Lesznek bajnoki célverseny (futás), nagy vaspáripa versenyek, bajnoki kardvívás, távuszás stb. A fővárosi egyesületek közül a »Magyar testgyakorlók köre« tömeges versenyzőivel tünik ki; nagy reményük lehet az összes pálicsi díjakra. Nevezési zárnap: július 27, esti 8 órak. Nevezéseket 3 frt, bánat 1 frt tét mellett elfogad a versenybizottság Szabadkán.

— **A berlini lövészünnepélyen** részt vett magyar lövések, e hó 26-án tértek vissza. A budapesti lövész egyesület e napon 6 órakor a nagy-rókus utcai lövő házban választmányi ülést tartott, melyen a küldöttségek jelentéseiket megtették. Az ülés után diazlakoma volt.

— **National lövészverseny Ceglédén.** A H. Vilmos német császár és porosz király 7-ik asámu huszárezred tisztikara július 26-án Ceglédén lövészversenyt rendez. A versenybírószám tagjai Don Miguel braganzei herceg ezredes, gr. Üjküll Gyllenbánd Sándor altábornagy, br. Versehb Gusztáv vezérőrnagy, kézdívasárhelyi Benkeő József ezredes, herceg Esterházy Antal százados. A programm hat számból áll s ezek a következők: I. Steeple chase 3200 m. Tiszteletdíj a három első lovasnak. — Steeple chase 3200 méter. Tiszteletdíj és 100 frank az elsőnek, tiszteletdíj másodiknak és harmadiknak. 16 nevezés. — III. Huszárok vadászversenye hat eskradon és egy utász szakasz részli a versenyben. — IV. Gátverseny. 2400 méter. Tiszteletdíj és 100 frank az elsőnek, tiszteletdíj a másodiknak és harmadiknak. Tizennyolc nevezés. — V. Altisztek akadályversenye. 3200 méter. Pénz és tiszteletdíjak. — VI. Steeple chase. 4800 méter. 200 frank és tiszteletdíjak elsőnek, tiszteletdíjak a másodiknak. Tizenegy nevezés. A verseny fél négy órakor kezdődik.

Iparügy.

— **Programm.** A magyar kereskedő-íjakk által Aradon 1890. évi augusztus hó 2-3-án, bellusi Baross Gábor kereskedelemügyi miniszter védnöksége alatt megtartandó V. országos Congressus napirendje: Első nap aug. hó 1-én: I. A különböző vidékekről érkező vendégek fogadtatása és elszállásolása. II. Este 9 órakor ismerkedési estély a Wittmann léle sörcsarnok kerti helyiségében. Második nap aug. hó 2-án: III. A reggeli vonatokkal érkező vendégek fogadtatása és elszállásolása. IV. Délelőtt fél 10 órakor. Gyülekezés az aradi kereskedő-íjakk közművelődési köre helyiségének udvarkertjében. (Minorita palota.) V. Megbízó levelek bemutatása és igazolása. VI. Délelőtt 11 órakor. A congressus megnyitása a városház dísztermében. Napirend: 1. A kereskedő-íjakk szakoktatása és tanoncügyünk. Előadó: Azari Zachár Gyula (Budapest.) 2. A magyar kereskedő-íjasság földadatai az újabb kor követelményeivel szemben, és a testületi szellem fejlesztése. Előadó: Csejtei Varjassy Árpád (Arad.) 3. A betegsegélyezés ügye. Előadó: Kende Zsigmond (Budapest.) 4. A helyeszközlés ügyének szervezése és fejlesztése, az ország kereskedelmi egyesületei kebelében. Előadó: Horatsik B. János (Kolozsvár.) 5. A kereskedelem és uemzetiség. Előadó: Lekly Gyula (Kassa.) 6. A szegedi kereskedő íjakk társulata előterjesztése, a kereskedő országos menház tárgyalva. Előadó: Schaffer Vilmos (Szeged.) 7. Indítványok az előjegyzet szerint. (Indítványok csak az esetben vehetők tárgyalás alá, ha azok a congressus megnyitása előtt 3 nappal a végrehajtó-bizottsághoz be-terjesztettek.) VII. Délután 3 órakor. Közös ebéd (a la carte) a Wittmann és Pohl sörcsarnokok kerti helyiségeiben. VIII. Délután 4 órakor. Az aradi kereskedő-íjakk közművelődési köre helyiségének meglátogatása, és ott gyülekezés; honnan az áltoldi és délmagyarországi általános kiállításnak testülelileg való megtekintése. IX. Este 9 órakor. Társas vacsora (a la carte) a kiállítási

nagyvendéglőben. Harmadik nap aug. hó 3-án : X. Reggel fél 8 óraker. Gyülekezés a kör helyiségének udvarkertjében. XI. Reggel 8 óraker. A város nevezetességeinek megtekintése. XII. Dél előtt 11 óraker. A congressus folytatása, a tenmaradit pontoknak letargyalásával. XIII. Délután 2 óraker. Diszbed (a la couverte) a kiállítási nagyvendéglőben. XIV. Este 8 óraker lényes táncvígaliom a városliget disztermében.

Közgazdaság.

Állattöltő Intézet Budapestén. Belhelen földmívelési miniszter a következő hirdetést bocsátotta ki: A Pasteur-Chamkerland féle léptelee és sertés-orbáncellenes oltóanyagot termelő intézet Bécából Budapestre áthelyeztetvén, a vezetése bízott miniszterium felügyelete ajattáprilis 1-től kezdve Budapestén Rudolfrakpart 7. szám alatt működik és az oltóanyagot nagyállatok (szarvasmarba és ló) részére darabonkint 30, kis állatok (juh és sertés) részére darabonkint 10 krért szállítja.

A magyar ipar- és kereskedelmi bank részvényszerűsége, mely Tisza István elnöklété alatt t. évi május 31-én tartotta alakuló gyűlését, e napokban szerküldött körlevelé tudatja, hogy működését az alapszabályai által meghatározott minden irányban megkezdte. Az előtűnk levő körlevelé szerint a bank, mint a hazai ipart támogató pénzüzetekről szóló 1890. XIV. t. cz. alapján létesített pénzüzet, feladatául tekinteli első sorban iparvállalatok létesítését, meglévőkné megnagyobbítását és fejlesztését, valamint társas vagy magán iparvállalkozásoknak megfelelő alakban való hitelnyújtást. E mellett a bank teljes mértékben kiterjeszti tevékenységét a rendes banküzletek minden ágára s foglaljaok értékpapírok, külföldi pénzemek és ércváltók vétele és eladásával, pénzösszegeknek folyószámlára vagy pénztári jegyek ellenében kamatoztatásra való átvételével, váltószámitólással, az incasso-üzlettel, külföldre szóló hitellevelek kiállításával, értékpapírokra való előlegezéssel, értékpapíroknak megőrzés és kezelés végett való átvételével, stbivel. — Magunk részéről melegen üdvözöljük az új intézetet a fentebb vázolt bő program alapján meginduló működése küszöbén s tekintettel azon kedvező előfeltételekre, melyek annak megalakulását kísérték, tekintettel azon garanciákra, melyeket már a bank vezetésére hivatott férfiak nevei is nyújtanak, teljes bizalommal tekintünk a bank sikeres működésé elé. Ha egy nagy bankintézet alakulása a fővárosban már magában véve az egészséges gazdasági fejlődés jelének tekinthető, ugy ha ezen bank az ipartámogatást tűzi maga elé lényeges feladatul, ez hazai viszonyaink között nagyra becsülendő fontos momentumnak kell tekintenünk. A bankra vonatkozó közleménye így szól: *A magyar ipar- és kereskedelmi bank részv. társ. tudatja, hogy a*

nádor-utca 4. sz. alatti saját épületében levő helyiségeit megnyitotta és működésé, mely a banküzlet összes ágaira is kiterjeszkedik, megkezdte. Ezen banküzletek körében a bank teljesít megbízásokat: értékpapírok vásárlására és eladására, elfogad pénzbetéteket folyó (cheque) számlára vagy pénztári jegyek kibocsátása mellett, előlegeket ad értékpapírokra, leszámított váltókat és végez minden egyéb műveletet, mely a banküzletek körébe tartozik. A pénztárak hététköznapokon 9-től 1/2, 2-ig és 3-tól 4 ig a közönség rendelkezésére állnak. Budapest, 1890. július 10-én.

A regále megváltási bejelentések tárgyában, a pénzügyi miniszter felhívást intéz a regále tulajdonosokhoz az iránt, hogy az elkészítetten, de legalább 1889. oca. 31-e előtt már beadott igénybejelentésük tárgyalását legkésőbb 1890. szeptember 30-ig kérelmezze, illetve a községek kártalanítási igényüket ugyanezen határidőn belül beadják, annyival inkább, mert a később érkező bejelentések figyelembe vételni nem fognak. Ezen irásbeli bejelentések tartalmazniuk kell: 1. a vármegye és község nevé, melyben az italméresí jog gyakoroltatott. 2. azon jognak határozott megjelölésé, melynek alapján a jog tulajdonosa italméresí jogát lényeg gyakorolta. 3. a bejelentő nevé és lakását, esetleg ha a bejelentő a kártalanítási eljárás folyamán más biz meg képviseletével, annak nevé és lakását. Azon hatóság vagy hivatal megnevezésé, melynél az igény irásban bejelentetett s a bejelentés idejét; ha pedig ezen eredetileg elkészíten beadott igénybejelentés annak idején az illető hatóság által irásbeli uton visszautasítva a bejelentőnek visszaadott, akkor ezen elutasított igénybejelentés is az elutasított határozattal együtt csatolandó azon bejelentéshez, melyben az ügy újabb tárgyalása kérelik. 5., végül a községek, mint jogi személyek az esetben, ha 1890. dec. végeig kártalanítási igényüket előzetesen be nem jelentették volna, az italméresí jogot nem törvényen (urbéri jogon) gyakorolták, hanem az egyéb jog címen gyakorolt italméresí jogot időközben szerezték meg, a jognak az 1888. XXXVI. t. c. hatályba lépve előtt történt megszerzésének igazolására a szerzésre vonatkozó eredeti okiratokat is tartoznak mellékelni. A törvény 2. § a szerint a kártalanítás c-akís az 1888. XXXVI. t. cz. 3. és 8. § aiban megjelölt alapokon, vagyis azon jövdelem alapján eszközöltetik, mely az 1882-1888. években jövdelmi adó alá vonatot. A kártalanítási igénynek oly magán regále-tulajdnos részéről való bejelentése, ki igényét előzetesen és legalább 1889 dec. végeig valamely hatóságnál, vagy hivatalnál be nem jelentette, teljeseen céltalan, mert az ily bejelentés a 1890. XXXVIII. t. c. értelmében feltlenül visszautasítatik.

Új szer peronospora ellen. Egyik jeles szőlőtermelő a rézgálic helyett cirkálicot ajánl, noha a kísérletek, melyeket tavaly ezzel a szerrel tett, még nem győzték mely eléggé annak

biztos hatásáról. E kérdéssel Franciaországban már szakkörök is foglalkoznak, a melyek kísérleteket is készítenek a nevezett szerrel tenni. Ami a költségeket illeti, a cirkálic, ha csakugyan olyan hatásának bizonyulna, a milyen a rézgálic, sokkal kevesebbe kerülne emennél.

A bor megkeserűsödése ellen Rouvier a Giornale vinicolo Italianóban azt ajánlja, hogy kénezzük a bort mindaddig, míg a keserű íz még érezni lehet; ezután fejtük le és hazasítuk össze más borral. Az alkoholizált (2 fokig való pótást) szintén hasznos dolognak tartja; az alkoholizált borbba egy hektoliterre 50 gr. tanint és 10 gr. borsavat kever.

Nyilttér.*

Ganz seid. bedruckte Foulards fl. 1.20 bla fl. 3.90 p. Meter (ca. 450 versch. Dessins) — versendet roben- und stückweise porto- und zollfrei in's Haus das Seidenfabrik-Dépot **G. Henneberg** (K. u. K. Hoflieferant) **Zürich**, Muster ungehend. Briefe kosten 10 kr. Porto. 565

Hirdetmény.

A Zalavár és Lebuj községek helyiségek folyó év október 1-től bérbe adának. Bérleti szabályok dékózik bővebb értesítést nyerhetnek a Zalavári gazdaság tisztiségeinél. 677 1-8

Felölös szerkesztő: **Cs. Patotai Ákos.**

* Az a rovatban közöltékért nem vállal magára felelősséget a szerk.

HIRDETÉSEK:

Arahy-érem Pécs 1888.

Félszázad óta kitünőnek elismerve

Dr. Sibulski-féle 659 6-10

Arczkenőcs és mosdóvíz.

Ezen készítmények ajánló levelét, azoknak félszázad óta mindenütt elterjedt világhírök és bámulatos hatásuk képezi. Legbámulatosabb sikerrel használtatnak bibircs, szepős és májfoltok, fuproság vagy fagy által keletkezett prosság s a bő minden tisztatlansága ellen. Egy nagy tégely ára 70 kr., egy kis tégely 35 kr. Egy nagy üveg mosdóvíz 1 frt., egy kis üveg 50 kr.

Joliessante-Puder

(fehér, rózsá vagy sárgás.)

Kiváló finomsága miatt legjobban ajánlható; az arczörnek kellemes szint ad és láthatatlanul tapad. Egy nagy doboz ára 80 kr., egy kis doboz 50 kr.

Kapható Molnár Lipót gyógyszerésznél, mint készítménél Kassán. Nagy-Kanizsán, Marton és Huber kereskedésében.

Hofherr és Schrantz,

BUDAPEST,
V., váczí-körút 76.

gazdasági gépgyár és vasöntöde

ajánlják általánosan a legjobbnak elismert legújabb 8, 6 és 4 lőerejű verőlecezes rendszer szabad.

gőzcséplőkészleteiket,

továbbá 2 1/2, 3 és 4 lőerejű szabadalm. pánczélszeges gőzcséplőkészleteiket, azonkívül a legjobb sorvetőgépeket „Király-Drill” és „88-as Drill”, egytetemes mézél Rayol ekéket, valamint minden egyéb gazdasági gépeket és eszközöket jutányos árak mellett.

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Rövid használat után nélkülözhetetlen mint fogtisztító szer

AMERIKAI

GLYCERIN-FOG-CREME
(egészségügyi hatóanyagot tartalmazó)

KALODONT

F. A. Sarg fia & Társa
es. kir. udvari szállítók
Bécsben.

A fogak szépsége

Kapható a gyógyszerészek és illatszerekéknél 1 darab 35 kr., N.-Kanizsán Schwarcz & Tauber; Rosenfeld Adolf; Sirem & Klein, Bérden Marton; Martonés Huber uraknál. 448 49-52

SZABADALMAT

uj találmányokra

eszközöl bármily államban, továbbá elvállalja azok **teutartását, védelmét és értékesítését.** 670 2-12

Réthy János

nemzetközi mérnöki és szabadalmi irodája

Budapest, Erzsébetkörút 11.

Ugyanott védjegyek belajstromoztatnak.

Uj találmányok

szabadalmaztatnak minden államban

BENEDEK LAJOS és Társai

szabadalmi irodája által

Bpsten, Múzeum-körút 10. sz.

A nagy: Minisetrum által a föltalálók bizalmába ajánlja. Évenként 500-nál több szabadalmat eszközöl ki.

664 2-6

SCHLICK-féle Vasöntöde és gépgyár Részvény-Társaság Budapestben.

Gyár és irodák:
VI. külső yáci-ut 1896 99. sz.
ajánlja a cseplési időnyre

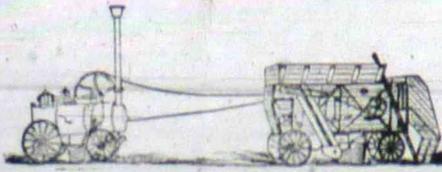
Városi iroda és raktár:
VI. Podmanloszky-utoza 14. szám.
kittünő szerkezetté

gőzeséplő-készületeit, locomobiljait,
és vaskeretű gőzeséplő-gépeit,

továbbá 586 11-18

járgánycseplő-készületeit,
gabonatisztító-rostait

(Baker- és Vidats-rendszer) és konkolyozóit.

Készletben vannak:

Eredeti kévekötő- és marokrakó arató-gépek, eredeti amerikai fűkaszaló-gépek széngyűjtők, stb.

SCHLICK-féle szab. 2 és 3 vasu ekék,

szab. Schlick-féle mélyítő-ekék; mélyítő-ekék üreszetekkel, szel. Schlick- és Vidats-féle egyrasu-ekék, talajmésítő eszközök-boronák és rögtörők.

Szab. Schlick féle „HALADÁS” sorbavető-gépek
szórvavető-gépek — Takarmánykészítő-gépek — darálók, morzsológok, őrlőmalomok és olajmalom-berendezések.

Legelősebb árak. — Klünys fizetési feltételek.

Árjegyzékek: kívánatra ingyen és bérmentve.

Szíves megfigyelésül!

Ezerszer és szerszer jönnek bizonyult és orvosi tekintélyek valamint számtalan magán személyek bizonyítványai által, kiténtetett készítmény.

DR. MILLER MOHNÖVÉNYNEDVE

meglepi hatással van köhögés, rekedtség, torokfájás, elnyá-kasodás, kelo-kező gümőkör. egyáltalában a légzési szervek minden bántalmat ellen.

Tégyelen gyermekek és felnőttek számára.

Egy tégyel Ára 50 kr. o. é.

Kapható **MARTON és HUBER** fűszer-kereskedőnél Nagy-Kanizsán. 584 12-12

Minden dohánytöszésében és díszárú-üzletben.

A legjobb szivarka-pápr a valódi

LE HOUBLON

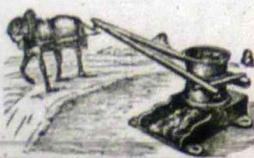
FRANCIA GYÁRTÁST
CAWLEY és HENRY-TÖL
PÁRISBAN
1890-NU PÁRSI VILÁGKIÁLLTÁS EZÖST. ÉREM.

Főraktár: KARITZ OTTÓ és társánál BÉCSBEN.

1021 15-24

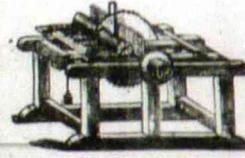
Konkolyozó (Trieur).

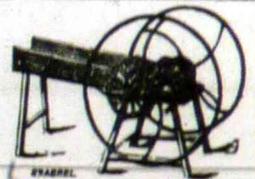
Csöves tengeri daráló.

Kétvasú eke.

Körfűrész.

Szecs kavágó.

Szecs kavágó.

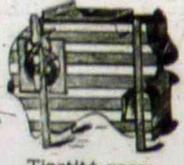
Cseplőgép.

GRAEPEL HUGÓ

GÉPGYÁROS
MARSHALL SONS & CO LTD
VEZÉRÜGYNÖKE

Gőzmozgony.

Tisztító rosta.

Y., KÜLSŐ YÁCZI-UT 46. BUDAPESTEN Y., KÜLSŐ YÁCZI-UT 46.

(EZELÖTT BROGLE JÓZSEF-FÉLE GYÁR).

Ajánl legkittünőbb szerkezetű konkolyválasztókat (Trieur) és gabona tisztító rosta-takat, ugyszintén legujabb rendszerű sorvetőgépeket, könnyű fajú kétvasú ekék, csöves tengeri darálók-, kukoricza morzsológok-, szecs kavágók-, répavágókat, továbbá lóhere-toklászó készüléket, bármily gyártmányu cseplőgéphez, valamint őrlőmalomok és malomberendezési gépeket, nevezetesen: gabona tisztító-k (Eureka), tarárok, malom trieurök, hengersizékek, lisztosztályozó hen-gerek, felhordók, dara tisztító-gépek és malom vasrészeket; lyukasztott rostalemezek és álta-lában mindennemű gazdasági gé-pek és eszközöket legelősebb árakon és legkedvezőbb fizetési feltételek mellett.

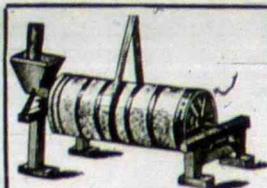
Árjegyzékek bérmentve küldetnek.

Gépolaj.

Répavágó.

Malomtrieur.

SZERSZÁMGÉPEK,
szerszámok és eszkö-zük gépészek, kovácsok és lakatosok számára.

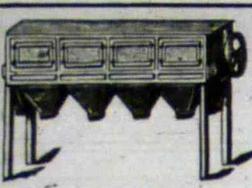
Őrlőmalom.

Lóhere toklászó.

Malomkő.

Lisztosztályozó henger.

ELVÁLLAL mindennemű malom felszereléseket bármily erőhajtásra.

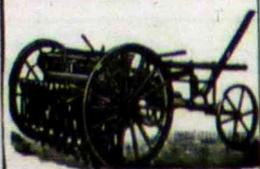
Fecskendező.

Lyukasztott rostalemez.

Szénagyűjtő.

Sorvetőgép.

Fűkaszalógép

Aratógép.

Szerkesztőség:

Fischel Fülöp könyvkereskedése.

Idő intéseendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Bármentelen levelek csak ismert kerekéből fogadtatnak el.

Kéziratok vissza nem küldetnek.

ZALA

Kiadóhivatal:

Városház-utca 6. szám Fischel Fülöp könyvkereskedése.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 5 frt — kr.
Félévre 2 „ 60 „
Negyedévre 1 „ 25 „

Hirdetések jutányosan számíttatnak.

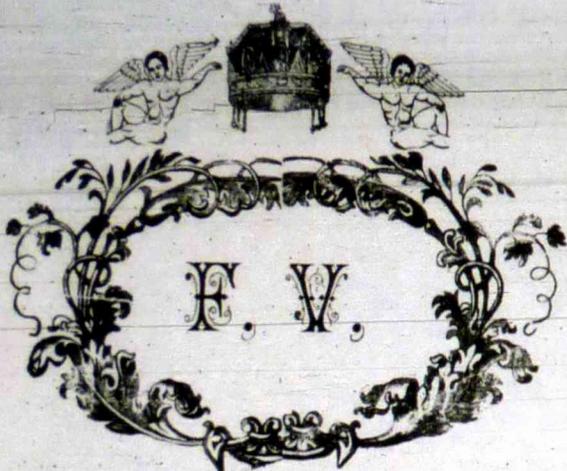
Nyiltár petitsora 10 kr.

Politikai és vegyes tartalmu hetilap.

A Nagy-Kanizsai- és Délzalai takarékpénztárak és a Bankegyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik Nagy-Kanizsán hetenkint egyszer: vasárnap.

Előfizetések, valamint a hirdetőkre vonatkozó Fischel Fülöp könyvkereskedésébe intéseendő.

MAGYARORSZÁG ünnepe!

A magyar nemzetnek nagy ünnepe van!
A magyar királykisasszony ma esküdött hűséget annak, kit szive választott, kihez szerelme vonzá, kivel egybefort lelke, érzelme, egész valója!

A hatalmas összbiródalom közös ünnepe ez; de reánk magyarokra nézve kiváló jelentőségű ünnep; mert a fejedelmi menyasszony kiválóan magyar főhercegnő.

Itt látta meg először a nap arany sugarait Os Buda várában, itt szivta először a léget a nagy jelentőségű Rákos téreiről suttagó szellő által, mely a fejedelmi sarjnak fülébe sugta a nagy idők, nagy emberek emlékét. Itt tanulta meg először nemzetünk hangzatos, zengzetes nyelvét, itt töltötte el a gyermekkor örökre emlékezetes napjait, itt tanulta meg atyjától „a legelső magyarembertől” s anyjától „a magyar nemzet földi őrangyalától” szeretni e hont, szeretnie nemzetet, melynél loyálisabb föld, loyálisabb nemzet e föld kerekéségén s-hol sem létezik. Itt futkosott mint gyermek a gödöllői park sétányán üldözve a szinompában ragyogó pilléket, játszi örömmel szedve a park virágait, ezeket az ő élő kis testvéreit, kik között ő volt a legszébb, legvirulóbb rózsabimbó! Itt mosolygott magyar nevelőjének előadásán, midőn az a nemzet öröm napjait festé a fogékony, fiatal tanuló előtt, s itt sóhajtott föl először, midőn a nemzet gyásznapijait rajzolták lelki szeméi elé. Itt élt, itt növekedett, itt szerette meg e hazát, melyet menyasszony korában is büszkén vallott: „szülő hazájának!”

Még ugy szólva gyermek; még a dicsően uralgó Habsburgház családi kertjében csak feselő rózsabimbó, kinek illatozása csak ezután fogja keresztül hatni az összbiródalmat; s még is-már, midőn e sorok megjelenek,

elmondotta Isten oltára előtt, az uralkodó családhoz rajongó szeretettel csatolt nemzetek előtt a „holtomiglan holtáiglan” emberéletre kiható nagy jelentőségű mondatot.

Kimondotta. Nyiltan, őszintén, keble dobogásával, szive egész melegével: mert kinek e nagy ígérget tette, az a fiatal szív saját választotta: *Salvator Ferenc*, a deli fejedelmi férfi, kiért hévvel dobogott fel a fiatal királyi hölgy nemes keble, kiért lángra gyult a boldogsáért epedő szív, kinek láttára a feselő rózsabimbó kinyilt, hogy illatárjával ámorba szenderitse a fejedelmi férfit.

A két szerető szív egybe fort. Az örök frigy meg lett kötve; az egyház ráadta áldását és a trónt körülálló nemzetek öröm telt könyekkel, összekulcsolt kézzel röpitik imájukat a mindenek urához, hogy: áldja meg e szent frigyét, melyet a szív kötött, s mely a szivek boldogító sára köttetett.

A magyar nemzet nem elégszik meg az imával. A magyar nemzet részt követel az örömből is, mely a két szerető szivet e pereben eltölti; a magyar nemzet részt követel a magyar királykisasszony örömeiből, mert e királykisasszony az övé, e királykisasszony: magyar!

Míg egyrésről hódolattal Lorul le a legmagasabb trón előtt, fenhangon mondja el a pozsonyi országgyűlés történelmi emlékü: „vitam et sanguinem” jelmondatát; addig koszoruba fűzi hazánk legszebb virágait, s ezek között a szerény kékszemű nefelejtset, átnyujtva azt a körükből távozó királykisasszonynak, hogy e koszoru örökre figyelmeztesse a távozó magyar fejedelmi hölgyet ez egyetlen s oly nagy jelentőségű szóra: *nefelejtset!*

A boldogság, mely a családi körben mosolyg az új fejedelmi nőre, feleltethet vele mindent; de azt a helyet, azt a nemzetet, hol, s melynek körében „születés s gyermekévi fejlegyeze vannak” nem fogja feledhetni soha, Magyarország iránt megváltozni nem fog soha *Mária Valéria* a magyar királykisasszony!

Ez a boldogító tudat adja meg a magyar nemzetnek azt az örömet, melynek zajos kifejezése végig röpül a Kárpátoktól Adriáig, elhat az örök hőcde Verhovinatót a magyar korona gyöngyéig: Fiumeig!

Milliók ajkán üdv, hosanna zeng ma, millió kebel dobog örömaradatban, millió szív érzi, hogy *Mária Valéria* a mi főhercegnőnk boldog!

A boldogság anyala terjessze ki-szárnyait felette és szive vállasztotta a fejedelmi férfi felett, s az ég áldása legyen oly bő felettük, mint minőt két egymásért dobogó, melyen érző nemes szív, méltán megérdemel!

A magyarok Istene védje, oltalmazza, kísérje léptein mindenütt a boldog férj karján tőlünk távozó magyar királykisasszonyt!

Usoeba Palotai Ákos.

A nemzet ünnepe.

*Fényárban tündölkél a nap:**Az ég azurja mosolyog;**A léget illat tölti el;**A nemzet szíve feldobog.**Menny, föld örül és hirtelen:**Öröm napra hogy ébredett,**A szent frigy ma lett költve itt —**Mi mennyben már rég költetett!**Ez, meghozta a két hő sziv**Sirig tartó boldogságát!**Kísérje az Ég áldása:**Ferenget és Valériát!!*

Gödöllő.

— Rész —

Az ókor királyválasztási helyétől a messze elvonuló Rákostól balra, árnyékos ták között terül el a kis község s abban a magyar nemzet által a magyar királynak hódolata jelül adott nyári lak, vagy mint nevezni szeretjük: a királyi nyaraló: Gödöllő.

A Rákos mezőről sutgó szellő a királyi nyaraló százados tölgyeinek regéli az ókor eseményeit, míg a mosolygó zöld levelek ujkori eseményeket festenek a sutgó szellő előtt, hogy elvive azt az ország minden részébe, tudja a világ, mily meglegedettség, mily boldogság honol itt e fák lombkoszorú által nyújtott árnyékos helyen.

Magas, félistennek képzelhető női alak halad keresztül a kert porondján; homloka nyílt, arcán a felséges kifejezés, ajkán a szigorral párosult fejedelmi jóság s emberszeretetet tanúsító gyöngéd mosoly ül. Valóban fejedelmi nő. Fejedelmi, kinek minden mozdulata mutatja, hogy bitor volt bölcsője takarója s kinek minden mozdulata mutatja, hogy dacára felséges születésének, emberbaráti érzelmei a kunyhó lakóját is felkeresi!

A fejedelmi nő ajakán boldogságot eláruló mosoly lebbent el. Hogyisne. Mellette futkos kis leánya és épen most öleli át kis karjaival anyját, egyik kezében egy aranyporos pillét, másikkban egy félig nyílt piros rózsát tart s gyermekies örömmel nyújtja a rózsát anyjának, míg a fogoly pillét szabadon bocsátja. Élvezze szabadságát tovább is, ő csak meg akarta nézni azt a szép aranyos szárnyakat, melyekkel a pillé röpül, aztán visszaadja szabadságát, nemesen érző keble nem foszthatja meg arany szabadságától még a legkisebb pillét sem, ha mindjárt oly sok örömet okoz is az a futkozó leánykának!

Az anya átveszi a kis kezéből a feselő piros rózsát, megcsókolja a gyermek piros arcát, aztán nézi a rózsát, nézi a gyermeke arcát s mintha csak azt akarná mondani, miért tépted le testvéredet anyja kebléről, hisz e rózska a te testvéred, te is oly szép, oly feselő rózska bimbó vagy, mint ez, melyet leszakítottál! Aztán mosolyog, oh, mily sokat mond e mosoly! Az anyai sziv szeretetének egész lángja fekszik abban, a boldogság netovábbjának kifejezése ez egyetlen mosoly!

Erzsébet királynő, az anya, mosolygva csókolta meg leányát Mária Valériát!

A kert végében elvonuló fenyvesek között sétál két fiatal hölgy. Mint egy töröl metszett két rózsaszál annyira hasonlítanak egymáshoz, nem ugyan arcban s természetben; hanem érzelmeikben.

Kar karba öltve, a nagy karimájú szalmakalapok kék szalagon csúgva a másik karra fúzve halad a két ifjú hölgy a porondos úton, ajkaik mozognak, a sutgó szél el el kap egy hangot az eperajkakról és e hangok a fiatal, szüzies érzelmek legszebb szavai; ezek mutatják, hogy a két fiatal hölgy nem köznapi dolgokról, hanem a magasabb tudományos tételekről vitatkozik.

— Boldog kinek születésénél fogva már az emberiség iránti jótékonyág jutott osztályrészül s még boldogabb ha oly nemes szíve van, hogy e feladatát örömmel teljesítheti, — jegyzi meg az egyik hölgy.

— Igaz, felel az ifjabb, keblem dobog az emberiségért, főleg pedig szülő földemen élő nemzetemért, mit tehetek meg is teszsek, s ha egykor tevékenységi köröm szélesbülni fog ezzel arányban fog növekedni az emberiség iránti jótékonyágom, mert érzem, erre szüksége van keblemnek.

És Mária Valéria örömmel ölelte át barátinójét Auersperg Agláját.

Bömbölve zugott a vihar! A felbőszült természet rombolni látszott mindent! A süvöltő szél kísértetiesen nyikorgattatja a gödöllői királyi kastély tornyának érc kakasát! A hőőriási pelyhekben láncozott a légben, ide oda hányatva az üvöltő szeltől. A kis templom harangjának hangja elmosódott a viharban, keresztül üvöltötte azt a roppant szél! Az utcákon egy két, erősen beburkolódzott lény tört előre, hogy az újszülött megváltó születése napján, az Isten házában rója le a háladó imáját, az évfén nyert jótéteményeiért!

A királyi kastély kapui megnyílnak. Fialat hölgy lép ki kíséretében két udvari szolgálóval, kik nehéz kosarakat emelnek karjaikon.

A felséges női alak, kinek láttára a természet is meghunyászkodik, a szél elül, a vihar megszűnik s csak a fris hőpelyhek hullanak bársony felöltőjére, hogy megtarkázzák azt fantasztikus csillag alakjaikkal. — felemelt fővel, biztos léptekkel halad előre.

A templom küszöbéhez ért. Tíz, tizenkét, rongyokba burkolt anyóka didereg a küszöbön. Lakásukban nincs egy darab fa, — ide jöttek, a templom tornácába melegedni, — asztalukon nincs egy darab kenyér, pedig a Megváltó születés napja van, ki mindnyájunkért szállott le a magasból.

A fejedelmi hölgy szétosztja a kosarakban hozott élelmiszereket, zsebéből fára valót nyújt a nyomorultaknak, aztán be sem várva a hálálkodást, visszafordul.

És Mária Valéria oly boldog, hogy enyflülést szerzhett a nyomorban tengődő embertársainak.

A királyi kastély gobelinnal, bársonnyal, arannyal díszített nagy termében a királyi család együtt van.

A »legelső magyar emberk a király ott áll felséges nejének támlásszéke mellett, ajkán a boldogság mosolya, míg a legszebb királynő homlokán a meglegedettség tükröződik.

A felséges anya előtt áll a fejedelmi hölgy: arcán a szüzies szerelem drága pirja, míg szemeiben a boldogság örömkönye. Balkeze egy férfi jobbjában nyugszik, kinek homlokán a férfias nyíltság mellett a szerelem boldogító érzete olvasható.

A fiatalok meghajtják térdeiket, a szülők kitarják karjaikat, s a magyar királyi felséges pár ajkán egyszerre hangzik el: — Áldás frigyetekre gyermekeink!

S a boldog menyasszony: Mária Valériát, szép fejét oda hajtja a boldogságtól dobogó vőlegénye: Salvator Ferenc keblére.

A szívek szent frigye meg van kötve!

Csendesen áll a gödöllői kastély!

A nap arany sugarai nem hathatnak be a lefüggönyözött ablakokon át; a kert sétáin röpöködnék a szin pompában ragyogó pillék, nem fut utánnuk senki. A madarak ott csicseregnek a fák lombjain, nincs a ki versenyt énekeljen velük; üres minden mint a néma sir!

A kert végében szendén nyílik a kék nefejejts. A gyöngéden sutgó szellő megcsókdossa annak kelyhét, és a szende vírág suttogja: menj, röpülj, s sügd fülebe e szót: nefejejts!

És a szellő röpül gyors szárnyain, messze messze s ott suttogja a »Lichtenegg« várapalotában, suttogja folyton:

»Nefejejts!«

Az esküvő előtt.

A királykisa-szony esküvőjénél történt előkészületekről következőket jelenhelfők Ischlből vett tudósítások után.

A császár nyaralóban, a templomban, a pályaudvaron serény a munka. A gyógyterem fényes pompában díszlik; a király üvegházából gyönyörű déli növényeket szállítanak oda. Magában a helységben nem emeltek diadalkapukat, mert az uralkodó egyenesen kijelentette, hogy nem akarja, hogy a község kölléseibe verje magát. A király óhajára katonaságot sem alkalmaznak, hanem munkásokra és tűzoltókra bizzák a rend fenntartását.

A kivilágítás azonban nagyszerűnek ígérkezik. A Traun partját, a Ferenc Károly főhercegtért, a Ferenc József vártát és a wildensleini romokat pazarul fogják kivilágítani. Impozánsnak ígérkezik a hegyek kivilágítása is, mert az Ischlből látható összes harmincnyolc hegycsúcson fognak örömlámpák lobogni.

A császár-nyaralóban a királyi páron és a menyasszonyon kívül csak *Gizella* főhercegnő és férje, Lipót bajor herceg fognak lakni, valamint utóbbiaknak leányai, kik nyoszoló leányokként fognak szerepelni és legidősebb fiuk, *György* herceg is, a ki vőfély lesz.

Ferenc Salvator főherceg számára a nyaralóval szemben levő csipos házat rendezték be.

A nyaralóban villámvilágítást rendeztek be, összesen 1200 lámpát alkalmaztak, melyek majdnem valamennyien egyszerre használhatók. A villámvilágítást Mária Valéria főhercegnő kívánatára hozták be a kastélyba.

Az esküvői ünnepély délelőtti 10 órától délutáni 2 óráig fog tartani, azután a királyi család összes tagjai — az uralkodó páron kívül — távoznak Ischlből; az új pár egy órával később indul a regényes fekvésű Offensebe.

A fiatal pár új otthona.

A fiatal fejedelmi pár új otthonát vázlatosan ezekben ismertetjük meg olvasóinkkal:

Az új rezidencia tudvalevőleg Lichtenegg lesz, melynek palotája már készen áll a főhercegi pár fogadtatására. A kis helység, melynek létezéséről nemrég csak édes-kevesen tudtak, fejedelmi vendégek fogadtatására készül.

A király család még az esküvő előtt fogja megszemlélni a palotát, hová az új udvari hintók szállítják majd a fejedelmi vendégeket a veli állomástól.

A királyné és Mária Valéria főhercegnő már időztek egy időben Lichteneggben, de akkortájt a kastély még nagyon primitív állapotban volt; különben most sem olyan ragyogó lényű, mint a milyenek egy hatalmas uralkodó leányának otthonát képzelni szoktuk. Gesztenyefák környezik a kastélyt, melynek két emeletére vad szőlő és repkény kuszolt föl. Az erkélyszobácskák ablakai előtt sudár fenyők terjesztik üdítő illatukat és a kerten át palak csergedezik, melynek partján malom épült.

Nincs a kastélyban egyetlen igazi díszterem.

A főhercegnőnek csak három szoba áll rendelkezésére, a zöldes színű írószoba, a rózsaszín tapétás hálószoba és öltöző.

*Ferenc Salvator*nak sincs több helyisége. Az emeleti szalonnak angol szokás szerint mindenféle cébra kelle szolgálnia; ott fognak étkezni, zenélni, olvasni, festeni és vendégeket fogadni. Még egy külön étkező szoba is van a kastélyban; a dusan felszerelt könyvtár több mind ezer kötetet tartalmaz.

A vendégszobákat is egészen újból rendezték be; e három szobában lakik majd Erzsébet királyné, valahányszor meglátogatja leányát, pedig arról van szó, hogy gyakran akarja ezt megtenni; habár e helyiségek berendezései s meglehetősen egyszerű, de hát köztudomású dolog, hogy a főhercegnő szereti az egyszerűséget és ki tudja, fogja-e sokat használni a sok remek nászajándékot, mik már nagy számban érkeznek hozzá.

A királykisasszony nászajándékai.

Erzsébet királynénk a felséges királynya havasi gyopárok alakjába foglalt gyémánt nyakdiszt ajándékozott leányának; ehhez az ékszerhez a királyné és a főhercegnő számos emléke fűződik.

Azt beszélük ugyanis, hogy midőn *Ferenc József* király először pillantotta meg bajor *Erzsébetet*, észrevette, hogy a bajor hercegnő csak egyszerű szalagot viselt nyakán, és e szalagot csupán egy szál havasi gyopár díszítette. A király elkérte a virágot a hercegnőtől, kinek bája az első pillanatban lebilincselte. És midőn a fiatal uralkodó utóbb megkérte Erzsébet kezét gyémántos gyopár-nyakéket ajánlott fel első ajándékképpen fenséges arájának. Királynénk azóta többször is viselte a gyönyörű ékszert, melynek történetét valószínűleg elmondta Mária Valéria főhercegnőnek is és meglehet, hogy ebben rejlik magyarázata annak, hogy midőn egyszer a királyné születés-napja alkalmából előadták Mária Valéria egy ünnepi szindarabját, a főhercegnő a »havasi gyopár« szerepét adta és megfelelő jelmezt viselt.

Az említett nyakékkal lepté meg Erzsébet királyné szeretett leányát.

Auersberg Aglája hercegnő, Mária Valéria barátnője és gyermekkori játszótársa, ki négy éven át folytonosan együtt volt a főhercegnővel, saját szerű aquarel-festményekkel díszített háromoldalu kályhaellenzőt ajándékozott a menyasszonynak. Az első kép az ischli nyaralót, a középső *Gudulla*, a harmadik a bécsi burgot ábrázolja. A kályhaellenzőt már elküldték a lichteneggi kastélyba, hol a főhercegnő írószobájában fogják elhelyezni.

A meghívott vendégek.

Stefánia főhercegnő, a trónörökös özvegye, főudvarmesterével *Bellegard* gróffal és főudvarmesternőjével *Sylda-Tarouca* grófnővel, leánya *Erzsébet Mária* főhercegnő *Coudenhove* grófnő udvarhölgygyel, *Károly Lajos* főherceg gróf *Pejarscevic* főudvarmesterével, *Mária Terézia* főhercegnő főudvarmesternőjével *Schönfeld* grófnővel, leányaik: *Margit Zsófia* főhercegnő, *Mária Annuciata* főhercegnő és *Erzsébet* főhercegnő. *Ferenc Ferdinánd* estei osztrák főherceg kamarai előjárójával *Wurmbrand* gróf ezredessel, *Ottó* főherceg kamarai előjárójával *Starhemberg* gróf alezredessel, *Ottó* főherceg neje *Mária Jozefa* főhercegnő *Pallavicini* grófnő udvarhölgygyel, *Ferdinánd* főherceg kamarai előjáróval báró *Bodman* századossal, *Lajos Viktor* főherceg főudvarmesterével báró *Wimpffen* altábornaggyal, *Erzsébet* főhercegnő, a spanyol királynő anyja, főudvarmesterével báró *Schloissnig* lovassági tábornokkal és *Toajje* grófnő udvarhölgygyel; *Frigyes* főherceg gróf *Zichy* alezredessel, *Jenő* főherceg báró *Schrenk* kapitány kamarai előjáróval, *Vilmos* főherceg kamarai előjáróval lovag *Koblitz* tábornaggyal, *József* főherceg főudvarmesterével báró *Nyáry* altábornaggyal, *Klotild* főhercegnő *Satáray* grófnő udvarhölgygyel, a főhercegi pár gyermekei: *Mária Dorottya* főhercegnő, *József* főherceg és *László Pülöp* főherceg. *Ernő* főherceg *Liebe* őrnaggyal, *Zsigmond* főherceg szolgálattevő kamarásával báró *de Vaux* ezredessel, *Henrik* főherceg báró *Kopal* ezredessel, *Ferdinánd* toscanai főherceg báró *Silvatici* ezredes szolgálattevő kamarással, a főherceg neje: *Alice* főhercegnő *Ledochovszka* udvarhölgygyel, a főhercegi pár gyermekei: *Lipót Ferdinánd* főherceg kamarai előjárójával, báró *Minuttillo* sorhajókapitánnyal, *Lujza* főhercegnő *Waldburg* grófnő udvarhölgygyel, *József Ferdinánd* főherceg *Schauenstein* századossal és *Péter Ferdinánd* főherceg; — *Mária Antónia* nagyhercegnő, gróf *Consolati* kamarai előjáróval és *Lazarini* bárónő udvarhölgygyel, a vőlegény atyja: *Károly Salvator* főherceg gróf *Attems* altábornagy főudvarmesterrel és gróf *Scapueli* őrnagy kamarással, a vőlegény anyja: *Mária Immaculata* főhercegnő *Attems* grófnő főudvarmesternővel, a vőlegény testvérei: *Lipót Salvator* főherceg nejevel *Blanka* főhercegnővel együtt, báró *Lazarini* őrnagy kamarással és *Pappi* grófnő udvarhölgygyel, *Mária Terézia* főhercegnő, *Károly István* főherceg fregatt-kapitány neje, *Huy*

grófnő udvarhölgygyel, *Albrecht Salvator* főherceg *Majhír* ezredessel, *Karolina Mária* főhercegnő *Bombelles* grófnő udvarhölgyvel; *Mária Antónia* főhercegnő nevelőjével *Hodgsohn* kisasszonnyal és *Mária Raineria* főhercegnő; *Rainer* főherceg és neje *Mária* főhercegnő báró de *Fair* altábornagy főudvarmesterrel és *Hunyady* grófnő udvarhölgygyel; *Lajos Salvator* főherceg *Storza* lovag szolgálattelvő kamarással; *Albrecht* főherceg főudvarmesterével báró *Piret* lovassági tábornokkal; *Cumberland* herceg hadsegédével *Volger* alezredessel, *Cumberland* hercegnő udvarhölgyjével, *Kilmansegg* grófnő udvarhölgygyel; *Mary* hannoveri hercegnő; *Mária Terézia* württembergi hercegnővel *Auersperg* grófnő udvarhölgygyel; *Robert* württembergi herceg *Montenach* őrnagy kamarással és *Isabella* württembergi hercegnő. *Lipold* bajor herceg és neje *Gizella* bajor hercegnő, báró *Perfall* udvari marsall és *Limböck* bárónő udvarhölgygyel és gyermekeik: *Augusta* hercegnő és *György* herceggel és *Konrad* herceggel. *Schönhueb* br. premier hadnaggyal; továbbá *Károly Tódor* bajor herceg, a királyné fivére és neje *Mária Jozsef* bajor hercegnő, báró *Beck* udvari marsall és *Margna* grófnő főudvarmesternővel; *Károly Tódor* herceg leánya: *Aurélia* bajor hercegnő, kamarahölgyjével. *Adolf* nassau herceg, *Wolff-Metternich* gróf kapitány kamarással. Ezenkívül meghivattak: herceg *Hohenlohe* lovassági tábornok első főudvarmester, gróf *Wolkenstein* főkönyhmester, br. *Mayer* vezérigazgató, lovag *Westermayer* első udvari tanácsos, herceg *Lichtenstein* Rudolf ezredes kamarás, *Goess* grófnő főudvarmesternő, gróf *Kálnoky* külügyminiszter, gróf *Wudenbruck* kamarás követségi tanácsos, gróf *Trautmannsdorff* főkamarás, herceg *Turn-Taxis* lovassági tábornok főlovászmester, gróf *Hunyady* altábornagy főszertartásmester, gróf *Szagyary* miniszterelnök, gróf *Taaffe* miniszterelnök, gróf *Szöcheny* főudvarnagy, gróf *Trom* fővadászmester, báró *Gemmingen* vezérőrnagy, *Berezcey* ezredes első lovászmester, *Auersperg* Aglaja hercegnő egy kamaraleánynyal, báró *Nopcsa* főudvarmester, *Festetics* grófnő udvarhölgy, *Fereny* alapítványi hölgy, *Kornis* grófnő kamarai előárónő, *Vécsey* grófnő udvarhölgy. A meghivottak száma 170.

Az ország ünnepe.

Budapest, az ország szíve, teljes díszlő fel az esküvő napján. Valamennyi középületre és számos magánháza külső és nemzeti zászlókat. Az esküvő órájában d. e. 10 órakor megkondulnak a főváros összes kegyuri templomaiban a harangok. A belvárosi plébánia templomban tartják meg az ünnepi főistentiszteletet. A templomot virággal díszítik fel. Az egyházi szertartást valamelyik püspök fogja végezni. A szertartás alatt a budai dalárda előadja *Volkman* B-dur miséjét. A főváros nyilvános terein délután katonazenekar fog játszani. Az esküvő napján kezdődik meg a lövés-ünnep is, melyhez a főváros jelentékeny áldozattal járult. Az ünnep három napig tart s hivatalosak reá az ország összes lövészegei. A főváros gondoskodott arról is, hogy örömet szerezzen e napon a fővárosban állomásozó közös hadseregbe és honvéd helyőrségnek, amennyiben minden egyes katonának 15 krajcár napi pótlékot utalványozott. De nem feledkezett meg a főváros árváiról sem, akiknek számára gazdag lakonát rendelt. Este a népszínházban dísz előadás lesz, melyen előadják *Bertha Sándor* »Ünnepi csárdás« című zeneművét is, melyet ez ünnepre írt. Mindezt most állapította meg az ünnep rendezésére kiküldött bizottság, melyen *Ráth Károly* főpolgármester elnökölt. A végrehajtó bizottság elnöke, *Gerlóczy Károly* alpolgármester jelentette be az ünnepek részletes programját. Bemutatták egyúttal a főváros üdvözlőfeliratait is, melyeket a főváros a felsőes szőlőkhöz és a nátkapárhoz intéz.

Nagy-Kanizsa is megünnepli a királykisasszony esküvőjét. A város fel lesz lobogóva, a harangok zúgni fognak 10 és 11 óra közt, a midőn a hálaadó nagymise lesz a barátok templomában, melyen a városban létező polgári és katonai hatóságok fognak részt venni; a nagymise alatt a katonaság diszlövésüket fog tenni.

Nagykikinda községe ezer frtos alapítványt tett, melynek kamatai évenként *Mária Valéria* főhercegnő egybekelésé napján a város elkégyedelt polgárai között fognak szét-

osztani. Az esküvő előestéjén a várost kivilágítják. Az utcákat zenekarok fogják bejárni s végül fényes tűzijáték lesz. Az esküvő napján az összes templomokban ünnepélyes isteni tiszteletek tartanak.

Kecskemét városa, az esküvő alkalmából üdvözlő feliratot küldött a felsőes örömszülőkhez és a felsőes menyasszonnyhoz, a hódolat meleg hangján tartva.

A **Lövőegyesület** Budapesten az esküvő alkalmából diszlövést fog rendezni, mely e hó 31-én kezdődik s el fog tartani augusztus 4-ig. Mind a négy napon társasbéd illetőleg vacsora lesz. Augusztus 4-én 6 órakor a diszlövés véget ér és ki fogják osztani a díjakat. Délután katonazene mellett nagy kerli ünnep lesz, este társasvacsora és táncmulatság, a kert fényes kivilágítása és tűzijáték. A céllövésre összesen 2000 forint díj van kitűzve; ezenkívül *Ráth Károly* főpolgármester egy 10 darab aranyból álló és *Darányi Ignác* dr. orsz. képviselő 5 darab aranyból álló tiszteletdíjat tűzött ki. Összesen kilenc céltábla lesz felállítva, köztük egy »ünnepi« céltábla, két »Budapest« ünnepi körcéltábla; három rendez, két mezei, egy pisztoly és végül egy »hölgy« céltábla. A **Vészesek** egyenruhában jelennek meg. Az ország különböző részeiből már eddig is sokan jelentkeztek.

Mihalovich bíboros érsek Zágórában 10.000 forintos adakozást tett az esküvő napján, a Zágórában levő különféle jótékonyalapok számára.

Kolozsvárott *Mária Valéria* főhercegnő menyegzője alkalmából a főtéri templomban ünnepélyes isteni tisztelet lesz, melyen *Biró Béla* plébános pontifikál. *Loenhard* püspök körlevélben elrendelte, hogy ez alkalmából az összes plébániákön ünnepélyes isteni tisztelet tartassék.

Komáromban, mint levelezőnk jelenti, a királykisasszony esküvőnapján a róm. kath. Szt. András templomban »Te Deum« és nagy zenés mise lesz, melyre az apát-plébános a polgári hatóságokat, valamint a katonai helyőrséget meghívta. A város középületeit és utcáit fel fogják lobogózni.

Az esküvő.

A király rendeletéből a menyegzői ünnepély alkalmára katonaság nem fog alkalmaztatni, sőt még csak a csendőrség sem fog megszorítottatni; minthogy azonban a lakodalmi vendégek felvonulása véget a rendkívüli tolongás miatt, mely ama rövid úton a szűk utcákban kikerülhetetlen lesz, okvetlenül helyet kell teremteni, ezért Ischlől és környéből 1600 bányászlegény, veterán és erdészeti alkalmazott az egész vonalon sorfalat fog képezni. Ezeknek mindenike július 31-én az udvar költségére meg fog vendégteltetni és 3 frt napidíjt kap. Ma megkezdtek a kocsikkal való próbákat is, minthogy a 120 fogat felvonulása és ezeknek a templom közelében való felállítása nem csekély nehézségekbe ütközik.

A templomba a lakodalmis menetből legelőször a *vőlegény* fog belépni és pedig vezelve 20 éves nővére *Karolina Mária* főhercegnő által. Őt követik a nyoszolyóleányok: *Erzsébet* főhercegnő, a boldogult trónörökös leánya, a 16 éves *Erzsébet* bajor hercegnő és a 15 éves *Augusta* bajor hercegnő, *Gizella* hercegnő leányai, a 12 éves *Mária Immaculata* főhercegnő, a vőlegény nővére és *Amália* bajor hercegnő, a királyné fivérének, *Miksa Emánuel* hercegnek leánya.

Az ezután jövő menyasszonyt a vőlegény fivére, a 19 éves *Albrecht Salvator* főherceg vezeti. A menyasszonyt követni fogják mint vőfélék: *Ferenc Ferdinánd* főherceg és *Ferdinánd* főherceg, *Károly Lajos* főherceg fia és a 10 éves *György* bajor herceg, *Gizella* hercegnő fia.

Az esketés megtörténte után a templomot legelőször 6 felsőesek hagyják el, őket követi az új pár, a vőlegény szülei, azután *Ferenc Ferdinánd* főherceg *Karolina* főhercegnővel, *Ferdinánd* főherceg *Erzsébet* bajor hercegnővel, *Albrecht Salvator* főherceg *Augusta* bajor hercegnővel és *Mária Immaculata* főhercegnővel, ezután *György* bajor herceg *Amália* bajor hercegnővel és *Erzsébet* főhercegnővel, erre a többi főherceg és főhercegnő.

A dejeuner dinatorire-on, mely 63 teretű lesz, kizárólag a legfelsőbb család tagjai és rokonai lesznek jelen.

Felelős szerkesztő: *Csorba Palotai Atos*.